

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 30.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

29 ΜΑΪΟΥ 1894

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὸ τὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν καὶ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἐπασχολοῦν ζήτημα τῶν βουλγαρικῶν ἐκκλησιαστικῶν παραχωρήσεων ἐν τῷ αὐτῷ περιπέτῳ διατελεῖ σημεῖον, οὕτω ἐπιδοθέντος πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον τοῦ ἐκπεπονημένου ἡδὴ σχετικοῦ ὑπομνήματος. — Ἀντὶ τούτου τῆ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀνακτορικὸς θαλαμηπόλος, μεταδὸς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, συνδιελέξατο ἐπὶ μακρὸν μετὰ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου· μικρὸν δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ ἰδιαιτέρως τῆς Α. Ὑψ. τοῦ μεγάλου βεζίρου ἀπεσταλμένος ἐλθὼν παρεκάλει τὴν Α. Θ. Π. ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Ὑψ. ὅπως μεταδῆ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλιν, ὅπου καὶ αὐθωρεῖ μεταδὸς ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ἐπὶ δίωρον συνδιελέξατο μετὰ τοῦ μεγάλου βεζίρου. — Ἄμεσον τῶν συνεντευξέων τούτων ἐπακόλουθον ἦν ἡ ἀναβολὴ τῆς προαγγελθείσης ὡς ἐπικειμένης εἰς τὰ ἀνάκτορα μεταδόσεως τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, νέα δ' ἐπὶ τούτῳ ἐπέκειτο συνδιάσκεψις τῶν δύο Σωμάτων.

Ἡ ἐν Σοφίᾳ ὑπουργικὴ κρίσις ἔληξε διὰ τῆς συγκροτήσεως τῆς νέας κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν διαπρεπῆ πολιτευτὴν κ. Στόιλωφ, ἔχοντα καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον, μετὰ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ διευθύνοντος τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων τοῦ μετριοπαθοῦς κ. Νάτσεβιτς, ἐκ τῶν τέως ὑπουργῶν διατηρηθέντος μόνου τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν κ. Πέτρωφ. Τὰ ἄλλα χαρτοφυλάκια διενεμήθησαν ὡς ἐξῆς: Γκέσωφ, ἐκ τῆς ζαγκωφικῆς μερίδος, τῶν οικονομικῶν· Ροδολαύωφ, ριζοσπαστικός, ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ διευθυντὴς τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας· Τόντσεφ, ριζοσπαστικός, ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς γεωργίας. — Ἡ νέα κυβέρνησις, ἀναδεχομένη τὴν βαρεῖαν κληρονομίαν τῆς προκατόχου, μετὰ προσοχῆς ἀνεμέτρησε τὰς δυσχερείας τοῦ ἐπιβαλλομένου αὐτῇ ἔργου τῆς ἀποκαταστάσεως κανονικωτέρας τινος καταστά-

σεως πραγμάτων, μετὰ θάρρους δὲ ἐπιδοθεῖσα εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὴν πανταχόθεν ἐκδηλουμένην ἐπιδοκιμασίαν τοῦ δημοσίου πνεύματος, ἠδυνήθη εὐθύς ἐν ἀρχῇ διὰ τῆς διὰ τοῦ στρατοῦ ἀντικαταστάσεως τῆς ἀστρνομίας καὶ χωροφυλακῆς τοῦ κ. Σταμπούλωφ, πρὸς ἣν δυσμενῶς διέκειτο ὁ βουλγαρικὸς λαός, καὶ διὰ τῶν καταλλήλων πρὸς τε τοὺς ἀξιοματικούς καὶ στρατιώτας καὶ πρὸς τοὺς νομάρχας, ὑπεθύνους τούτους κηρυχθέντας πάσης διαταρξέως τῆς ἡσυχίας, διαταγῶν ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν γαλήνην καὶ ἀποτρέψῃ τὴν περαιτέρω δεινώσιν τῆς καταστάσεως. — Οὐχ ἥττον λέγεται ὅτι ἐν ἀνάγκῃ δὲν θὰ ὀκνήσῃ νὰ κηρύξῃ ἐν Σοφίᾳ τὸν στρατιωτικὸν νόμον πρὸς ἀσφαλεστέραν τῆς τάξεως παγίωσιν. — Κατὰ τὰς δηλώσεις αὐτοῦ τὸ νέον βουλγαρικὸν ὑπουργεῖον, τὴν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐλευσὶν αὐτοῦ ὀφείλον εἰς καθαρῶς ἐσωτερικὰ αἴτια, οὐδεμίαν σκοπεῖ νὰ ἐπενέγκῃ μεταβολὴν ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ. — Ἐν τούτοις ἢ ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ παρουσία τοῦ κ. Γκέσωφ, θερμοῦ τῶν ζαγκωφικῶν ἰδεῶν θιασώτου, ὡς καὶ δηλώσεις τινὲς τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ κ. Νάτσεβιτς πρὸς τοὺς συνεντυχόντας αὐτῷ, ἐπιτρέπουσιν τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ ἡγεμονία θὰ παύσῃ πολιτευομένη πρὸς τὴν Ρωσίαν κατὰ τὸν τραχὺν ἐκείνου τρόπον, ὅστις ἐχαρακτήριζε τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ κ. Σταμπούλωφ. — Ὡς πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν πολιτικὴν, πάντες μετὰ πεποιθήσεως ἐλπίζουσιν ὅτι ἡ Βουλγαρία εἰσερχεται εἰς περιόδον γαλήνης καὶ μετριοπαθείας, περὶ ἧς ἐγγυᾶται ὁ μετριοπαθὴς χαρακτὴρ τῶν πλείστων μελῶν τοῦ νέου ὑπουργείου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν κ. Στόιλωφ. — Ὁ βουλγαρικὸς ἰδία λαός, τοῦτο κατανοῶν, διὰ παντὸς τρόπου ἐξεδήλωσε τὴν ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τοῦ τέως κρατούντος συστήματος χαρὰν αὐτοῦ καὶ ἀθρόα κατέφθασαν τὰ ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν πρίγκιπα εὐχαρηστικὰ καὶ πρὸς τὴν νέαν κυβέρνησιν συγχαρητικὰ τηλεγραφήματα.

Τῇ πρώτῃ τῆς παρελθούσης τετάρτης κατέφθασαν

τέλος πάντων εις Ἀθήνας οἱ τρεῖς ἀντιπρόσωποι τῶν ξένων κατόχων ἑλληνικῶν χρεωγράφων, ἤτοι οἱ κκ. Γκράν Δούφ, ἀντιπρόσωπος τῶν Ἀγγλῶν, Στίβεν τῶν Γερμανῶν καὶ Ὁρνστάιν τῶν Γάλλων, παρακολουθούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀναγκαιῶς προσωπικοῦ γραμματέων καὶ γραφέων, οἵτινες θὰ χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς εἰς τὴν μελέτην τῆς οικονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος πρὸς διομολόγησιν τοῦ ὀριστικοῦ πρὸς τὴν κυβερνήσιν συμβιβασμοῦ, μᾶλλον δὲ κατὰ τὰς μέχρι τοῦδε πληροφωρίας πρὸς συζητήσιν τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου, αἱ περὶ τοῦ ὁποίου διαπραγματεύσεις ἀρχονται τὴν ἀρχομένην ἑβδομάδα. — Ἡ τῶν ἀνθρώπων τούτων εἰς Ἀθήνας ἀφίξις παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς ποικίλας διαδόσεις, ἃς οἱ χρηματισταὶ ἔσπευσαν νὰ ἐκμεταλλευθῶσιν, ἅτε σχετισθεῖσας πρὸς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἀλλ' οὕτω οὐδὲν τυγχάνει θετικῶς γνωστὸν περὶ τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν ἢ τὴν ἰδιαιτέραν ἐκάστου ἀποστολῆν. — Ὡς πρὸς τὴν κυβερνητικὴν κατάστασιν, ὁ μὲν ὑπουργικὸς τύπος ἰσχυρίζεται ὅτι ἢ ἐξ 111 ψήφων κυβερνητικὴ ἐν τῷ κοινοβουλίῳ πλειονοψηφία παραμένει πάντοτε ἀμείωτος καὶ τοῦτο ἀποδεικνύσεται εὐθὺς ὡς ἡ Βουλὴ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ὁ δὲ ἀντιπολιτευόμενος ἐξακολουθεῖ ἐπιμένων ἐν τῇ γνώμῃ, ὅτι τοσαῦτα κατ' αὐτὰς ἐπὶ ἤλθον ἐν τῇ κυβερνητικῇ φάλαγγι μεταστάσεις, ὥστε πρῶτος καρπὸς τῆς ἐπαναλήψεως τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐργασιῶν θὰ εἴνῃ ἡ πανηγυρικὴ ἀποδοκιμασία τοῦ κ. Τρικούπη. — Τὴν ἀλήθειαν θὰ δεῖξῃ ἡμῖν μόνη ἢ ἐξακολουθήσῃ τῶν νομοθετικῶν ἐργασιῶν.

Φαίνεται ὅτι πράγματι μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἑβδομάδας ἢ πρωτεύουσα ἡμῶν θὰ εὐτυχήσῃ νὰ ξενίσῃ τὸν νεαρὸν μὲν τὴν ἡλικίαν, εὐτολμον δὲ τὴν ψυχὴν βασιλέα τῆς Σερβίας, ἀρχόμενον τῶν πρὸς τὰς πλυσίον αὐτὰς ἐπισκέψεων αὐτοῦ. — Τὸ γεγονός καθ' ὅλου, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἀγγελίαν τῆς περὶ τούτου ἀποφάσεως ἔσχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰπώμεν, εἶνε λίαν εὐάρεστον ὑπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς οὕτω γινομένης συσφίξεως τῶν σχέσεων τῶν ὁμόρων κρατῶν, διευκολυνούσης ἴσως ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τὴν ἄμεσον μεταξύ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐξομάλισιν τῶν τυχόν ὑψίσταμένων διαφορῶν, χάριν τῶν ὁποίων ἄλλως καλεῖται πολλακίς ἢ μεσολάβησις ξένων, μὴ ἐμφερουμένων πάντοτε ὑπὸ ἀνυπόπτου ἀνιδιοτελείας αἰσθημάτων· κατὰ τὰς σημερινὰς ὁμως περιστάσεις ἐνέχει καὶ τοῦτο τὸ ἐκτάκτως εὐάρεστον, ὅτι μαρτυρεῖ ὅτι ἢ ἐν Σερβίᾳ ἐσωτερικῇ κατάστασις μετὰ καὶ τὴν τελευταίαν μεταπολίτευσιν διατηρεῖται γαλννιαία, ἀφοῦ ὁ τῆς χώρας ἡγεμὼν δύναται ἀνευ ἀνησυχίας νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐκδρομὰς ἔξω τοῦ κράτους.

Ἐν Ρώμῃ ἔχομεν αὖθις ὑπουργικὴν κρίσιν. — Ὁ κ. Κρίστνης τῇ ἐπαύριον τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψηφίσεως τῆς προτάσεως αὐτοῦ περὶ συστάσεως δεκαοκταμελοῦς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἐντεταλμένης νὰ ὑποβάλῃ μέχρι τῆς 18]30 ἰουνίου, ὅτε διακοπτομένη θὰ ἐδυνεχίζετο ἢ κατ' ἄρθρον συζητήσῃ τῶν οικονομικῶν μέτρων τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ, ἐκθεσὶν περὶ τοῦ ποσοῦ, εἰς ὃ ἠδύνατο ν' ἀνέλθωσιν αἱ ἐξ οικονομικῶν δυνάμεναι νὰ προκύψωσιν ὠφέλειαν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὑπέβαλλε τὴν

παραίτησιν τοῦ ὑπ' αὐτὸν ὑπουργεῖου καὶ ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος περιέστη πάλιν εἰς τὴν ἀνάγκην νέας πρὸς θήραν πρωθυπουργοῦ ἐκδρομῆς. — Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἢ ἐνδεκαψηφὸς πλειονοψηφία, δι' ἧς ἐπεψηφίσθη ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος πρότασις τοῦ πρωθυπουργοῦ, δὲν ἀποδεικνύει ἰκανὴν τῆς κυβερνήσεως κοινοβουλευτικὴν δύναμιν· ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀληθὲς τυγχάνει ὅτι πολιτικοὶ ἄνδρες τοῦ χαρακτῆρος τοῦ κ. Κρίστνη δὲν ἀποκαρτεροῦσιν εὐχερῶς πρὸς τὴν πρώτην καθμειαν νίκην, ἀλλὰ καὶ ἐκ ταύτης νέας δυνάμεις ἀντλοῦντες ἐξακολουθοῦσι τὸν ἀγῶνα μέχρι ἐσχάτων καὶ ἢ νικῶσιν ἢ πίπτουσι μαχόμενοι· καίτοι δὲ ἀναφέρεται ἤδη ἐπεισόδιόν τι ἐπακολουθήσασιν τῇ ἐπιψηφίσει ταύτῃ, καθ' ὃ δὲ διημφισθητήθη ἢ ἀγαθοπιστία τῆς κατὰ τὴν ψηφοφορίαν ἐκείνην διαλογῆς, τοῦ κ. Καβαλότη ἀποδείξαντος ὅτι καὶ ἀπόντες τῆς Ρώμης καὶ ἐν Νεαπόλει νοσοῦντες βουλευταὶ ἐλογίσθησαν ἐν τοῖς ὑπερηψήσασιν τῆς ὑπουργικῆς προτάσεως, καὶ μετὰ τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι ὁ κ. Κρίστνης, συγκαλέσας εἰς συνδιάσκεψιν τοὺς συναδέλφους, ὑπέβαλε τῷ βασιλεῖ τὴν παραίτησιν τῆς κυβερνήσεως, βέβαιον φαίνεται ὅτι τὸ μὲν ἀσθενὲς τῆς πλειονοψηφίας καὶ τὸ ἐξελεγχθὲν τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων λάθος πρόφασις ἦσαν μόνον, γενικωτέρας δὲ φύσεως λόγοι ὑπηγόρευσαν τῷ γηραιῷ τῆς Ἰταλίας πρωθυπουργῷ τὴν φυγομαχίαν ταύτην. — Οἱ λόγοι οὗτοι τίνες δύναται νὰ εἴνε ἄλλοι ἢ ἡ κατανόσις ἐπὶ τέλος τῆς ἀδιεξόδου, πρὸς ἣν ὤθει τὴν χώραν ἢ ἐπιμονὴ τῶν κυβερνητῶν αὐτῆς ἐν τῇ μεγαλομανεῖ καὶ ἅμα σκαιοδαεῖ πολιτικῇ, ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Κρίστνη κατανόσις τῆς ἰδίας ἀδυναμίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑποσχέσεων αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν οικονομικῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἄρσιν τῶν ἐνδεχομένων ἐπακολουθῶν τῆς οικονομικῆς καχεξίας, καίτοι ἢ χώρα παρέσχε καὶ προϋτίθετο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα νὰ παράσχῃ αὐτῷ πάντα τὰ μέσα, δι' ἃν παρέσθην αὐτῇ ὅτι θὰ ἐξησφαλίετο αὐτῷ ἢ ἐφαρμογῇ τοῦ προγράμματος αὐτοῦ; — Ὅπωςδὴποτε ὁ βασιλεὺς Οὐμβέρτος, ὡς ἀρχόμενοι εἶπομεν, ἐξῆλθεν αὖθις ἐπὶ θήραν πρωθυπουργοῦ· πρὸ τῆς δυσχερείας δὲ τῆς καταστάσεως μὴ εὐρίσκων ἄλλον πρόχρηρον ἐπειράθη νὰ κρατήτῃ καὶ πάλιν τὸν κ. Κρίστνην, μετὰ διαρρυθμίσεως τοῦ ὑπουργεῖου, διὰ τῆς προσλήψεως καὶ τοῦ κ. Ζαναδέλλη καὶ τοῦ κ. Ρουδίνη μίκτον τινα χαρακτῆρα προσλαμβάνοντος, ἴσως δὲ καὶ μετὰ διαλύσεως τοῦ κοινοβουλίου· ἀλλ' ὁ κ. Κρίστνης κατὰ τὰς τελευταίας εἰδησεις ἥκιστα φαίνεται διαθεσιμὸς πρὸς νέους ἀπελπιστικούς ἀγῶνας.

Ἡ ἐν Οὐγγαρίᾳ κρίσις θ' ἀπολήξῃ εἰς τὸ πρῶν καθεστῶς μερικῶς ἴσως μεταρρυθμιζόμενον. — Τοῦ κόμπτος δηλαδὴ Κουὲν Χεδερβάρη μὴ δυναθέντος νὰ καταρτίσῃ τὸ νέον ὑπουργεῖον, τῷ τέως πρωθυπουργῷ κ. Βέκερλε ἀνετέθη ἢ ἀνασυνγκρότησις τῆς κυβερνήσεως· ἐν ταῖς σχετικαῖς δὲ εἰδησεῖς προστίθεται ἢ πληροφωρία, ὅτι οὐδεμία οὐσιώδης διαφωνία διίστη τὸν πρωθυπουργὸν τούτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. — Οὕτως εὐρίσκόμεθα πάλιν πρὸ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ σφοδροῦ περὶ τοῦ πολιτικοῦ γάμου ἀγῶνος, εἰς ὃν ἀναμφιβόλως μετὰ νέου θάρρους ἀποδοθησεται ἢ τῶν φιλελευθέρων μερίς.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝ Τῇ ΔΙΑΛΕΚΤῳ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ.*

Ὅτι ὁ ὄφρις ἐστὶ σύμβολον καὶ τῆς δυνάμεως, τοῦτο δῆλον γίνεται καὶ ἐκ τοῦ σκῆπτρου,¹ ὅπερ, ἐπὶ κεφαλῆς φέρον δύο ὄφεις ἀντιμετώπους καὶ περιπεπλεγμένους, περὶ τῆς τῆν δυνάμιν τοῦ ἡγεμόνος,² ἄρχοντος, δικαστοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ πρέσβεως, κήρυκος καὶ ἀγγελικφοροῦ ἐστὶ σημεῖον καὶ τῆς φιλίας. Τὴν μετὰ τῆς δικαστικῆς καὶ ἐκτελεστικῆς δυνάμεως σχέσιν τοῦ σκῆπτρου εὐρίσκομεν ἤδη παρ' Ὀμήρω (Ἰλ. Β. 209) λέγοντι:

ῥ' ἔδωκε Ζεὺς σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας
καὶ (Ἰλ. Ι, 97 — 99)

καὶ τοι Ζεὺς ἐγγυάλιζεν
σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα.
καὶ (Ἰλ. Θ', 159)

καὶ οἱ ὑπὸ σκῆπτρῳ λιπαράς τελέουσι θέμιστας.
Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐν τῇ Κύρου παιδείᾳ (ἡ. ζ'. 3) λέγει: «Ὁὐ τὸδε τὸ χρυσοῦν σκῆπτρον τὸ τὴν βασιλείαν διασφῶζόν ἐστιν, ἀλλ' οἱ πιστοὶ φίλοι σκῆπτρον βασιλευσὶν ἀληθέστατον καὶ ἀσφαλέςτατον».

Ὡς σύμβολον τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας παρίσταται βεβαίως καὶ ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος³ τῶν ἀρχιερέων ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ἡ ἐπὶ κεφαλῆς δύο ἀντιμετώπους καὶ περιπεπλεγμένους ὄφεις φέρουσα. Τοῦτου ἕνεκα ὁσάκις τῷ Ἀρχιερεὶ ἐνδομένῳ τὰ ἱερά αὐτοῦ ἄμφω προσφέρεται ἡ ποιμαντορικὴ ράβδος, ὁ δὲ κήρυκος ἐκφωνεῖ «Ράβδον δυνάμεως ἐξάποστελεῖ σοι Κύριος ὁ Θεός» (πρβλ. τοὺς ἄνωθι Ὀμηρικοὺς στίχους).

Τοῦ λόγου γενομένου ἀπαξ περὶ δράκοντος καὶ ὄφρεως, παρατηροῦμεν, ὅτι καὶ τῶν δύο τούτων λέξεων ἡ ἀρχικὴ σημασία ἐστὶν ἡ τοῦ ὄφιν, βλέπετε· διότι ἡ μὲν πρώτη ἀνάγεται εἰς τὴν ρίζαν δρακ τοῦ ἄορ. 6' δρακεῖν τοῦ ρήματος δέρομαι, ὅπερ ἐν τῇ Σανσκριτῇ καλεῖται darśami (πρβλ. δράκος, τό, ὄφθαλμὸς παρὰ Νικάνδρ. Ἀλεξ. 488, καὶ δράκω, δράκομαι = δράκηναι, δέρομαι, καὶ ὄφινος), ἡ δὲ δευτέρα εἰς τὴν ρίζαν οφ, ἐξ ἧς ὄφωπα, ὄφωμαι, ὄφωμα, πρόσωποι, ἐνώπιον κτλ. (πρβλ. καὶ τὸ τοῦ Ἡσυχίου: Πρόσωπος·

* Ἰδε ἀριθ. 28, σελ. 543 — 545.

1) Τὸ σκῆπτρον καλεῖται καὶ κηρύκειον (διότι φέρον αὐτὸ καὶ οἱ κήρυκες) ἡ κηρυκίον κατὰ Σουῖδαν λέγοντα: κηρυκεῖον, ξύλον ἔχον ἐκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους ἀλλήλους κειμένους· ἦν δὲ τούτου ἔτι καὶ σύνθημα φιλίας. Ἄλλως ἐν τῇ γενικῇ τῆς λέξεως σημασίᾳ σκῆπτρον δηλοῖ τὴν βακτηρίαν.

2) Ἐπειδὴ τὸ σκῆπτρον ἦν ἐξωτερικὸν σύμβολον τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, ἕνεκα τούτου σκηπτῶχοι ἐπωνομάζοντο οἱ βασιλεῖς (Ἰλ. Β', 86: σκηπτῶχοι βασιλεῖς: καὶ Ὀδ. Ε', 9: σκηπτῶχος βασιλεὺς) καὶ ὁμοίως καλεῖται ἡ λέξις σκηπτῶχος ἀντὶ βασιλεὺς (Ἰλ. Ε, 93: ὅστις . . . σκηπτῶχος τ' εἶη, καὶ οἱ περὶ αὐτὸ λαοί).

3) Πρβλ. καὶ: Ράβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα κτλ. ἐν τοῖς Χριστιανισμοῖς.

πρόσωπος). Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ ρίζα οφ, ἐπὶ ψυχικῆς ὀράσεως ἐκλαμβανομένη, δηλοῖ τὸ συνίεναι, τὴν φρόνησιν καὶ ἀκριβῶς ἕνεκα τούτου ὁ ὄφρις θεωρεῖται καὶ ὡς σύμβολον τῆς φρονήσεως. Παραβάλλομεν τὸ ρητόν: γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραὶ (Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. κεφ. ι', 16). Καὶ ἐν τῇ χύδην γλώσσῃ, περὶ παιδίου εὐφροῦς καὶ ζωηροῦ προκειμένου, λέγομεν. «Τί 'φείδι' ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ παιδί;». Ἡ δὲ λέξις δράκων (ἦς τὸ θηλ. δράκαινα) διετήρησε τὴν σημασίαν τοῦ ἀνδρείου, εὐστροφῶν καὶ ἀκαμάτου, καθ' ὅσον ἐν τῇ διαλέκτῳ τοῦ Πόντου λέγομεν: «παλληκάρ' δράκος ἐν'» ἦτοι γενναῖός ἐστιν ὡς δράκων, «ἄμων δράκος τρώϊ, τρέχ', κἄμν', τ. ἔ. καθὼς δράκων τρώγει, τρέχει, ἐργάζεται. Οὐχ ἦττον ὁμοῦς ἡ ρίζα δρακ ἐπίσης ἐκέντητο ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ τὴν σημασίαν τῆς συνέσεως καὶ φρονήσεως, καθ' ὅσον γινώσκωμεν, ὅτι ὁ δράκων ἦν ἱερός¹ τῇ Ἀθηνᾶ, τῇ θεᾷ τῆς σοφίας (Ἄρ. Πλουτ. 733) καὶ ὡς τοιοῦτος παρεστάθη ἐν τῷ ναῶ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Φειδίου, δράκων δὲ κατὰ Πορφύριον (abst. 3. 4) παρέχει ταῖς ἀνθρώποις τὸ δῶρα τοῦ μαρτεῦναι καὶ ἐπὶ δράκοντος χαλκοῦ ἐπέκειτο κατὰ τὸν Πausανίαν (ι', 13) ὁ χρυσοῦς τρίπους, ὁ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀφιερωθεὶς τῷ ἐν Δελφοῖς μαρτεῖῳ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης. Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ μορφῆν ὄφρεως² ἐνεφανίσθη πολλάκις ἐπὶ γῆς ὁ διάβολος,³ ἕνεκα τούτου καὶ αὐτὴ ἡ λέξις διάβολος προσέλαβε προσέτι τὴν σημασίαν τοῦ πονηροῦ καὶ εὐνοῦς, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κοινῶν φράσεων «τί διάβολος ποῦ εἶσαι;» «Νὴ τῶβλεπες τὸ διαβολάκι», «Τί διαβολάνθρωπος ποῦ εἶναι;» Ὡς σύμβολον τοῦ πονηροῦ, τοῦ κακοῦ εὐρίσκομεν τὸν ὄφιν καὶ ἐν Ἀνατολῇ. Ἐν τῇ ἱερογλυφικῇ δὲ τῶν Αἰγυπτίων γραφῇ μεταξὺ ἄλλων εὐρίσκομεν καὶ τὸν ὄφιν, παρατηροῦμεν δὲ ὅτι καὶ ὁ Θεὸς αὐτῶν Κνήφ ὑπὸ μορφῆν ὄφρεως ἐλατρεύετο. «Τρικέφαλον ὄφειδ'⁴» λέγουσιν ἔτι καὶ νῦν ἐν Πόντῳ ἀποτετινόμενοι πρὸς παιδίον κακὸν καὶ ἄτακτον.

Τελευταῖον παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ κατ' ἔτος ἐκ τοῦ ληθόργου καὶ τῆς νάοικης ἀνάκηψις καὶ ἀναζωογόνησις τοῦ ὄφρεως⁵, ὡς καὶ ὁ ἐπίμονος καὶ μακρὸς αὐτοῦ βίος,

1) Ἰερὸς ἦν καὶ τῷ Διονύσῳ, τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ Τροφωνίῳ.

2) Ἰπὸ μορφῆν ὄφρεως πηδῆσας εἰς τὴν γῆν κατὰ τὸν Περσικὸν Σαβαΐσμον καὶ ὁ Ἀρειμάνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (εἰς ὃν εἶγεν εἰσορμησῆς), ὅτε ἐν τῇ δημιουργίᾳ κατὰ πρῶτον ἔπλασαν ὁ Ὀρμίσσης τὸν πρωτόγονον ταύρον, ἐξέπεμψε κατ' αὐτοῦ σκορπίου, βατραχίου καὶ ἄλλα δηλητηριώδη ζῷα μετὰ δύο κακῶν δαιμόνων. Καὶ τοῦ Ἀρειμάνους τὸ δηλητήριον διεπέρασεν αὐτὸν τοσοῦτον, ὥστε νοσήσας ἀπέθανεν.

3) Ὡς πηγὴ παντὸς κακοῦ καὶ ἐπομένως ὡς διάβολος παρίσταται καὶ ἐν τῷ Περσικῷ Σαβαΐσμῳ ὁ Ἀρειμάνης.

4) Ὡσαύτως λέγουσιν «ἄμων ὄφειδ'» ἐξέγχεον τὰ ἰσκήντρα τ' (τ. ἔ. ὡς ὄφρις ἐξήγαγε τὸ κέντρον, τὸν ἴδν αὐτοῦ) ἐπὶ τῶν πονηρῶν, οἵτινες, ἐπὶ τινι χρόνῳ ἡσυχίαν προσποιούμενοι, κατόπιν φαίνονται ὅπως κακοὶ εἰσιν.

5) Ἐν σέσει ποδὲς τὴν ἰαματικὴν τοῦ ὄφρεως δυνάμιν, ἦτις ἀπεδίδοτο αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀναφέρονται ἐνταῦθα τὴν μῦθον τοῦ Μελάμποδος, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς λατρείας τοῦ Διονύ-

κατέστησαν αὐτὸν προσέτι σύμβολον τῆς ἰατρικῆς καὶ ἰδίως παρ' Ἑλλήσιν.

Ἐτι δὲ καὶ νῦν δοξάζεται ἐν Πόντῳ, ὅτι ὄφεις τινὲς φέρουσι κέρατα καὶ ὅτι ταυτὰ εἰσὶν ἀντιφάρμακον κατὰ πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ ἰδίως τῆς δηλητηρίασεως. Καὶ ἐν τισὶ θερμοῖς τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὰς πρώτας τρεῖς τέσσαρας ἡμέρας τοῦ Μαΐου ἐπιτίθενται ἡμεροὶ ὄφεις ἐπὶ τῶν διαφόρων μερῶν ἀνθρώπων πασχόντων ἐκ ρευματισμῶν, χοιράδων καὶ τῶν τοιούτων καὶ θεραπεύουσιν αὐτοὺς οὗτοι ἐπιλείχοντες τὰ πύσχαυτα μέρη.

Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν ἐξάγεται, ὅτι ὁ ὄφις παρίσταται ἐν γένει καὶ ἐπὶ καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ.¹ Οὕτω νῦν μὲν ὡς ἀγαθός, νῦν δὲ ὡς κακὸς βασιλεὺς παρίσταται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ ὁ Μίνως, ὁ σύζυγος τῆς Πασιφῆς, εἰκὼν ἀρχαίων φυσικῶν θεῶν, ὡς περ ἐκεῖνος οἱ τοῦ ἡλίου ἤρωες Ἡρακλῆς, Περσεὺς καὶ Djemschid παρὰ Πέρσαις· ἐν συνουσίᾳ δὲ μετ' ἄλλων γυναικῶν γεννᾷ θανατηφόρα ἐρπετὰ καὶ ὄφεις κακούς.

Γ') Καὶ ἡ ἀπολίθωσις τοῦ δράκοντος ἐν τῷ προκειμένῳ μύθῳ ἀνάγεται εἰς τὴν ἀρχαίαν μυθολογίαν διότι τοιαύτην ἀπολίθωσιν δράκοντος εὐρίσκομεν καὶ παρ' Ὀμήρῳ ἐν Ἰλ. Β. 318 καὶ 319, ἐνθα ὁ ποιητῆς περὶ τοῦ προηγουμένου ἀναφερθέντος *δαραιοῦ*, *σμερδαλέου* δράκοντος τοῦ ἐν Αὐλίδι τοὺς ὀκτώ νεοσσόν, στρουθοῦ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν καταφαγόντος λέγει :

τὸν μὲν ἀοιζυλον θῆκεν θεός, ὅς περ ἔφηνεν·
λαῦ γάρ μιν ἔθηκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τοῖς δώδεκα ἄθλοις τοῦ Ἡρακλέους ἀναφέρεται ἀπολίθωσις δράκοντος· διότι λέγεται, ὅτι, ὅτε ὁ ἥρωας κατέπνιξε τὸν Νεμεαῖον λέοντα (τὸν ἔπειτα μετὰ τῶν ἀστερισμῶν καταταχθέντα), ὑπεβοηθήθη ὑπὸ τινος δράκοντος, ὃν παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ, ὠδήγησεν εἰς Θήβας καὶ διετήρησεν αὐτὸν ἐκεῖ μέχρις οὗ οὗτο ἀπελιθώθη.

Σημειωτέον δὲ, ὅτι ὡς περ δράκοντες, οὕτω καὶ ἀνθρώποι παρίστανται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ ἀπολιθούμενοι,² ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐξῆς χωρίου τῆς Ἰλιάδος (Ω, 617) λέγοντος περὶ Νηόβης :

σου ἐν Ἑλλάδι κατὰ τινος. Ὁ ἐν τῇ ἀρχιότητι γνωστός οὗτος ἐπὶ συνέσει καὶ ἰατρικαῖς γνώσεσιν ἀνὴρ, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἦν κωφός, λέγεται, ὅτι πρὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ εἶχε δρῦν, ἐπ' ἧς ἐνεφώλευον ὄφεις. Ἐν ᾧ δὲ τοὺς γηραλέους αὐτῶν ἐφύμενον οἱ δούλοι αὐτοῦ, οὗτος περιποιεῖτο τοὺς νεοσσούς μέχρις οὗ κηρύχθησαν οὗτοι, καὶ ἐν ᾧ ὁ Μελάμπους ἡμέραν πινὰ ἑκομῆτο, προσελθόντες, ἔλειγον τὰ ὄντα αὐτοῦ, καί, ὡς τοῦ θεάματος! ἐγερθεὶς ὁ ἀνὴρ, παρετήρησεν, ὅτι οὐ μόνον τὴν ἀκοήν αὐτοῦ ἀνεκτήσατο, ἀλλὰ καὶ ἤρξατο μάλιστα ἐννοῶν τὴν γλώσσαν τῶν πτηνῶν καὶ ἐπομένως προλέγων τὰ μέλλοντα.

1) Ἐπὶ κακοῦ γίνεται μνεία τοῦ ὄφραος πολλαχῶς τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὡς ἐν τῷ κατὰ Ματθ. Εὐαγγελίῳ κγ', 33 «Ὁφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν», αὐτόθι γ', 7 «Γεννήματα ἐχιδνῶν», καὶ ζ' 9 καὶ 10 «Ἡ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθύν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;»

Ἐνθα λίθος παρ' εἴδωρα θεῶν ἐκ κήδεα πέσσει.

Ἄλλὰ καὶ σήμερον ἐτι ἐνιαχοῦ τῶν ὄρειων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μερῶν, ἐνθα πετρώματά τινά εἰσιν ἐσχηματισμένα οὕτως, ὥστε ἀνθρωποειδεῖς παρέχουσι μορφάς, ἐμβλέπουσιν ἐν αὐτοῖς οἱ χωρικοὶ πραγματικὰς ἀνθρώπων ἀπολιθώσεις καὶ παραδέχονται, ὅτι αἱ ἀπολιθώσεις αὗται ἐγένοντο ἕνεκα διαφόρων κακουργημάτων ἢ καὶ ἕνεκα ἀσεβείας τινὸς περὶ τὰ θεῖα. Οὕτω λ. χ. ἐν Ἀργυροπόλει τῆς Χαλδίας ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐνὸς τῶν ὄρειων αὐτῆς, τοῦ πρὸς ἀνατολὰς, ὡς καὶ ἐν τῷ ὀκτώκωρον αὐτῆς ἀπέχοντι καὶ ΒΔ. κειμένῳ χωρίῳ Σίδῃ ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι κειμένου ὄρους ὑπάρχουσι πράγματι τοιοῦτοι λίθοι μακρόθεν τὴν μορφήν ἀνθρώπων ἀληθῶν παρέχοντες καὶ οἱ *λίθοι τῆς θεοτόμου*¹ καλούμενοι· διότι πιστεύεται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ὅτι νύμφη τις ἕνεκα ἀσεβοῦς τινος πρᾶξως αὐτῆς παρώργισε τὸ θεῖον τοσοῦτον, ὥστε οὐ μόνον αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ πομπὴ τοῦ γάμου, ὁ *γαμοστόλος*, ὡς ἐκεῖ λέγουσιν, ἀπελιθώθη².

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων, ἐξετάσωμεν δὲ ἡδὴ καὶ ἐν ἕκαστον τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ μύθῳ προβαλλομένων ζητημάτων.

1ον Ἡ ἀμέσως ἐν τῇ λύσει τοῦ πρώτου ζητήματος μνεία τοῦ φῶς φαίνεται οὔσα οὐχὶ ἄσχετος πρὸς τὴν δογματικὴν ἐκείνην τῶν ἀρχαίων θρησκευτικῶν συστημάτων θεωρίαν,³ καθ' ἣν ὁ κόσμος ἐγένετο ἐξ ἐνὸς φῶς. Ἄλλως τε ἐπειδὴ λόγος γίνεται ἀμέσως περὶ ἐνὸς καὶ μόνου φῶς, οὐδὲν τὸ ἀπίθανον, ἂν διὰ τούτου γίνεται ὑπαινιγμὸς τοῦ μονοθεϊστικοῦ θρησκευτικοῦ συστήματος, ἀφοῦ μάλιστα κατ' ἄλλην παράδοσιν τοῦ μύθου ἀντὶ τοῦ «ἐν αὐτῷ τῆς ὄνιθας» λέγεται «ἕνας εἶν' ὁ Θεός.» Περιττόν δὲ τὸ ὑποδειῆναι ὅποια σημασία παρέχεται τοῖς φῶσι καὶ κατὰ τὸ Πύσχα.

2ον Ὅτι ὁ μῦθος μεγάλῃν κέκτηται σχέσιν καὶ πρὸς τὸν ζῳδιακὸν κύκλον, ὅστις ἐν τῇ χριστιανικῇ συμβολικῇ θεωρεῖται ὡς τὸ σύμβολον τῆς σοφίας τοῦ

1) Ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ ἐπιχωρίῳ καλοῦνται «τῇ νεγάμπας τὰ λιθάρια» τ. ἔ. τῆς νεογάμου τὰ λιθάρια.

2) Ἄλλοτε πάλιν ὁ καινὸς λαὸς ἐπὶ μικρῶν καινωμάτων παρατηρούμενον ἐνίστατο ἐπὶ λίθων τῆς ὁδοῦ καὶ παρεμφερῶν πρὸς ἀποτυπώματα πετάλων ἵππων παραδέχεται, ὅτι δῆθεν ἐριπὸς τις ἄγιος, ἦτοι ὁ ἄγιος Γεώργιος ἢ Δημήτριος, διελθὼν ἐκεῖθεν ἀφῆκε τὰ ἴχνη ταῦτα τῆς διαβάσεως αὐτοῦ.

3) Κατὰ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν γνωστόν, ὅτι ὁ κόσμος ἐγένετο ἐκ τοῦ μηδενός. Κατ' ἄλλην θεωρίαν, ὑπὸ τοῦ Νεοπλατωνικοῦ Λαμαρκίου Φαινικῆν θεωρουμένην, οἱ Σιδῶνοι ἐπέσθεον, ὅτι τὸ ὕψιστον ὃν πάσης πνευματικότητος αὐτὸ ἑαυτῷ συζευχθὲν ἐγέννησεν ἐν ὄντι καὶ δυνάμει τινα, δι' ἧς ἐδιχοτομήθη τὸ φῶς καὶ προῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ. Κατὰ δὲ τὴν βραχμαϊκὴν Κοσμογονίαν, ὡς ἐκτίθεται αὕτη ἐν ἀρχῇ τῶν νόμων τοῦ Μανού, τὸ ὑπερτάτον πνεῦμα ἀποφασίσαν ὅπως παραγάγῃ ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ σωματικῆς οὐσίας τὰ διάφορα δημιουργήματα, παρήγαγε κατὰ πρόπρον τὰ ὕδατα καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀπέθηκε σπέρμα παραγωγικόν· τὸ σπέρμα δὲ τοῦτο ἐγένετο φῶς λαμπρὸν ὡς ὁ χρυσός, ἀπαυγάζον ἐν μυριάσι ἀκτίσι, καὶ ἐκ τοῦ φῶς τούτου ἀνεγεννήθη αὐτὸς ὁ Βράχμας (ἡ δημιουργικὴ δύναμις τοῦ Βράχμα), ὁ μέγας προπάτωρ ὅλων τῶν κόσμων.

Θεοῦ,¹ τοῦτο δὴλον γίνεται καὶ ἐκ τῆς μνείας τοῦ Κριοῦ ἐν τῇ λύσει τοῦ δευτέρου ζητήματος, καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν Παρθένων ἐν τῇ λύσει τοῦ δεκάτου ζητήματος, ἐκ τῆς δωδεκαμήνου προθεσμίας, ἣν παρέσχεν ὁ δράκων τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τέλους τῆς πρὸς τὸ δωδέκατον ζήτημα ἀπαντήσεως «δῶδεκα μῆνες ἔχει ὁ χρόνος». Διότι γνωστὸν τυγχάνει, ὅτι εἰς ἐκ τῶν ἀστερισμῶν τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου ἐστὶν ὁ Κριός, ἕτερος δὲ ἡ Παρθένος, καὶ ὅτι τὰ δῶδεκα ζῳδία πικριστῶσι συμβολικῶς τοὺς δῶδεκα μῆνας. Οὐδὲν δὲ τὸ παρόμοιον, ὅτι μετὰ στοιχείων τοῦ μύθου τοῦ Ἡρακλέους συνανεμίγησαν καὶ στοιχεία τοῦ Ζωδιακοῦ κύκλου· διότι ἀναμφιβόλως οἱ δῶδεκα ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους φαίνονται ἐπιηρεασθέντες ὑπὸ τῆς λατρείας τοῦ Φοινικικοῦ θεοῦ Μελκιάθρου, ἥτοι τοῦ θεοῦ τοῦ ἡλίου², ἔχοντος ἐν' ἀντιπαλαίῃ πρὸς τὰ ἐχθρικά τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου ζῳδία. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν αὐτὴν ἐπομένως οἱ δῶδεκα ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους εἰσὶ σύμβολα τῆς τροχιαῆς τοῦ ἡλίου ἐπιπέτων δῶδεκα ζῳδίων. Ἀλλὰ τίς ὁ λόγος τῆς μνείας τοῦ δικέρου τοῦ Κριοῦ; Πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπαντῶντες λέγομεν, ὅτι διὰ τοῦτου γίνεται ἴσως ὑπαινιγμὸς τῶν δύο μνηοειδῶν φάσεων τῆς σελήνης, τῆς ἔννης καὶ νέας· διότι ἡ Κυρηναία ἔλαφος τοῦ πέμπτου ἄθλου τοῦ Ἡρακλέους μετὰ τῶν χρυσῶν αὐτῆς κεράτων παρίστηεν ἐν τῇ μυθολογίᾳ συμβολικῶς τὴν σελήνην ἐν τῇ μνηοειδεὶ αὐτῆς φάσει. Ἀλλ' ἡ μνεῖα τοῦ Κριοῦ συσχετίζεται καὶ πρὸς τοῦτο, ὅτι καθ' ἃ ὁ Διόδωρος (4, 39) ἀναφέρει, ἡ κατ' ἔτος ἡρωϊκὴ τοῦ Ἡρακλέους θυσία ἐν Τραχίνι, Ὀποῦντι, Θήβαις, συνέκειτο ἐκ τράγου, ταύρου καὶ κριοῦ. Τελευταίον τοῦ λόγου περὶ θυσίας γενομένου, παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ ἐν τῷ μύθῳ ἀναφερόμενος κριὸς ἴσως παρίστησι συμβολικῶς καὶ τὸν ἄμνον τοῦ Θεοῦ, ἥτοι τὸν Σωτήρα, τὸ δὲ δίκερον τὸ διπλοῦν τῆς φύσεως αὐτοῦ.

3ον Ἡέντῃ λύσει τοῦ τρίτου ζητήματος γινομένη μνεῖα τοῦ τρίποδος τῆς τραπέζης σχετίζεται πρὸς τινὰ δευτερεύοντα τοῦ Ἡρακλέους ἄθλον, καθ' ὃν οὗτος μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Εὐρύτου ἀπαλλαγὴν, αὐτοῦ ἐνύμφευσεν μετὰ τοῦ Ἰολάου τὴν Μεγάραν³ καὶ διηθύθη ἐντεῦθεν εἰς Οἰχαλίαν, ἵνα ζητήσῃ εἰς γάμον παρὰ τοῦ βασιλέως Εὐρύτου τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἰόλην. Ὁ Εὐρύτος ἤρνηθη τὴν ἐκδοσιν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐπειδὴ αἰώνης ἠκούσθη,

ὅτι ἀπήχθησαν οἱ βόες αὐτοῦ, ὑπόπτεισε τὸν Ἡρακλῆν ὡς ἀπαγωγέα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύτου Ἴφιτος τὸναντιῶν παρώτρυνε τὸν ὑπόπτον ἀπαγωγέα πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῶν, ὁ Ἡρακλῆς, εἰς τινὰ παραφροσύνην περιελθὼν, κατέρριψε τὸν Ἴφιτον ἐκ τοῦ τείχους εἰς τὴν Τύρυνθα, ὥστε οὗτος ἀπέθανεν. Ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ κκουργήματος τούτου ὁ Ἡρακλῆς, καταληθθεὶς ὑπὸ δεινῆς νόσου, μετέβη εἰς Δελφούς, ἵνα ζητήσῃ ἐνταῦθα θεραπείαν. Ὁ Ἀπόλλων ὁμῶς ἀπέπεμφεν αὐτὸν καὶ τότε οὗτος, βιαίως εἰς τὸν ναὸν εἰσελθὼν ἀπήγαγε τὸν ἱερὸν τρίποδα, ἵνα μόνος ἰδρύσῃ ναόν. Ὡς ἐκ τούτου δὲ φοβερὰ ἤθελε συναρθῆ μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος μάχη, ἂν μὴ, προλαθὼν ὁ ἀστεροπητὴς Ζεὺς, ἀπεμάκρυνεν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων διὰ τοῦ κεραυνοῦ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, καταλλήλως γίνεται μνεῖα τοῦ τρίποδος τῆς τραπέζης μετ' ὑπαινιγμοῦ πρὸς τὸν τρίποδα, ὅστις πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης ἀφιέρωται τῷ ἐν Δελφοῖς μαντεῖῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ περὶ οὗ ὁ Πausanias (1, 13) λέγει « χρυσοῦν τρίποδα δράκοντι ἐπιχειμένον χαλκῷ ». Ὅτι δὲ τρίπους ἦν ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἡ τράπεζα μαρτυρεῖ καὶ ὁ Ἀθήναιος (B, 49) λέγων « Ἡσιόδος ἐν Κῆνυκος γάμῳ τρίποδας τὰς τραπέζας φησὶ », καὶ ὁ Ξενοφῶν (Ἀνάθ. ζ, γ, 10) λέγων « καθήμενοις... τρίποδες εἰσηνέχθησαν πᾶσιν... κρεῶν μεστοί ».

Παρατηροῦμεν προσέτι, ὅτι καὶ πρὸς τὸ τρίπουν ἐν τῷ αἰνίγματι τῆς Σφιγγὸς δύναται ἵνα ὑπάρχῃ ἐνταῦθα σχέσις καὶ πρὸς τὸ τρισυπόστατον τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ μάλιστα καὶ λέγεται κατ' ἄλλην παράδοσιν ὡς λύσις τοῦ τρίτου ζητήματος « τρεῖς : ἀγία Τριάς »¹

4ον Ἐν τῇ λύσει τοῦ τετάρτου ζητήματος διὰ τοῦ τετράποδος τῆς ἀγελάδος φαίνεται, ὅτι πάλιν γίνεται συμβολικὴ παράστασις τῆς σελήνης, ἀλλὰ μετὰ τῶν τεσσάρων αὐτῆς φάσεων· διότι γνωστὸν ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ὅτι συμβολικῶς παρίσταται ὡς ἀγελάς ἡ Πασιφάη, ἡ τὴν σελήνην ἐκπροσωποῦσα. Ὡς σελήνη δὲ ἡ Πασιφάη (θυγάτηρ τοῦ Ἠλίου) ἐστὶ μάντις, προφήτις τῶν μελλόντων καὶ μάλιστα ἀγαθῆ καὶ κακῆ μάντις, καὶ ἀκριβῶς ἡ τοιαύτη αὐτῆς ιδιότης ἐρμηνεύει τὴν δοξασίαν τῶν ἀρχαίων περὶ ἐπιροῆς τῆς σελήνης ἐπὶ τινὰς νόσους καὶ ἐν γένει ἐπὶ τὴν ἰδιοκρασίαν τοῦ σώματος. Ἐν Θεσσαλίᾳ παρίσταται ἡ Πασιφάη ὡς θεά, ἥτις δαμάζει τοὺς ἀγροίους τοῦ Γηρυόνου βόας.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΗΜ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ.

1) Οὕτω π. γ. εὐρίσκωμεν τὸν Ζωδιακὸν κύκλον ἐπὶ εἰκόνα τῆς τοῦ κόσμου δημιουργίας ἐν Campo Santo τῆς Πίσσης (περὶ τὸ 1390).

2) Ὑπέρως καὶ Τύριος, Αὐδικὸς καὶ Περσικὸς Ἡρακλῆς λατρευόμενος ὡς Sau-Dew ἥτοι θεὸς τοῦ ἡλίου. Ἡ δὲ λατρεία τοῦ ἡλίου ὡς θεοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦν λίαν φυσικὴ, καθ' ὅσον οὐδεὶς ἀγορεῖ ὑπόσον εὐεργετικὸς καὶ ἀπαραίτητος τυγχάνει ὢν οὗτος ἐν τῇ φύσει, ἀφοῦ ἐξ αὐτοῦ, ὡς πηγῆς τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτός, ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ πάσης ἐνοργάνου φύσεως.

3) Αὕτη ἦν σύζυγος αὐτοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐκδοθεῖσα αὐτῷ πρὸς ἀνταμοιβὴν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κρέοντος, διότι ἀπῆλλαξε τοὺς Θηβαίους τοῦ ἐπικηθῆναι φόρου ἐκατὸν βοῶν, οὓς οὗτοι κατ' ἔτος προσέφερον τοῖς Ὀργουμένιοις, φονεύσας τοὺς Ὀργουμένιους πρόσβας. Ἐκ τῆς Μεγάρας ἐγέννησεν ὁ Ἡρακλῆς τρεῖς υἱούς, κατ' ἄλλους ὁμῶς οὐκ.

1) Οὕτω πρὸς μὲν τὸ δύο κατ' ἄλλην παράδοσιν ἔχομεν «θεῦπερον : ἡ Παναγία», ὡς πρὸς δὲ τὸ ἐπ' αἰῶνα εἶν' ὁ Θεός».

Π ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ
ΚΑΙ Η ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ.

**Πόθεν προέρχονται αἱ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ἀπαντώ-
σαι δυσκολίαι.**

Ἡ Ἐκκλησία διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή εἶ-
ναι θεόπνευστος, ἤτοι ἐγράφη ὑπ' ἀνδρῶν φωτισομένων
ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· τὰ ὄργανα ταῦτα τοῦ Θεοῦ
τοιαύτην μετάγγισιν τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ ὑφίσταντο
ὥστε οὐ μόνον ἡ πρόσληψις τῶν θείων ἀληθειῶν νὰ κα-
θίσταται τελεία καὶ πλήρης ψυχολογικῶς, ἀλλὰ καὶ ἡ
μετάδοσις νὰ ἦναι ἀκριβής. «Ἡμεῖς δέ, λέγει καὶ ὁ Ἀ-
πόστολος τῶν ἔθνων, οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν
ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν» (Α. Κορ. 2, 12).

Ἐκ τῆς τοιαύτης ὁμῶς μεταγγίσεως δὲν ἔπεται ὅτι
καὶ τὰς λέξεις ὑπερήφουσεν αὐτοῖς τὸ πανάγιον Πνεῦ-
μα· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἐκαστος ἐποιεῖτο ἐλευθέραν
χρῆσιν τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, τοῦ ἰδιάζον-
τος αὐτῷ χαρακτήρος, καὶ τοῦ ὕφους. Διὰ τοῦτο δὲ
καὶ ἡ παρατηρουμένη διαφορὰ. Πάν ὅ,τι λοιπὸν ἡ Ἁγία
Γραφή περιέχει εἶναι μὲν ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια δι'
ἡμᾶς· ἀλλὰ ὁ Θεὸς δὲν ἤτο ἀνάγκη ν' ἀποκαλύπτῃ τοῖς
ὄργανοις αὐτοῦ ὅ,τι ταῦτα ἐγνώριζον ἢ ἀκούσαντες ἢ
μαθόντες. Μετήγγιζεν ἄρα τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὰ μυ-
στήρια τῆς θείας οὐσίας, θείας ἐνεργείας καὶ δυνάμεως»
ἅτινα κατὰ τὸν ἱερὸν Ἰουστίνον ἄτε θεία καὶ ὑψηλὰ
δῦτε φύσει οὔτε ἀνθρωπίνῃ ἐννοίᾳ γινώσκειν ἀνθρώπου
συνατόν» (Πατριαν. πρὸς ἑλλήν. 8, 9).

Ε Π Ι Φ Υ Λ Λ Ι Σ .

Π Ο Ι Κ Ι Η Δ Ι Α Λ Ε Ξ Ι Σ .

Ἐγένετο πᾶσι γνωστὸν ὅτι τοιοῦτον πατριάρχῃον ὄρισεν
ἀναθεώρησιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων τῶν ἐνοριῶν τῆς ἀρχιε-
πισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, τάξαν καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους
αὐτοῦ, τοὺς λεγομένους ἐξάρχους, πρὸς ἐλεγχὸν τῆς ἀναθεώρησεως.
Ἦδη ἐξετέθησαν ἐν τοῖς περιουσίαις τῶν ἐκκλησιῶν τῶν δια-
φόρων ἐνοριῶν, ἃς ὁ ἐκλογικὸς κανονισμὸς σαφῶς ὁρίζει ὡς συγκε-
μένους ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν οἰκιῶν (οἰκων;) καταστημάτων καὶ
ἐργαστηρίων τῶν συμπεριλαμβανομένων ἐν τοῖς ἀνάγκαις ἀνεγνω-
ρισμένοις ὁρίαις τῶν ἐν αὐταῖς ἱερῶν κλῶν, οἱ κατάλογοι, ἀλλ'
οὐδεὶς προσέρχεται ὅπως ποιήσῃται παρατήρησιν ἢ αἰτήσῃται
τὴν ἐγγραφήν αὐτοῦ μὴ ἐγγεγραμμένου. Ἡ ὑπὲρ τῶν κοινῶν
μέριμνα τοσαύτην ὑπέστη ὕφεισιν κατὰ τοὺς τελευταίους χρό-
νους ἐ ὥστε οἱ εὐτύχημα ἐλογίσαντο ὅτι διὰ τῶν περιλαλή-
των ἐκλογικῶν καταλόγων ἀπηλλάγησαν ἑπάσης κοινοτικῆς

Καθαρὰ λοιπὸν ἡ Ἁγία Γραφή ἐξῆλθε τῶν χειρῶν
τοῦ Θεοῦ καὶ ἀξία τοῦ τε σεβασμοῦ καὶ τῆς πίστεως
ἡμῶν. Ἐν τούτοις ἡ θεία Πρόνοια δὲν ἔκρινε κατὰλλη-
λον νὰ καταστήσῃ αὐτὴν καὶ ἀνωτέραν τῶν ἐπιχειρῶν
τοῦ χρόνου προφυλάττουσα τῶν κηρῶν αὐτοῦ. Κατὰ
μὲν τὴν οὐσίαν τοῦ περιοχόμενου αὐτῆς ἐπαχρῶνται νὰ
μεταβιβάσῃται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν ἢ παρακαταθή-
κῃ τῆς θείας ἀποκαλύψεως ἄμωμος καὶ ἀκέραιος. Δὲν
ἐκρίθη ὁμῶς καὶ ἀπολύτως ἀναγκαστὸν διὰ διηνεκῶν θαν-
μάτων ν' ἀπαλλάττῃ αὐτὴν τῶν λεπτεπιλέπτων ἐκεί-
νων πλανῶν, τῶν ἀναξίων λόγου μεταβολῶν, αἰτινες εἶ-
ναι ἀχώριστοι παντὸς ἀνθρωπίνου βιβλίου. Ἡ φορὰ οὕτω
τοῦ χρόνου ἐνεχάραζε τὴν σφοχιδὰ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τινῶν
σελίδων τῆς ἁγίας Γραφῆς ὥστε νὰ μὴ ἔχωμεν οὐδὲ ἐν
χειρῶν γραφῶν ἴσον ἀπικρατῆστον τοῖς αὐτογράφοις τῶν
ἱερῶν συγγραφέων. Εὐρισκομένου τοῦ κειμένου τῆς ἁγίας
Γραφῆς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀντιγραφῶν εἰς διάστη-
μα τοσοῦτων αἰῶνων πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπο-
γραφίας οὐδαμῶς παράδοξον ἂν ἀπαντῶσι λάθη ἢ εἰς
τὰ κύρια ὀνόματα ἢ εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἢ περὶ τινὰς λέ-
ξεις. Τὸ εὐτύχημα εἶναι ὅτι τὰ λάθη ταῦτα εἶναι ὀρ-
θογραφικά, ἐλάχιστα δὲ ἀναφέρονται εἰς δογματικά· ἢ
σύγκρισις τῶν ἀρχαιοτάτων χειρογράφων καὶ τῶν νεω-
τάτων μεταφράσεων παρέχει τὴν ἀναμνηστικὴν ἀπό-
δειξιν. Τὸ παρὸν ἐβραϊκὸν κείμενον π. χ. ἀποδίδει Λά-
μεχ τῷ πατρὶ τοῦ Νῶε 777 ἔτη· οἱ Ο' 753, ἢ δὲ Σα-
μαρειτικῆ 653· φανερόν ὅτι τὰ δύο τῶν κειμένων ἂν μὴ
καὶ τὰ τρία ἠλλοιώθησαν ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν. Ἐν
τῷ 6'. βιβλίῳ τῶν Παραλειπομένων ἀναγινώσκουμεν
(15'. 1) ὅτι ὁ Βασιλεὺς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἐκήρυξε
πόλεμον κατὰ τοῦ Ἰούδα τὸ 36 ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ
Ἀσά. ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐβασίλευσεν εἰμὴ μέχρι τοῦ 26

φροντίδος καὶ ἀπέστησαν τῶν ὕβρων, αἰτινες ἐξετοξέοντο πολ-
λάκις παρ' ἀνδρῶν, οἵτινες τὴν εὐτέλειαν αὐτῶν διὰ τῶν φωνῶν
καὶ τοῦ δῆθεν ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῶν ἐνοριακῶν ἐν στενῷ τινι
κύκλῳ ἐξέφαινον. Καθ' ἐκάστην θηνοῦμεν ἐπὶ λειψανδρία, καθ'
ἐκάστην παρατηροῦμεν ὅτι οὐχ ὑπάρχουσιν οἱ τὰ κοινὰ θερα-
πεύοντες, οἱ τὰ δημόσια πράττοντες καὶ ὅτι ταῦτα εἰς ὀλιγι-
στον περιορίζονται τὰς χεῖρας, καὶ ὁμῶς μεθ' ὅλα ταῦτα οὐ
πανύμεθα καὶ τούτους ἄνευ αἰτίας, ἔνεκα μικροφιλοτιμιῶν, ἔνεκα
ὀπισθοβουλιῶν ἀπογοητεύοντες, συντελοῦντες δ' οὕτω εἰς τὴν ἀπο-
χρήσιν καὶ αὐτῶν ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῶν πικριῶν, ἃς ποτίζουσι
ἄνδρες ἔστιν ὅτε ἀνίσχυροι ὅλως νὰ συλλάβωσι ρωστικὴν τινὰ
ιδεάν, τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα ἀνὰ τὸ στόμα μόνον ἔχοντες καὶ
ἐξευτελίζοντες αὐτὰ παντοίαις ἀτασθαλίαις. Οὗτοι τὸ κοινὸν συμ-
φέρον ἐν μοίρᾳ Καρὸς τίθεμενοι περὶ τούτου καὶ μόνου φροντίζου-
σιν, ὅπως τὰ πάθη αὐτῶν θεραπεύσωσι, περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ φροντίς
τοῖς Ἰπποκλείδασι τούτοις. Ἀλλὰ τούτων οὕτως ἔχοντων, οἱ πε-
ριορισμοί, οἱ ἐν πολλοῖς παράλογοι καὶ οὐδαμῶς τοῦ κόσμου ἰ-
σχύοντες, οἱ ἀναγκασμένοι πρὸς κτήσιν οἰονεῖ τῶν πολιτικῶν δι-
καιωμάτων ἐν τῷ ἐκλογικῷ κανονισμῷ τοῦ 1887 δὲν προξενούσι
βλάβην μᾶλλον ἢ ὠφελειαν τοῖς κοινοῖς· Ἐνθ' ἔδει πᾶσα φρο-
ντίς νὰ καταβληθῇ πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν φιλοτιμῶν τὰ κοινὰ
πραττόντων, τῶν στοιχεῖα ἐνέχοντα ἀξιοπρεπῆ καὶ ἕλλον ἐμφο-

έτους τοῦ Ἀσά. Οἱ Ο΄ ἐπαυξάνουσι τὴν δυσκολίαν ὀρίζοντες τὸν πόλεμον τὸ 38, ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀσά· οὐ μόνον ἀντίφασις ὑπάρχει μεταξύ τοῦ ἑβραϊκοῦ καὶ τοῦ τῶν Ο΄· ἀλλ' ὑπάρχει σαφές τὸ λάθος εἰς ἕν τῶν δύο χωρίων τοῦ ἑβραϊκοῦ κειμένου. Εἶναι πιθανὸν ὅτι ἀντὶ 36 ἢ 38 ἀναγνωστέον 26. Ἐνῶ ἐν τῷ β΄ βιβλίῳ τῶν Βασιλειῶν ἡ Μιχὸλ, ἡ θυγάτηρ τοῦ Σαοῦλ, ἀναφέρεται ὅτι ἦτο ἄτεκνος, τὸ νῦν ἑβραϊκὸν ἀποδίδει πέντε τέκνα αὐτῇ· ἀναγνωστέον λοιπὸν ἀντὶ Μιχὸλ Μερόβ τὸ ὄνομα ἄλλης θυγατρὸς τοῦ Σαοῦλ, καθὼς προτείνεται ὑπὸ τῶν Μασσοριτῶν καὶ καθὼς φαίνεται ἐκ τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν Βασιλειῶν (18, 19).

Ἦδη ὁ μὲν Ὠριγένης κατὰ τὸ τέλος τῆς γ΄ ἑκατονταετηρίδος προκειμένου περὶ τῆς μεταφράσεως τῶν Ο΄, ἔγραφεν «Νυνὶ δὲ πολλὴ γέγονε ἡ τῶν ἀντιγράφων διαφορὰ εἴτε ἀπὸ βραθυμίας τινῶν γραφέων, εἴτε ἀπὸ τολμῆς τινῶν μοχηθῆς τῆς διορθώσεως τῶν γραφομένων εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν τὰ ἐκυτοῖς δοκοῦντα ἐν τῇ διορθώσει προστιθέντων ἢ ἀφαιρούντων». (Coment Matth. Tom. 15). καὶ «τὴν μὲν οὖν ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τῆς Π. Δ. διαφορίαν εὗρομεν ἰσάσθαι κριτηρίῳ χρησάμενοι ταῖς λοιπαῖς ἐκδόσεσι· τῶν γὰρ ἀμφιβαλλομένων παρὰ τοῖς Ο΄· διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων διαφορίαν τὴν κρίσιν ποιησάμενοι ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων τὸ συνᾶδον ἐκείναις ἐφυλάξαμεν» (ἐνθ. ἀνωτ.), ὁ δὲ Ἱερώνυμος «Tot enim sunt exemplaria pene quot colices» (Praef in 4 Evangl.) Περὶ δὲ τοῦ Λουκιανοῦ τοῦ πρεσβυτέρου ἐν Ἀντιοχείᾳ (+ 311) λέγεται ὅτι «ιδὼν τὰς ἱερὰς βιβλούς πολὺ τὸ νόθος εἰσδεξαμένης τοῦ τε χρόνου λυμνηκμένου πολλὰ τῶν ἐν αὐταῖς καὶ τῆς συνεχοῦς ἀφ' ἑτέρων εἰς ἕτερα μεταθέσεως, καὶ μὲν τοὶ καὶ τινῶν ἀνθρώπων πονηροτάτων . . . παραστρέψαι τὸν ἐν αὐταῖς νοῦν πειρα-

σάμενων καὶ πολὺ τὸ κίβδηλον ἐν αὐταῖς σπειράντων αὐτὸς ἀπάσας ἀναλαβὼν ἐκ τῆς ἑβραϊδοῦ ἀνενώσατο γλώττης, ἦν καὶ αὐτὴν ἠκριβωκῶς εἰς τὰ μάλιστα ἦν, πόνον τῇ ἐπανορθώσει πλείστον εἰσενεγκάμενος».

Εἶναι δὲ δυσχερές σήμερον καὶ μάλιστα τοῖς μὴ ἐξησκημένοις εἰς τὴν παλαιογραφίαν νὰ φαντασθῶσι πόσον δύσκολον ἦτο ἄλλοτε ἡ τήρησις κειμένου τινὸς ἀκέρατος· διότι ὁ ἐκδότης σήμερον βιβλίου τινὸς παραδίδει αὐτὸ τῷ τυπογράφῳ, ἐπιδιορθῶναι ἀπαξ καὶ δις τὰ δοκίμια καὶ τότε μόνον λέγει τὸ ἐκδοθῆτω, ὅταν μὲν ἰκκανοποιημένος ἐκ τῶν διορθώσεων ὁ δὲ τύπος πολλαπλασιάζει τὰ ἀντίτυπα εἰς χιλιάδας, τὰ ὅποια ἕνεκα τῆς μηχανικῆς ταύτης ἐργασίας οὐδεμίαν διαφορὰν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὅμως δὲν εἶχεν οὕτω· ὑπῆρχον δὲ τόσα διάφορα ἀντίτυπα ὅσα καὶ ἀντιγραφαί· διότι ὁ μὲν συγγραφεὺς παρέδιδε τὸ ἔργον αὐτοῦ τοῖς ἀντιγραφεῦσιν, ἕκαστος δὲ τούτων παρήγεν ἕνα κώδικα μετὰ πλείστων ὅσων διαφορῶν καὶ ἀλλοιώσεων ἀναποφεύκτων ἄλλως κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν ὀγκώδους βιβλίου. Οἱ δὲ ἐκτυποῦντες βιβλίον κάλλιστα γνωρίζουσι πόσον οἱ στοιχειοθεταὶ πολλάκις διαστρέφουσι τὴν ἔννοιαν παραλείποντες ἢ μετατιθέμενοι λέξιν τινὰ ἢ φράσιν, ἀντικαθιστώντες γράμμα τι δι' ἄλλου ἐξ ἀκηδίας ἢ ἀπροσεξίας.

Οἱ τὸ πάλαι librarii ὀνομαζόμενοι δὲν ἦσαν προσεκτικώτεροι τῶν νῦν στοιχειοθετῶν, οὔτε μᾶλλον ἀναμαρτητοί. Τὰ λάθη αὐτῶν ὅμως εἶχον σπουδαιότερα ἀποτελέσματα, διότι οἱ συγγραφεῖς δὲν ἠδύναντο νὰ διορθώσωσιν ὅλα τὰ ἀντιγραφα τῶν βιβλίων αὐτῶν.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ γνωρίζοντες ἐκ τῶν προτέρων τὴν παραμόρφωσιν τῶν ἔργων αὐτῶν ἐξώρμιζον τοὺς ἀντιγραφεῖς εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ νὰ παραβάλλωσι

ρομένων, τὸναντίον ἄλλοι μὲν τούτων ἀπογοητεύονται καὶ ἀποθαρρύνονται, ἄλλοι δὲ καὶ ἀποκρούονται.

Μὴ προτιθέμενοι ἐνταῦθα ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἐν καιρῷ κομματικῶν διαμαχῶν καὶ ἐκδικήσεων τεθῆντος κανονισμοῦ, ὑποβάλλομεν ἀπλῶς οἷς δεῖ τὴν ἰδέαν τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ κανονισμοῦ μετὰ ἐμβριθῆ καὶ ὄριμον μελέτην τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες ὅση μέραι ἐπιβλητικώτεροι παρίστανται. Ἡ γενομένη ἀπόπειρα ὑπὸ ἄλλας βράσεις καὶ ἀποτυχοῦσα ἔπαναλαμβανομένη, ἂν μὴ νῦν ἀμέσως, τοῦλάχιστον μετὰ παρελευσιν τῶν ἀπασχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν σοβαρῶν ζητημάτων, ἔσται οὐχὶ ἄσκοπος καὶ ὑπὸ ἐπιτυχίας στεφθήσεται, ἐπιτυχίας ὑπὲρ ἧς πάντες οἱ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων ὄντως κηδόμενοι ἀπὸ καρδίας εὐχονται καὶ ἦν ἀπεκδέχονται παρ' ἀνδρῶν τοῦ καθήκοντος οἷοι οἱ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔθνους ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ συγκροτούμετες.

*
* *

Τῇ 20 τοῦ φθίνοντος μηνὸς ἐγένετο ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ἡ πλήρωσις τῶν ἑδρῶν τῶν θανόντων μελῶν αὐτῆς Taine καὶ Maxime du Camp. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῃ ἐξελέγη ὁ Albert Sorel, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἦτοι τῇ τοῦ Maxime du Camp, ὁ Paul Bourget, ἦτοι ἀνεδείχθησαν ἀθάνατοι ἐκεῖνοι ὧν ἡ ἐπι-

τυχία ἐν τῇ ἐκλογῇ προελέγετο βεβαία. Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα ἐγένοντο ἐπαναληπτικαὶ ψηφοφορίαι, διότι κατὰ τὰς πρώτας ψηφοφορίας οὐδέτερος τῶν ἐκλεγέντων ἔτυχε τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας. Παρήσαν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς Ἀκαδημίας 33 μέλη αὐτῆς, τῶν μὲν Lotti, Lesseps, Duruy καὶ Perraud ἀποδημούντων, τοῦ δὲ Heredia, ἄρτι ἐκλεγέντος μέλους, οὕτω ἐπισημῶς γενομένου δεκτοῦ. Ἀπόλυτος πλειονοψηφία ἦν ἐπομένως 17. Κατὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν ἐλαβον ψήφους ἐν μὲν τῇ ἑδρᾷ τοῦ Taine, ὁ Sorel 16, ὁ Emile Mondegout 13, ὁ Emile Zola 0, εὐρέθησαν δὲ καὶ 4 λευκαί, ἐν δὲ τῇ ἑδρᾷ τοῦ Maxime du Camp, ὁ Emile Deschanel 16, ὁ Paul Bourget 15, ὁ Jean Aicard 2 καὶ ὁ Emile Zola 0. Ἐπαναληφθεισῶν τῶν ψηφοφοριῶν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἑδρᾷ ἔτυχε τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας ὁ Sorel, προστεθεισῶν εἰς τὰς 16 ψήφους αὐτοῦ τῆς πρώτης ψηφοφορίας 3 ἐκ τῶν 4 λευκῶν· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἑδρᾷ ἔτυχεν ὁ Paul Bourget 19 ψήφους, ὁ Emile Deschanel 16, ἦτοι ἀπώλεσε 2, ὁ Jean Aicard 0, ἦτοι ἀπώλεσε τὰς 2 ψήφους, ἃς εἶχε κατὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν, ὁ δὲ Emile Zola αὐθις οὐδεμίαν, οὕτω τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας ἔτυχεν ὁ Paul Bourget, καὶ ἀνεδείχθησαν ἀθάνατοι διὰ 19 ἐκείνους ψήφους οἱ Sorel καὶ Bourget, ὁ δὲ Zola ἐμνηστεύθη καίπερ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκλογῇ τοῦ Heredia ἔτυχεν 11 ψήφους.

τὰ ἀντίγραφα πρὸς τὸ χειρόγραφον. «Ἐξορκίζω ὑμᾶς, ἔγραφεν ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος ἐν τῷ τέλει τοῦ κατὰ τῶν Οὐαλευτινιανῶν βιβλίου του, ἐξορκίζω ὑμᾶς, οἱ ὅποιοι θὰ ἀντιγράψητε τὸ βιβλίον μου τοῦτο εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐνδόξου παρουσίας αὐτοῦ ὅταν ἔλθῃ κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, ἐπαναγινώσκετε ὁ, τὰ ἀντιγράφετε· πρᾶξάλλοντες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ χειρόγραφον διορθοῦτε τὰ παρεμπύπτοντα τυχὸν λάθη» (Εὐσέβ. Ἐκκλ. ἱστορ. 5, 20).

Πόσοι μετὰ τὸν ἱερὸν Εἰρηναῖον ἐπανελάβον τὸν ἐξορκισμόν τοῦτον πρὸς τοὺς βιβλιογράφους καὶ ἀντιγραφεῖς!

Εἰς μάτην ὅμως· αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες παρενέβαινον ἔστιν ὅτε καὶ ἐξέδιδον διατάγματα «de scribis ut non vitiose scribant». Οὐδὲν τὸ ὄφελος. Ἡ δύναμις πολλάκις τῶν πραγμάτων συνεβάλλετο ὥστε ὅσῳ βιβλίον τι περισσύτερον διεδίδετο καὶ τὰ ἀντίγραφα ἐπολλαπλασιαζόντο, τοσούτῳ καὶ αἱ ἀλλοιώσεις καὶ τὰ λάθη ἠϋζάνον. Πρὸς τοῖς τοῦ παλαιοῦ ἀντιγράφου προσετίθεντο νέα. Καὶ οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι· οἱ ἀντιγραφεῖς ἠδύναντο καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶσιν ἐλαφροντικάς τινας περιστάσεις.

Ὁ ἀντιγραφόμενος κώδικῃ ἦτο ἐλλιπής· στοιχεῖα τινὰ ἦσαν κακῶς γεγραμμένα· πῶς νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτά; Ἐν τῇ ἐβραϊκῇ μάλιστα γραφῇ πολλὰ στοιχεῖα ὁμοιάζουσι· πῶς νὰ διακρίνωσιν αὐτά; Ἡ ὕλη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔγραφον δὲν ἦτο εὖωνος· ἐφείδοντο λοιπὸν ταύτης· ἔγραφον τὰ γράμματα μετ' ἀπαρμιλλοῦ λεπτότητος, συνθετοὶ τὰς λέξεις, καὶ συνεπύκνουν τὰς γραμμάς. Πόσαι δυσκολαὶ νὰ ἀναγνώσῃ τις τοιαύτην γραφὴν καὶ μάλιστα ὅταν ἦναι κακῶς γεγραμμένη! Καὶ εἰ μὲν ἡ ἔννοια ἐβοήθει νὰ μαντεύῃ τις τὰς δυναναγνώστους λέξεις, εἶχε καλῶς· ἂν ὅμως ὁ ἀντιγραφεὺς ἀπὴν-

τα ἀριθμούς ἢ κύριόν τι ὄνομα ἄγνωστον, ἡ δυσκολία ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρθῇ· ὁ δὲ ἀντιγραφεὺς ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀφήσῃ κενὸν τὸ διὰ τὴν λέξιν ἐκεῖνο μέρος ἢ ν' ἀντιγράψῃ αὐτὸ ὅπως τύχῃ. Ἄν δὲ πρὸς ταῖς πραγματικαῖς ταύταις δυσχερεῖαι προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀνίαν, ὅσ' ἦς καταλαμβάνεται ἄνθρωπος ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀσχολούμενος εἰς ἐργασίαν ἀγλήραν καὶ μονότονον, θὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἀνέφικτον τῶν λαθῶν κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν. Χωρὶς γὰρ προσέχη, νομίζω ὅτι ἀναγινώσκει ὀρθῶς ἀντιγράφει ἐσφαλμένως· ὅταν δὲ δύο προτάσεις περιόδου τινὸς ἄρχονται ἢ τελειώνωσιν ὁμοίως, παραλείπει τὸ πρῶτον καὶ ἀντιγράφει μόνον τὸ δεύτερον.

Θὰ ἐξετείνωμεν δὲ τὸν λόγον ἐπὶ μῆκιστον, εἰ ἐξετιθέμεθα τὰς αἰτίας πάσης τῆς παραλλαγῆς καὶ μεταβολῆς τῶν κειμένων κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Οὐδὲν ἄρα θαυμαστὸν διότι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλ., Ἐλληνες τε καὶ Λατίνοι, διεμαρτύροντο κατὰ τῆς διαφθορᾶς τοῦ κειμένου τῆς ἁγίας Γραφῆς. Δὲν πρέπει δὲ καὶ νὰ ἐκπληρωθῆται, ὅταν αἴφνης ἀναγινώσκωμεν πού ὅτι ἐν χιλίοις χειρογράφοις τῆς Κ. Διαθήκης ἐσημειώθησαν 50,000 λάθη, ὧν τὰ μὲν πλεῖστα ὀρθογραφικά, τὰ 40 ἀναφέρονται εἰς μεταθέσεις λέξεων, δέκα δὲ μόνον τῶν ἐπιστολῶν οὐχὶ οὐσιώδη καὶ δογματικά. Δοξάζωμεν διὰ τοῦτο τὸν Θεὸν διότι τὸ κείμενον τῆς ἁγίας Γραφῆς δὲν ἔπαθεν οὐσιώδεις ἀλλοιώσεις καὶ μεθ' ὅλας τὰς δυσκολίας τὰς διὰ τὴν ἐρμηνείαν παρουσιαζομένας ἕνεκα τῶν ἐπουσιωδῶν τούτων λαθῶν.

(Ἀκολουθεῖ).

VETUS HOMO.

Ἡ πῶσις εἶνε μεγάλη. Ἄλλ' ἄς παρηγορῆται διὰ τὸ μέλλον. Ἔχει ὁ Θεός.

Ἐκ τῶν νέων ἀθανάτων ὁ μὲν Paul Bourget, ὁ συγγραφεὺς τῆς Κοσμοπόλεως καὶ ἄλλων, εἶνε γνωστότατος ὡς κριτικὸς καὶ ἰδίᾳ ὡς ἰδρυτῆς τοῦ ἀναλυτικοῦ ἢ ψυχολογικοῦ μυθιστορηματός, ὁ δὲ Albert, ὃς οἱ λόγοι τῆς ἐκλογῆς φαίνονται ἡμῖν οὐχὶ ἰσχυροί, ἐγένετο ἀρχιεπιτολὴ καὶ γενικὸς γραμματεὺς τῆς Γερουσίας, ἐδημοσίευσεν δὲ κατὰ μὲν τὸ 1875 σύγγραμμά ἐπιγραφόμενον· *L'Histoire diplomatique de la guerre franco-allemande*, ὕστερον δὲ τὸ μῆπω ἀποπερατωθὲν *L'Europe et la Revolution française*, ὃ δὲ μὲν πρῶτος τόμος ἐξεδόθη πρὸ ἐννέα ἐτῶν, ὁ δὲ τέταρτος κατὰ τὸ 1892, λείπονται δὲ πρὸς ἔκδοσιν δύο ἔτι τόμοι, καθότι τὸ ἔργον ἀποτελέσουσιν ἕξ τόμοι.

— Ἡ Νέα Μουσικὴ Ἐφημερὶς (*Neue Musikzeitung*) τῆς Στουτγάρδης ἐδημοσίευσεν ἄρθρον οὐχὶ εὐνοϊκὸν τοῖς Ἀγγλοῖς καὶ ἰδίᾳ οὐχὶ εὐχάριστον πρὸς τὰς νεκρὰς Ἀγγλίδας, ἐπιγραφόμενον δὲ ἡ Μουσικὴ Ἀγγλία καὶ γραφὴν ὑπὸ γερμανοῦ συνθέτου καὶ καθηγητοῦ τῆς μουσικῆς. Ὁ τρομερὸς οὗτος Γερμανὸς ἐκτίθηται τὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τριάκοντα ὀκτώ ἔτη. Τὰ συμπεράσματα δὲ τῶν ἄρθρων αὐτοῦ εἶνε, ὡς προεδρῆ-

λόθη, ἥμισθα κολακευτικὰ τῷ βρετανικῷ ἔθνει. Ὁμιλῶν περὶ τῶν μαθητριῶν αὐτοῦ, λέγει ὅτι αὐταὶ οὐδεμίαν εἶχον κλίσην πρὸς τὴν μουσικὴν, οὐδ' ἀληθῆ καλαισθησίαν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἐν τοῖς παρθεναγωγείοις τὸ ἔργον τοῦ καθηγητοῦ τῆς μουσικῆς περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ἐκγόμνασιν τῶν misses εἰς τὸ ἐκτελεῖν πρὸ τῶν γονέων αὐτῶν κατὰ τὰς διακοπὰς δύο ἢ τρία τεμάχια brillants. Περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἔργων τούτων ὀλίγον ἐνδιαφέρονται, ἀρκεῖ ὅτι οἱ γονεῖς ἐπαίσθησαν ὅτι ἡ θυγάτηρ αὐτῶν ἐγένετο ἱκανὴ νὰ παίζῃ ἄνευ διακοπῆς καὶ ὅσον οἶδόν τε ταχύτερον μελέτην τινὰ ἢ φαντασίαν. Ὁ ἀρθρογράφος τῆς «Νέας Μουσικῆς Ἐφημερίδος» ἐν γένει δυσμενέστατα ἐκφράζεται περὶ τῶν ἀγγλίδων κορῶν καὶ ἀφηγεῖται ἐπιεισοδικὰ νοστιμώτατα περὶ αὐτῶν καὶ εἰς βάρος αὐτῶν.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῆς 12)24 μαίου προεδρευομένη ὑπὸ τοῦ Ludovic Halevy ἀπενεμήθη τὸ βραβεῖον Tuillac, προωρισμένον τῷ κρείττονι ἔργῳ κατὰ τὸ ἔτος 1893, τῷ Ἀλεξάνδρῳ Παρωδῇ διὰ τὴν *Reine Juana*. Ὡς γνωστὸν ὁ κ. Παρωδῆς εἶνε υἱὸς ἰταλοῦ πατρὸς, μητρὸς δ' ἐλληνίδος. Ἡ ἀρχὴ ὅμως καὶ τῆς πατρικῆς οἰκογενείας φαίνεται ἐλληνικῆ.

O. A.

— Οὐδεὶς μ' ἐδίδαξε νὰ προσεύχωμαι, ἀπεκρίνατο μειδιδῶν ὠχρὸν καὶ μαρασμῶδες μεϊδίωμα.

— Αὐτὸ ἐκμανθάνεται εὐκολώτατα. Ἐγὼ θὰ προσεύχωμαι διὰ σὰς ἐξ ὅλης ψυχῆς.

Ἐκεῖνος πάλλων καὶ τρέμων ἐκ συγκινήσεως ἀνεκφράστου, ὡσεὶ ἵνοιγε τὴν ψυχὴν πρὸς τὰς οὐρανίας ἀκτίνας τῆς θείας Χάριτος, ἄς κατήστραπτε τὸ βλέμμα τοῦ χρυσοκόμου ἀγγέλου, ἐψέλλισεν :

— Ἴδού, ἰδού λοιπόν, πῶς ἐκτελοῦνται τὰ θαύματα ἐπὶ γῆς! . . . τίς θὰ προσέβλεπε ποτε, ὅταν εἰσηρόχνην ἐδῶ πρὸ ὀλίγου ὅτι ἐμελλον νὰ ἐξέλθω ἔχων τὸν Θεὸν ἐν τῇ καρδίᾳ! . . .

Ἐξῆλθε τότε ἀφίνων τὴν νεαρὰν γυναῖκα ἔρμαιον ὁδοδῶς καὶ περιπαθοῦς ταραχῆς. Ἐρρέμβαδεν αὐτὴ τότε ἐπὶ μακρόν, ἐρρέμβαδεν ἐνθυμουμένη τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην τοῦ παρελθόντος, καθ' ἣν ὁ Ἀλδέρτος τῆ εἶπε γονυπετῶν πρὸ αὐτῆς ἐν Λουξῶρ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δοβαρῶς ἀφώνου σωροῦ τῶν ἐπιθλητικῶν ἐρειπίων : « — Μέχρι τοῦδε ἔζησα δίχως νὰ πιστεύω εἰς τὸν Θεόν· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην θὰ ἐπικαλεσθῶ τὸ ὄνομά Του! τὴν στιγμὴν ταύτην, ὡς οἱ μάρτυρες οἱ προσφθέροντες πάλαι ποτὲ ἑαυτοὺς εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν λεόντων, θὰ εἶπω : ὁ Θεὸς σου εἶναι Θεὸς μου, διότι σὲ ἀγαπῶ! . . . »

Καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήριαν λεπτοτάτης ὑπερευλαβείας, γνωστῆς εἰς ὄνας τὰς ὑπεράγαν πιστὰς γυναικείας καρδίας, ἠσθάνθη ἀδραν τινὰ λύπην ἐπὶ τῷ ὅτι ἐξεπλήρωσεν ἄρτι ἐπὶ δευτέρου ἀνδρὸς τὸ θαῦμα τῆς εἰς Θεὸν ἐπιστροφῆς, ὅπερ ἐπικαλέσθη ποτὲ ἐπὶ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἄνευ ἀνάγκης ὅμως, διότι ἦτο εὐσεβὴς ὡς ἐκεῖνη.

Ἢτοι ἤρχισεν ἀφηγουμένη πρὸς τὸν Ἀλδέρτον, τοῦ ὁποίου τὴν ἐπάνοδον ἀνυπομόνως περιέμενε, τὰς λεπτομερείας τῆς ἀπροσδοκίτου συνεντεύξεως, ἐκεῖνος διακόπων τὰς πρώτας λέξεις της, τῆ εἶπε μετ' ἀδυναθίου ἐρεθισμοῦ :

— Ἐπίτρεψον νὰ σοὶ παρατηρήσω κἀτι ἐκ τῶν προτέρων : Ὁ νέος αὐτὸς εὐρίσκειται εἰς φρενολογικὴν κατάστασιν θλιβεράν· τὸ σήμερινὸν διάδημά του, ἡ καθολικὴ του διαγωγὴ καὶ πολλὰ ἄλλα πραξικοπήματά του τὰ ὁποῖα εὐτυχῶς ἄγνωστες, τὸν συνιστῶσιν ὡς φρενοβλαβῆ. Λυποῦμαι διότι δὲν ἤμην ἐδῶ διὰ νὰ σὲ προφυλάξω ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἐνδεχομένης τινὸς παραθοῦρας του.

Ἡ Θηρεσία μικροῦ δεῖν ἀπεκρίνετο ὅτι κάλλιον παντὸς ἄλλου ἐγνώριζε τὰ μυστικά του νεανίου ἐκεῖνου καὶ τὸ εἶδος τῆς παραθοῦρας του, ἀλλ' ἐσιώπησεν, ἐννοοῦσα ὅτι ὁ ἀκρατὴς αὐτῆς, ἐξ ὅσων ἴσως ἤκουσε πρὶν ἢ ἐπανελθῆ, ἦτο δυσμενῶς διατεθειμένος τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ πρὸς τὴν ἀπολογία τοῦ υἱοῦ τοῦ θανασίμου ἐχθροῦ του.

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐτήρησε μελαγχολικωτάτην ἐντύπωσιν. Ἀναπολοῦσα ἀπαύστως τοὺς δύο τούτους ἄνδρας, τοὺς τῶσφ διαφόρους ἀλλήλων ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν τύχην, εἰς ἀμφοτέρας τὰς ψυχὰς τῶν ὁποίων αὐτὴ ἐδασίλευε, δὲν ἐτόλμα ν' ἀντιπαραβάλλη αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους, οὐχ ἥττον ὅμως ἐρώτημα ὅπερ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδιώξῃ ἐκ τοῦ πνεύματός της, ἀπποχόλει αὐτήν.

— Τίς ἐκ τῶν δύο τούτων θὰ ὑποστῇ εἰς τὸ μέλ-

λον πλειότερα τοῦ ἄλλου ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς :

IB'.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ νοεμβρίου ὁ Σενάκ ἐδικάσθη καὶ . . . κατεδικάσθη, μεθ' ὅλας τὰς θερμὰς προσπαθείας τοῦ διασώμου Δουβουκέ. Τὸ πταισματοδικεῖον, τοῦ ὁποίου προήδρευεν ὁ Μοντουσδέ, ἀπεφάσισε τὴν ἐντελεῖ κατάρτησιν τῆς ἀνωμόμου ἀσβεστοπαραγωγῆς ἐταιρείας τῶν συνενδιαφερομένων, κατηγορουμένης ἐπὶ πλαστογραφίᾳ τῶν μετοχῶν αὐτῆς. Ὁ κόμης δὲ Σενάκ καὶ τινες τῶν συναδέλφων του, ἐπιεικῶς κρινόμενοι, ὑπεβλήθησαν εἰς ἀπλοῦν πρόστιμον, καὶ προὔτιμα μὲν ὁ γέρον Καδαρού, ὡς οἴκοθεν ἐννοεῖται, τὸ ν' ἀκούσῃ τὸν φυλακισμὸν τοῦ Ἀλδέρτου, ἀλλ' ὅπωςδῆποτε ἠρκέσθη ἐπὶ τὸ παρόντος εἰς τὴν ἱκανοποίησιν, ἦν τῷ παρέσχον οἱ δικασταί.

Κατ' ἀρχὰς ἡ εἰδησίς δὲν προὔξενσε πολλὴν συγκίνησιν, καθ' ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο παλαιωθὲν, εἶχε παύσει πλέον ἀπασχολοῦν τὸ πολυπράγμον δημόσιον, ἐπειδὴ δ' εὐτυχῶς ἡ παρισιανὴ κοινωνία ἀπουσίαζεν ἐτι διεσπαρμένη ἀνὰ τὰς ἐξοχὰς, ἡ Θηρεσία ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὰς συλλυπητηρίους ἐπισκέψεις.

Ἢτοι τὴν ἡμέραν τῆς καταδικῆς ὁ Ἀλδέρτος ἐπὰν ἦλθεν οἶκος ἐκ τοῦ δικαστηρίου, ἡ σύζυγός του οὐδεμίαν ἐλαβεν ἀνάγκην ὅπως ἐρωτήσῃ αὐτὸν περὶ τῆς ἐκβάσεως, τόσον σαφῶς ἐξεδήλου ἡ μελαγχολικὴ καὶ θλιβερὰ ἐκφρασίς τῆς μορφῆς του πρὸς ποῖον μέρος εἶχεν ἀποκλίνει δολιῶς ἐπιβαρυνομένη ἢ πλάστιγξ τῆς αὐστηρῆς καὶ λεπτολόγου Θεμίδος. Μετὰ βραχείαν μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξιν, ἐντρομος κατενόησεν ἡ δυστυχὴς ὅτι ἕτερος κληρὸς, βαρύτερος καὶ ἀπροσδοκίτος ὅλας, ἤρχετο ἤδη βαρύνων ἐπὶ τῶν δυνάμεων αὐτῆς : ἦτοι ὁ κληρὸς ἀρχιστρατήγου στρατιᾶς νικηθείσης, ἀναγκαζομένου αἰφνης ν' ἀναλάβῃ τὴν γενικὴν εὐθύνην καὶ παρακωλύσῃ τὴν δειλίην καὶ ἐπαίσχυντον φυγὴν.

Μόλις διὰ πολλῶν εὐγλώττων ἐνθαρρύνσεων, παραμυθίων καὶ ἐκκλήσεων πρὸς τὸ ἠθικὸν σθένος ἡ Θηρεσία κατώρθωσε ν' ἀνεγείρῃ ὀλίγον τὸ καταπεσὸν θάρρος τοῦ συζύγου αὐτῆς. Τότε δὲ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τῇ ἀφηγηθῇ τὴν ἐξέλιξιν ὅλων ἀνελλιπῶς.

— Ἴδού, τῆ εἶπε, καταδικάζομαι ὀριστικῶς ὡς ἔνοχος ἰδρύσεως ἐταιρείας ἐπὶ παρανόμων βάσεων, δευτέρα δὲ κλησίς συνεπεία αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως θὰ μὲ ὑποβάλλῃ εἰς ἀπότισιν τοῦ κεφαλαίου· ἐκ τούτου προκύπτει ἡ ἐντελής καταστροφὴ, δηλαδὴ ἡ πώλησις τοῦ μεγάρου ὅπου κατοικοῦμεν, ἡ διὰ πλειστηριασμοῦ ἐκποίησης τοῦ πύργου τοῦ Σενάκ, τοῦ ὁποίου ἀγοραστῆς θὰ ἵνα βεβαίως ὁ Καδαρού! . . ., ἡ καταρράκωσις τέλος τοῦ ὀνόματος ὁμοῦ μετὰ τῆς περιουσίας μας! . . . Ἴδού ἡ ἐξέλιξις τὴν ὁποίαν ζητεῖς νὰ μάθῃς· ὅσον διὰ τὸν Μοντουσδέ . . .

Ἄλλ' ἐκεῖνη ἀνέκοψεν αὐτὸν διὰ χειρονομίας ἥς ἡ σημασία ἦτο εὐνόητος :

— Σιωπὴ! ἀνέκραξε· μήπως δὲν εἶχομεν προειδοποιηθῆ; Ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ ἀνθρώπους ὡς ἡμᾶς τοῦ νὰ ἔχωσι δίκας εἰς τὴν ἐποχὴν μας! . . .

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Καδαροῦ ἀπνύθουνεν ἐπιταγὰς ἐπωφελεῖς δῆθεν πρὸς τὸν Ἀλδέρτον ὑπὸ πρόσχημα συμβιβασμοῦ. Ὁ γενναῖος νικητὴς ἀπήτει τὴν

ἄμεσον ἐγκατάλειψιν τῶν γαιῶν καὶ τοῦ πύργου τοῦ Σενάκ «ἐν ἧ εὐρίσκειται καταστάσει, μετὰ πάντων τῶν ἐπίπλων, εἰκόνων, καλλιτεχνημάτων, ζωοτροφιῶν καὶ εἰ τινοὶ ἄλλου», προσποιοῦμενος ὅτι διὰ τῆς τοιαύτης κατοχῆς ἐπιδιώκει τὸ νὰ στεροθῶσι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν πάντες οἱ ἔχοντες ἐνεργητικὰ χρέη, καὶ τὸν μεταβιβάσμων τῶν ρηθέντων κρεῶν εἰς χεῖρας τοῦ Ἀλδέρτου· τῆς ὑποσχέσεως δὲ ταύτης ἢ ἐκτέλεσις ἦτο χερσὶ καὶ βεβαία, διότι ἐγνώριζεν ἢ γηραιά ἀλώπηξ τί ἔπραξε νὰ ἐκζητήσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς.

Ὁ Δουβουκέ, ἀφοπλιζόμενος ὑπὸ τῆς προτάσεως τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ, ἴτοι τοῦ συνήγορου τοῦ δρυοτόμου, ἐδήλωσε πρὸς τὸν πελάτην του μετὰ πασῶν τῶν ὑπὸ τῆς περιστάσεως ἀπαιτουμένων λεπτῶν ἐπιφυλάξεων, ἵνα παρατεῖται τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ συνηγορίαν. Μεθ' ὅλων δὲ τὴν προσπεποιημένην ψυχραιμίαν του, ὁ κόμης ἐφάνη τότε καταληφθεὶς ὑπὸ σφοδρᾶς καὶ μόλις συγκρατουμένης ὀργῆς, ἥτις ἐπιδητικώτατα συνήθως κατακυριεύει ἀνθρώπων τοιοῦτου χαρακτῆρος καὶ τοιοῦτων ἔξεων. Συνήθως εἶδη τινὰ σφοδρῶν παθίσεων προκύπτουσιν ἐκ μόνης τῆς ἐντάσεως τοῦ ψυχικοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἠθικῆς ἀνυψώσεως. Ἀλλὰ τῆς πρώτης ἀψικαρδίας πρᾶνθείσης, ἀποκρίτεσθαι ἢ σοδὰρὰ συνδιάλεξις. Ὁ Ἀλδέρτος, παρὰ τὸ εἶπεν ἐπεισόδιόν τινα τῆς παρὰ τὸν ὄχλον τῆς Γενεύης διαθερίσεως, ἐγνώρισε πρὸς τὸν ἀκουστικὸν του ὅτι συνήντησέ που τὸν δικαστικὸν πρόεδρον πρὸς τὸν ὁποῖον ὅμως ἡ γνωριμία αὐτὴ ἐγένετο περὶ τὰ τέλη ἡμιστοῦ εὐάρεστος.

— Οὐδέποτε μοι εἶπατε τοῦτο, εἶπεν ὁ συνήγορος μαντεύων ἦδη τὸ κρυφίον αἴτιον τῆς ἀμοιβαίας ἐκείνης δυσάρεσκειας. Ἀλλ' ὁμολογήσατε, ἀγαπητέ, ὅτι δὲν εἶμεθα τυχεροί· ἀντὶ συνήθους ἀντιπάλου ἔχομεν ἀπέναντί μας θηρίον ἀνήμερον, διψῶν ἐκδικήσιν, εἰς τὸ μέτρον δὲ καὶ αὐτὸς ὁ δικαστὴς διαφλέγεται ὑπὸ θανασίου μίσους ἐναντίον μας. Ἐπὶ τέλους εἰς τὸ μέλλον ἴσως εὐτυχίσωμεν νὰ ἔχωμεν δικαστικὸν πρόεδρον ἐμφοροῦμενον διαθέσεων ἀνθρωπινωτέρων, ὡς πρὸς τὴν πρότασιν, ἥτις ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς, θὰ σᾶς συνεδούλευον νὰ τὴν ἀποδεχθῆτε ἀμέσως, ἀποβλέπων εἰς τὸ ὑλικῶς μέτριον τῆς ἀπαιτουμένης παραχωρήσεως, ἂν ἦσθε κάνεις ἀπλοῦς ἔμπορος ἢ βιομήχανος πλουτήσας διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ἀκάρων· ἀλλ' ἐννοῶ ὅτι ἄλλως ἔχει διὰ τὸν κόμην τοῦ Σενάκ, ὁ ὁποῖος σφείλει νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν γῆν τοῦ ὀνόματός του μέχρις οὗ ἀπαλλοτριωθῆ καὶ τοῦ τελευταίου σολδίου του. Ἴδου ἡ ἰδέα μου, σᾶς τὴν παρουσιάζω χωρὶς ἀξιώσεις, διότι γνωρίζω ὅτι ὑμεῖς ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἔχετε κατὰ νοῦν.

— Ὅμιλεῖτε ὡς γενναίῳ ἀνὴρ, ἀγαπητέ δόκτωρ, ἀλλ' ἐν μόνον λησμονεῖτε: Τὴν γυναῖκά μου! ἐάν ἢ ἦττα ἦναι πλήρης, ὄχι μόνον ὁ πύργος τοῦ Σενάκ θὰ πωληθῆ, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὸ μέγαρον Κιλιάδ, ὅπου ἐγεννήθη καὶ ὅπου ἐκλείδα τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ της, τοῦ τελευταίου τῆς γενεᾶς του, ἐγὼ ὁ φίλος του.

— Ὅχι, διότι τότε ἡ περιουσία τῆς κομησῆς θ' ἀποχωρηθῆ τῆς ἰδικῆς σας, εἶχον μάλιστα παρακαλέσει νὰ συσχεθῆτε περὶ τούτου μετ' αὐτῆς.

— Τὸ ἔπραξα ἦδη, ἀλλὰ ἡ λέξις μόνη τοῦ χωρι-

ομοῦ τὴν καταφοβεῖ, μοιζονοῦσι δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἀτόμων μας· κ' ἐγὼ λοιπὸν δὲν ἐπέμεινα τότε, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐπανέλθω ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου κατὰ τὴν ὑπερτάτην στιγμήν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ δικηγόρος, διανύων διὰ μεγάλων βημάτων τοῦ δωματίου τὸ ἔδαφος, μ' ἐτιμήσατε βεβαίως πολὺ ἐκλέξας με ὡς συνήγορον, ἀλλὰ, συγγνώμην, ἐάν ἐγνώριζον ἐκ προτέρων ὅτι οἱ πελάται μου ἐμφοροῦνται καὶ διέπονται ὑπὸ αἰσθημάτων τῶσων ἀσυνήθων εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, σᾶς ὁμολογῶ ὅτι δὲν θ' ἀπεδεχόμεν τὴν τιμὴν.

— Ἀγαπητέ, ἐδῶ τὰ πάντα περιπλέκονται· ἐάν ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ ἡμεῖς ἀνθρώποι ὅμοιοι πρὸς τοὺς ἄλλους δὲν θὰ συνεξυγνύμεθα ὁμοῦ, ἀλλ' ὑπομονή, τὰ δεινά σας ἐγγίζουσιν εἰς τὸ τέγμα των, ἀναθέτω εἰς ὑμᾶς νὰ γράψετε πρὸς τὸν ἀντιδικὸν μου ὅτι αἱ γαῖαι καὶ τὸ μέλαθρον τοῦ Σενάκ ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν.

Ὁ νομομαθὴς ἐξεπλάγη ζωηρῶς:

— Κύριε κόμην! ἀνέκραξε ἐκ τῆς καταστάσεως ἐν τῇ ὁποίᾳ τώρα σᾶς βλέπω, ἐννοῶ ὅτι ἂν ἐγὼ σήμερον, ἔγραφα τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν, σᾶς αὔριον θὰ μ' ἐφονεύετε.

— Μὴ φοβεῖσθε, ἀνέκραξεν ὁ δυστυχὴς Ἀλδέρτος, ὅστις κατ' ἀλήθειαν, δὲν εἶχεν ἦθος φονέως κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν· εἴτε ἔχω, εἴτε δὲν ἔχω τὸν πύργον μου, δὲν εἶμαι ὁ αὐτὸς Σενάκ; θὰ ἦμαι λοιπὸν πανταχοῦ εὐτυχὴς, ἀρκεῖ μόνον νὰ βλέπω εὐτυχῆ τὴν σύζυγόν μου· ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς ἐκείνην, θὰ ἦναι ἐπίσης εὐδαίμων ἐνὸσφ ἔχει πλυσίον της ἐμέ, ἐνὸσφ ἔχει πτωχὰ παιδιά νὰ διδάσκη καὶ νὰ περιποιῖται ἀσθενεῖς . . . προφιλέστατον πλάσμα! . . . Ὡ, ἂν τὴν ἀπαλλάξωμεν πλέον ἀπὸ τὸν ἐπιβλητικὸν αὐτόν! . . . εἶναι καιρὸς· γράψατε τὴν ἐπιστολὴν, φιλτάτε, καὶ ἐτοιμάσατε ἐν τάξει τὸ ἔγγραφον τοῦ συμβιβασμοῦ· θὰ τὸ ὑπογράψω.

Ἀλλ' ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον γράμμα τοῦ ὀνόματος του ὑπέγραψε.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἰδιάξουσα τις ἀδιαθεσία κατέλαβεν αὐτόν, τὴν δ' ἐπιούσαν ἐξεδηλώθη σφοδρὸς πυρετός, ἐμβαλὼν τὴν Θηρεσίαν εἰς ἀνθυψίαν τοιαύτην. Ὡςτε πρὸ αὐτῆς, πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐξεμυδενίζοντο. Κατὰ τὴν ἐπεληούσαν νύκτα ὁ ἀσθενὴς παραληρῶν ἀσυναισθήτως, ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκειται ἐν Σενάκ καὶ ἀπεχαιρέτα τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ κατοικίαν δι' ἐκφράσεων, αἵτινες θὰ κατασπάρασσον τὴν καρδίαν τῆς ταλαίνης συζύγου, ἂν δὲν ὑπεστήριξεν αὐτὴν εὐσεβῆς καὶ γλυκεῖα ἐλπίς.

Ἐπὶ δύο ὅλας ἑβδομάδας ἡ νεαρὰ γυνὴ κατενόει ἐπακριδῶς τὴν φρικτὴν σημασίαν τῆς φράσεως «ἀγὼν κατὰ τοῦ θανάτου». Σχεδὸν πάντοτε βοηθουμένη, ἀλλ' οὐδέποτε ἀντιπροσώπευομένη ὑπὸ τῆς Κάθλειν, παρὰ τὴν κλίνην τοῦ πεφλημένου ἀνδρός, στερομένη τροφῆς καὶ ὑπνου, μόλις νύκαιρε ἴν' ἀπευθύνῃ τὰς διαπύρους εὐχὰς της πρὸς τὸν Θεόν. Παρημυθεῖτο ὅμως ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ θεία της προσεύχεται ὑπὲρ αὐτῆς διαρκῶς.

Ἐάν ὁ ὑπόκοφος θόρυβος τῶν ἀδιαπαύστως παρερχομένων ἀμαξῶν δὲν ἠκούετο ἐπὶ τοῦ ληθοστρώτου, θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι κακοποιὸς μάγισσα διὰ τῆς γοητικῆς αὐτῆς ράβδου μετεκόμενος ἀκαριαίως τὸ

μέγαρον ἀπὸ τῆς ἀστυκῆς ὁδοῦ εἰς τὰ ἀπρόσιτα βάθρῃ σιγηλῆς καὶ πενθήρους ἐρήμου. Πᾶσα συγκοινωνία μετὰ τοῦ ἔξω κόσμου ἦτο διακεκομμένη αὐστηρῶς· τὰ ἐπισκεπτήρια ἐπεσφραγίζοντο ἐπὶ τῆς ἐν τῷ προαυλίῳ κειμένης τραπέζης ἐγγύς ἐφημερίων ἀθίκτων. Ἀνετέθη δὲ εἰς τὴν πίστιν ἀγγλίδα ἢ ἐντολὴ τοῦ ν' ἀποσφραγίσῃ τὰς ἐπιστολάς καὶ ἀπαντᾷ πρὸς τὰς αἰτήσεις εἰδήσεων περὶ τοῦ ἀσθενοῦς. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν δίκην, ἡ Θηρεσία ἀπέδιδεν ἦδη εἰς αὐτὴν σπουδαιότητα οὐχὶ γλειοτέραν ἢ ὅσιν ἀπέδωκε πρὸ τινων ἡμερῶν εἰς ἀποσταλείσαν πρὸς αὐτὴν εἰδοποιῶσιν περὶ ἐμπορικῆς τινος καταστάσεως.

Τέλος, ἡμέραν τινὰ ὁ ἱατρός εἶπε πρὸς αὐτὴν — Ὁ ἀσθενὴς μας ἐσώθη· ἀλλὰ μὴ γ' εὐχαριστεῖτε! διότι τέκνον σας ἂν ἦτο ἀντὶ συζύγου δὲν σὰς ὄφειλε τὴν ζωὴν τόσον ὅσον τώρα!

Τὸ πρῶτον δὲ ἦδη, ἀπὸ μακροῦ χρόνου, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπνύθυνε πρὸς τὸν Πλάστην μακρὰν προσευχὴν.

Μὴν ὄλος διέρρουσεν. Ὁ Ἀλδέρτος ἐσώθη ἐκ τοῦ κινδύνου, ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο ἀναρρωνύων, διότι προφασιζόμενος ἀτονίαν, ἦν ἡ ἀσθενικὴ αὐτοῦ διαίτα ἐπὶ μᾶλλον ἐπνύξανεν, ἠρνεῖτο νὰ ἐγερθῆ τῆς κλίνης. Τὸ ἀληθὲς αἰσθημιά του ἦτο ἐνστικτός τις οὕτως εἶπεν καὶ πεισματώδης δυσανασχέτησις κατὰ τῆς ὑγείας, τὸ δὲ κατάκλειστον ἐκεῖνο δῶμα, ἐν τῷ ὁποίῳ οὐδεὶς πλέον ἐλάλει περὶ τῆς θλιβερᾶς περιπετείας, ἦτις ἔτι καὶ τὴν ζωὴν του καὶ κατασπάραττε τὴν καρδίαν του, τῷ ἐφαίνετο ὡς ἀπαρδιαστόν ἄσυχλον, ὑπερασπίζον αὐτὸν κατὰ τοῦ ἀδυσωπύτου ἐχθροῦ. Πλὴν φεῦ! ὁ δυστυχὴς ἠπατάτο! . . .

Ἀνέκφραστος εἶναι ἡ ἐκπληξίς, ἦν ἡ καταδίκη τοῦ Σενάκ προεκάλεσεν ἐν τῷ χωρίῳ.

Ὁ δὲ Καδαγού, παίκτης] δεξιός, τὰ πάντα προβλέπων, οὐδὲ στιγμὴν ἀπώλεσεν ἐπαναπαυόμενος ἀφρόνως ἐπὶ τῶν λαθῶν τῆς παροῦσης νίκης. Ἡ ἀσθένεια τοῦ Ἀλδέρτου ἐγένετο εἰς αὐτὸν νέον εὐτύχημα, ὅπερ ἀποφελούμενος, ἔσπευσε νὰ παρεισαγάγῃ ἐκ προτέρου μετὰ τῶν ζοφερῶν αὐτοῦ δολοπλοκιῶν, καὶ ἐνσταθὶν πολιτικῆς ἀνευθυνίας ἀπέναντι τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου.

Πᾶσαν δ' ἐνδεχομένην ἐναντίωσιν ἐκ μέρους τῶν συγχωριτῶν πρὸς τὰς ἐνστάσεις αὐτοῦ προσελάμβανε διὰ τῶν ἐξῆς :

— Ἡ διαδικασία μας εἶναι παράδοξος· ἐὰν ὁ ἀντίδικός μου ἐπιτύχῃ διὰ τῆς κλήσεως, ἡ ἐνστάσις μου καταρρεῖ ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀπαλλάττει τοῦ νὰ ἀναγκασθῶ νὰ καταψύγω εἰς πώλησιν εἴτε πραγματικὴν ἢ πλαστὴν τοῦ κτήματος. Ὡστε οὐδὲν ἄλλο διακινδυνεύω εἰμὴ μόνον τὰ δικαστικὰ ἐξόδα, τὰ διακινδυνεύω ὅμως πραγματικῶς, διότι κἂν ἔτι κερδίσω, ἡ ὠφέλεια δὲν θὰ ἦναι μεγάλη.

Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐκφερόμενον ἀπὸ στόματος, ὅπερ ἔθεωρεῖτο οὐχὶ ἀσύτηρον, καταλύει τοὺς πολυπράγμονας τοῦ χωρίου κατοίκους, καὶ ἐκίνει αὐτοὺς εἰς θρήνους ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ εὐχύμου πλακοῦντος, τοῦ ὁποίου θ' ἀπεστέρουν τὸν γέροντα δολοπλόκον οἱ παριστιανοὶ δικασταί. Διότι αἱ ἐλπίδες, ἄς ἕκαστος αὐτῶν ἔσπευε περὶ αἰδίας ἐκβάσεως τῶν πραγμάτων ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐλπίδες ἰδιοτελεῖς, εἰς ἰδίαν ὠφέλειαν ἐκάστου ἀποβλέπουσαι, θὰ ἐξέλπειον δῆθεν

ὄλαι εὐθύς ὡς ὁ κόμης ἀναρρωνύων θὰ ἐπελαμβάνετο ἐκ νέου τῶν υποθέσεων αὐτοῦ, καὶ οἰκτρῶς οἱ δυστυχεῖς θ' ἀπεστέρουντο τῶν ψυχῶν τοῦ συμποσίου ὅπερ ἀνέμενον.

Ἐν τούτοις ὁ μυστρός δροστόμος ἐφαίνετο ὑποτάξας τὴν τύχην ὑπὸ τὴν διδραμὴν αὐτοῦ θέλησιν. Τὰ πάντα ἐβόσταν εὐνοϊκῶς πρὸς αὐτὸν μετ' εὐχερείας καὶ ταχύτητος ἀληθῶς παραδόξου, ἦτις ὅμως δὲν θὰ μᾶς ἐκπλήξῃ ἂν λάβομεν ὑπ' ὄψει ὅτι οἱ ἄρχοντες τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου σπανίως ἐπήρουν εἰς πάσας τὰς ἀκροάσεις, τὰς ὁποίας τοῖς ἐτέβαλλον αἱ πολυάριθμοι δίκαι, αἱ περιστοιχοῦσαι αὐτοὺς διαρκῶς. Ἐτέρα μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα λεπτομέρεια εἶναι τὸ ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ συνεδρίου, συγγενὴς ὢν ἐξ ἀγγλιστείας πρὸς τὸν πολυμήχανον γέροντα, δὲν ἐπεθύμει βεβαίως νὰ διεγείρῃ τὸ ραδιοῦργον μῖσός του καθ' ἑαυτοῦ.

Εὐνόητον ὅτι ὁ Καρβασιέρ, ὁ κλητῆρ, ἐκόμιζε τακτικῶς τὰ δικόγραφα μέχρι τῆς κιγκλιδοφράκτου πύλης τοῦ πύργου, οὐδ' ἀπεποιεῖτο νὰ εἰπῆ ἑκάστοτε εἰς τὰ ἡμίκενα θυλάκιά του τῆς ἐργασίας αὐτοῦ τὸ ἀντίτιμον, ἀλλὰ μετὰ παρησίας ἐπίσης ἐδάλλου πρὸς τὸν οἰκοφύλακα ὅτι τὰ χάρτινα ἐκεῖνα ῥάκη οὐδεμίαν εἶχον σπουδαιότητα.

— Καὶ ὅμως, ἔλεγεν ὁ πιστὸς ὑπηρετικὸς, εἰς τὴν κόμηνσαν, ἡ ὁποία ἄλλως πολλὰ υποφέρει τώρα, τὰ χάρτινα ταῦτα ῥάκη καταφέρουσιν ἐκάστοτε νέαν πλνυγὴν.

— Ἐν τούτοις δὲν πρέπει νὰ βιαζώμεθα, ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος, διότι ἀκόμη εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν. Ἐὰν ὁ κ. κόμης θεραπευθῆ, διὰ τῆς βοηθείας ἡκανοῦ πληρεξουσίου διπλωμάτου, ἂν ἀποκτήσῃ μάλιστα καὶ προστάσιας φιλικᾶς, θὰ παρατείνῃ ἴσως τὴν ὑπόθεσιν ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη, ἢ καὶ μακρότερον ἀκόμη.

Κατὰ τὸν μεσολαβοῦντα χρόνον οἱ δικασταί, οἵτινες λυσσῶδῶς ἐμίσουν ἦδη τὸν Ἀλδέρτον, κατεδίκανσαν ἐρήμην αὐτὸν καὶ τοὺς συναδέλφους ὅπως ἀποτίσσει πρὸς τὸν κρατοῦντα μετοχὰς τῆς εταιρίας, ἦτοι πρὸς τὸν Καδαγού, τὸ ἐλάχιστον ποσὸν τριῶν ἑκατομμυρίων φεράγκων, τὸ ὅλον δηλονότι τῆς εταιρίας κεφάλαιον.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Καρβασιέρ, εἰσορμηθεὶς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ οἰκοφύλακος τοῦ Σενάκ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἦδη συνδέσει σχέσεις φιλικῆς οικειότητος, τῷ εἶπε μετὰ προσπεποιημένης εὐτραπέλειας.

— Ἔχεις φῖλε μου, τὴν στιγμὴν αὐτὴν 3,000,000 εἰς τὸ θυλάκιόν σου ;

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀεροατὴς ἠμιπαράφρων ἐξ ἀπορίας ἠτένιζεν αὐτὸν ἀπλανῶς·

— Καλὰ! ἀνέκραξεν ὁ κλητῆρ, ἐὰν δὲν τὰ ἔχεις τώρα, μὴ ἀνυσυχεῖς· ἐπανερχομαι μετ' ὀλίγον! . . .

Ἄς ἀφήσωμεν τὰς ἀστεϊότητας, καὶ ἄκουσε, φῖλε μου. Δὲν ἐνοῶ τί ζητεῖ ὁ δροστόμος! Ἡνάγκαζε τοὺς δικαστὰς νὰ ἀγρυπνήσωσιν ἀπόψε τὴν νύκτα ὅλην διὰ ν' ἀντιγράψουν τὰ ἐγγράφα τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς ἂν τοιοῦτοτρόπως θὰ ἐλάμβανε σήμερον ἀφεύκτως τὰ 3,000,000. Ποῦ θέλει τάχα νὰ καταστήσῃ; τί ἀποτέλεσμα ἠμπορεῖ νὰ ἔχη αὐτὸ τὸ διάβημα του; Ἄλλ' ὦ, εἶναι ὠραία διαταγὴ! πρῶτην

φορὰν ἀπὸ τῶσων ἐτῶν διαβιβάζω τοιαύτην. Τρία ἑκατομύρια! . . .

Καὶ ἀνεχώρησε γελῶν πικρῶς. Ἀλλὰ μετὰ τινος ἡμέρας ἐδέχθη μετ' ἐκπλήξεως ἐπίσκεψιν τοῦ Καδαροῦ, ὅστις τῷ διέταξεν ἀπαθῶς, ὡσεὶ ὠμίλει περὶ θέματος κοινοτάτου, νὰ σπεύσῃ ἀμέσως εἰς τὸν πύργον Σενάκ καὶ νὰ κατάρχη πάντα τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα.

Ὁ δικαστικὸς κλητὴρ παρ' ὀλίγον ἔθραυε τὸ ἀκρίβιον ἐδώλιόν του ἀναδισκῶν ἐπ' αὐτοῦ ζωνρῶς.

— Πῶς λοιπόν! ἀνέκραξε· ζητεῖτε κατοχὴν; καὶ πρὸς τί; γνωρίζετε ὅτι ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ κόμης ἔχει πᾶν δικαίωμα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πώλησιν! κατοχὴν κ. Καδαροῦ! κατοχὴν ἐναντίον ἀντιδικοῦ ὁ ὁποῖος σᾶς ἐγκαλεῖ, καὶ ἐκτὸς τούτου ἀσθενεῖ βαρέως ὁ ἄνθρωπος! Μὲ συγχωρεῖτε λοιπόν, αὐτὸ δὲν εἶναι δίκη, εἶναι βία! . . .

— Κορβασσιέρ, φίλε μου, φύλαττε τὰς συμβουλὰς σου δι' ὅσους σοὶ τὰς ζητοῦν. Σὲ συμβουλεύω ἐγὼ ἀπεναντίας νὰ μὴ στρεψοδικῆς, διότι ἐγὼ ἄμπαρῶ ν' ἀντεπεξέλθω, κύριε, κατ' ἄλλων πολὺ ἰσχυροτέρων ἀπὸ σέ! . . .

— Καλὰ, κύριε, ἀπάντησεν ὁ κλητὴρ κάτοχρος ἐκ ζωνρῶς συγκινησθεὶς· ἀψ' οὐ ἀπαιτεῖτε τὴν κατοχὴν, θὰ γείνη λοιπόν.

— Πότε;

— Τὴν προσεχῆ δευτέραν, εἰς πρώτην εὐκαιρίαν μου . . . ἐκτὸς ἐάν. . .

— Θέλεις νὰ εἰπῆς: «ἐκτὸς ἐὰν ἀπαντήσω ἀντίστασιν». Πρόσεχε, καλέ μου. Μὴ πάψεις μετὸν Καδαροῦ.

Ἀντίστασιν πιθανόν, ν' ἀπαντήσωμεν, τὸ γνωρίζω, ἀλλ' ἄρα γε θὰ προκύψῃ αὐτομάτως ἢ θὰ τὴν διαπλάσῃς σὺ ὁ ἴδιος; . . . Πρόσεχε νὰ μὴ λοξοδρομήσῃς ὅπως εἶπες, ἀπαιτῶ τὴν κατοχὴν, σπεῦσε λοιπόν, καὶ τὰ λοιπὰ ἀποβλέπουν ἐμέ. Ἀλλως τε, ἄκουσε, ἐξ ὀλοκλήρους μῖνας τὰ δωμάτια τοῦ πύργου εἶναι κατὰλειπτα, θὰ κάμῃς λοιπόν χάριν εἰς τοὺς ἰδιοκτίτας ν' ἀνοίξῃς τώρα θύρας καὶ παράθυρα καὶ ἀερίσης ὀλίγον τὰς ἱματοθήκας τῆς κομίσσης.

Ἀπῆρε τὸ βῆμα ὁ γέρον ὀλοκράτης ἀφίων νὰ ἐκχειλίσῃ τὸ κοχλάζον μῖδος του εἰς γέλωτα πικρὸν δι' οὐ ἐφάνη κατακεραυνοβολῶν τὸ ἀτυχὲς γηραδὸν μέλαθρον. Ὁ δὲ βραχυδωμος κλητὴρ, τὸν τετραμμένον ἐπενδύτην του περισφίγγων στενωῶς περὶ τὸν κορμὸν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν νευρικοῦ ρίγους, ἀπέμεινε μόνος μέσφ τῶν τεσσάρων καταγύμων τοίχων τῆς πενυχρῆς κατοικίας αὐτοῦ. Τὸ τεθλιμμένον βλέμμα τὸ ζωνρῶς ἐν τῷ στενῷ ἐκείνῳ χώρῳ περιφερόμενον προσηλῶθη ἀλλεπαλλήλως ἐπὶ τῶν οικείων πρὸς αὐτὸ ἀντικειμένον, ἅτιν' ἀπετέλουν τὸν ὅλον τοῦ δώματος διάκοσμον, καὶ τὴν ὅλην ἅμα περιουσίαν τοῦ κυρίου αὐτῶν. Ἦσαν ταῦτα τὸ ἄλλοτε μέλαν ἦδη δὲ κτρινὴν χροίαν προσλαβὸν ἕνεκα τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἡλίου ἀλεξιθρόχιον, ὁ κατερρακωμένος μανδύας, τὰ χονδροειδῆ ὑποδήματα, ἅτινα εἶχον ἦδη ἐκμάθει ἀπὸ πολλοῦ πάντας τοῦ χωρίου τοὺς χλοάζοντας δρόμους, καὶ ἀμαυρὸν χαρτοφυλάκιον ἐν τῷ ὀποίῳ τοδοῦτων ἦδη δυστυχῶν εἶχεν ἐξελιχθῆ ἢ καταδικῆ καὶ ἢ ἐντελής καταστροφῆ.

Καὶ πικρῶς στενάξας τότε ὁ ἀφανὴς οὗτος ἦρως,

ἐκάθισε πρὸ τοῦ ἀπλοῦ ἐξ ἐλάτης γραφείου καὶ ἐμελάνωσε ταχέως λευκὸν φύλλον χάρτου διὰ τῆς κανονικῆς του γραφῆς. Δὲν ἐγέλα πλέον τῆ στιγμῇ ταύτῃ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος!

ΓΓ'.

Κατὰ τινος κυριακὴν τοῦ φθίνοντος δεκεμβρίου ἢ Θηρεσία μετέβη εἰς τὸν ναόν, ἐκτελοῦσα οὕτω καθῆκον, ὅπερ ἐπὶ πολὺν ἦδη χρόνον ἕτερα πολλῶ ἤπτον τερπνὰ ἀντικατέστησαν. Ἀλλ' ὅτε ἐπανήλθεν ἡρεμοῦσα χάρις τῇ προσευχῇ τὴν ὁποίαν ἀρτίως πρὸς τὸν Θεὸν ἀπαύθυνε, χαίρουσα ἐπὶ τῇ αἰδίᾳ προόδῳ τῆς ἀναρρώσεως τοῦ ἀσθενοῦς, εὔρεν αὐτὸν ἀναγινώσκοντα ἐπιστολὴν μετὰ πολλῆς προσηλωσεως.

— ὦ! ἀνέκραξε! τί κάμνεις; ποία ἀφροσύνη, ἀγαπητέ! δὲν σοὶ ἀπαγορεύει ὁ ἰατρὸς τὴν ἀνάγνωσιν;

Διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς, ὑπερτάτην ἐξάντλησιν διελούσης, ἐκείνος ἀπήντησε.

— Τὸ γνωρίζω! δὲν ἤθελα ν' ἀναγνώσω, διεσκέδαζα μόνον παρατηρῶν τοὺς φακέλλους, ἀλλ' εἰς ἐξ αὐτῶν ἐκίνησε τὴν προσοχὴν μου . . . γραμματόσημον ἐκ Σενάκ, γραφῆ τοῦ Κορβασσιέρ . . . ὦ, φιλάτη μοι! πόσας ἀράγες, πόσας τοιαύτας ἐπιστολάς ἔως τώρα μοὶ ἀπέκρυσας! . . .

— Τοῦ Κορβασσιέρ; ποτέ, οὐδεμίαν, σοὶ τὸ ὀρκίζομαι! . . . καὶ τί σᾶς γράφει; εἰς ποίαν κατάστασιν σ' εὐρίσκω; . . .

— Τὸ εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν Δουβουκέ· θὰ ἦτο καλλίτερον τὸ νὰ παραιτηθῶμεν ἡμεῖς! ἐπανέλαβε στενάζων ὁ τάλας· ἐγρόφη, φαίνεται, ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανὸν ὅτι δὲν θ' ἀπαλλαχθῶμεν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ σκληροῦ αὐτοῦ δαίμονος.

Καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὸν τοῖχον κατασυντετριμμένος, ἀποτεθαρημμένος, ἀπελπὶς, θλιβόμενος ὅτι παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεῖ αἱ κινδυνώδεις τῆς ἀσθενείας στιγμαί, καθ' ἃς ἀσυναίσθητος ληθαργία ἀπήλλασεν αὐτὸν τῶν ὀδυνηρῶν ἐντυπώσεων, ἐπικαλούμενος ὡς μόνην παρηγορίαν τοῦ θανάτου τὴν ὠχρὰν καὶ ζοφώδη μορφήν.

Συγχρόνως ἢ Θηρεσία ἀνέγνω τὸ γράμμα, ἐκκλιθὸν πονουμένη πρὸς τὸ θέρρος αὐτῆς καὶ μηδὲν ἀμφιβάλλουσα ὅτι καὶ ὁ γράψας ἐξεδιασεν ἑαυτὸν ὅπως ἐκτελέσῃ τὸ σκληρὸν αὐτοῦ ἔργον.

Ἴδου τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς.

«Πρὸς τὸν κ. κόμιντα δὲ Σενάκ, ἢ ἐν περιπτώσει σπουδῆς, πρὸς τὴν κ. κόμισσαν.

«Ἐπειδὴ ἡ δίκη ἢ συνειρία κλήσεως τοῦ κ. Καδαροῦ ἐν τῷ πολιτικῷ δικαστηρίῳ κατ' ἐρήμην καθ' ἡμῶν δικασθεῖσα ὑπ' οὐδεμιᾶς καταπολεμηθῆ ἄκρις ὥρας ἐνστάσεως ἐκ μέρους ἡμῶν, ἢ δὲ διαταγῇ πρὸς ἀπότισιν τριῶν ἑκατομμυρίων φρ. οὐδὲν ἔσχεν ἀποτελέσμα, προσετάχθη ἦδη ὅπως προδῶ εἰς κατοχὴν τοῦ ἐνταῦθα κτήματός σας, τὴν ὁποίαν ἀδυνατῶ νὰ παρακούσω, ὡς εἶναι εὐνόητον. Θὰ λάβῃ λοιπόν αὐτὴ χώραν μεθαύριον δευτέραν πρὸ μεσημβρίας, ἐθεώρησα δὲ καθῆκον, κ. κόμιν, τὸ νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, καίτοι λαβὸν παρὰ τοῦ πελάτου μου ὅλας ἀντιθέτους διαταγὰς. Ἀλλ' ἴσως ἐγὼ αὐτὸς συντελέσω ἀκούσιως εἰς τὴν παροῦσαν ἐκδασιν. Ἐκ τῆς τελείας σιγῆς, ἢν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐξελιξεως ἐτηρη-

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.*

ΑΙ ΤΥΧΑΙ ΤΟΥ ΤΗΛΕΜΑΧΟΥ ΤΟΥ ΦΕΝΕΛΩΝΟΣ.

Τότε ὁ Μέντωρ, βλέπων τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχεν ὁ Τηλέμαχος ἐν ἀτμοσφαίρᾳ τοσοῦτῳ δηλητηριώδει, ρίπτει αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, ρίπτεται δὲ καὶ αὐτὸς, καὶ, κολυμβήσαντες ἐπὶ τινα λεπτὰ, παραλαμβάνονται ἐντὸς πλοίου διαβαίνοντος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην οὐ μακρὰν τῆς νήσου τῆς Καλυψοῦς.

Κυβερνήτης τοῦ πλοίου τοῦ φιλοξενήσαντος τοὺς φηγάδας ἦτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ναρθάλου Ἄδοάμ, ὃς, ἀναγνωρίσας τὸν Τηλέμαχον, ἀφηγείται αὐτῷ τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ Πυγμαλίωνος καὶ τῆς Ἀστάρθης καὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Βελεάζαο, πρὸς ὃν ὁ τύραννος, καίτοι πατὴρ αὐτοῦ, εἶχε προσνεχθῆ μετὰ τῆς σκληροτέρας δυσμενείας, παραπεισθεὶς ὑπὸ τῆς διεφθαρμένης ταύτης γυναικός. Ἐν τῷ πλοίῳ δὲ τοῦτῳ, ἐσπέραν τινα, ἐνὼ ἐδειπνοῦν, Ἀχιτοάς τις ἐψάλε τοσοῦτον ἠδέως καὶ ἐναρμονίως, ὥστε συνήχθησαν περὶ τοῦ σκάφους αἱ Νηρηίδες καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ θαλάσσια θεότητες, καταγοιτευθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἐξαισίας ταύτης μουσικῆς, ἣν ἐτι μελωδικωτέραν κατέστεινεν ὁ Μέντωρ, παιανίσας ἐν θεῖᾳ ἐμπνεύσει ἐπὶ τῆς λύρας. Ἀκολουθῶς δὲ περιγράφει ὁ Ἄδοάμ τὰ διάφορα θέλγητρα τῆς Βετικῆς, ἧς ἐξαιρεῖ τὸ γλυκὺ κλίμα, τὴν τῆς φύσεως μαγευτικὴν ωραιότητα καὶ τὸ τε ἥρεμον καὶ ἀπλοῦν τῶν ἠθῶν τῶν κατοίκων.

Ἐν τούτοις, ἡ Ἀφροδίτη, μένεα Νέουσα κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσεως, ζητεῖ ὅπως ὁ Ζεὺς διατάξῃ τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Εἰμαρμένη δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο, ἡ θεὰ συμφωνεῖ μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἵνα τὸ πλοῖον ἀπομακρυνθῆ ἀνεπαισθήτως τῆς Ἰθάκης, πρὸς ἣν ὠδήγει αὐτὸ ὁ Ἄδοάμ, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἡ Ἀπάτη, ἐντολὴν πρὸς τοῦτο λαβοῦσα, ταράττει τὴν ὄρασιν τοῦ πηδαλιούχου, ὅστις, νομίζων ὅτι ἀφίκετο τὸ πλοῖον αὐτοῦ εἰς Ἰθάκην, ὀδηγεῖ αὐτὸ πλησίσιον εἰς τὸν ὄρμον τῶν Σαλεντινῶν. Τοῦτον ὁ ἀναξ, ὃς ἦτο ὁ Ἰδομενεύς, ὑποδέχεται τὸν Τηλέμαχον ἐν τῇ νῆᾳ αὐτοῦ πρωτεύουσῃ, ἐνθα ἠτοίμαζε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν θυσίαν εἰς τὸν Δία ὑπὲρ ἐπιτυχίας τοῦ κατὰ τῶν Μανδουρινίων πολέμου, ὁ δὲ τὴν θυσίαν ταύτην ἐπιτετραμένος ἱερεὺς, συμβουλευθεὶς τὰ ἐντόσθια τῶν θυμάτων, προφητεύει τῷ Ἰδομενεῖ πλήρη εὐτυχίαν ὀφειλομένην εἰς τοὺς δύο ξένους αὐτοῦ.

Ὁ Ἰδομενεύς τότε γνωστοποιεῖ λεπτομερῶς τῷ Μέντορι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου, λέγων αὐτῷ ὅτι οἱ Μανδουρινιοὶ πρῶτον μὲν ἀφῆκαν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ τὴν ἀκτὴν τῆς Ἑσπερίας ἐνθα καὶ τὴν πρωτεύουσάν του ἐκτίθεν, ἔπειτα δὲ, ἀποσυρθέντες εἰς τὰ πλησιόχωρα ὄρη, ἐπὶ τῶν ὁποίων συνέβησαν ἔριδες μετὰ αὐτῶν καὶ τινῶν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ πέμψαντες πρὸς αὐτὸν δύο γέροντας, μεθ' ὧν καὶ ἐπῆλθε πλήρης συμφωνία ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς περὶ εἰρήνης συνθήκης, ἤρχισαν, ἅμα πληροφθορήντες παρὰ δασίν τινα τῆς συνθήκης ταύτης διαπραχθεῖσαν

ὑπὸ ὑπνικῶν αὐτοῦ μὴ λαβόντων ταύτης γνῶσιν, συντόνους καὶ μεγάλας πολεμικὰς προετοιμασίας. Ἐνθ' τοιαῦτα διηγείται ὁ Ἰδομενεύς, οἱ Μανδουρινιοὶ ἀφίκοντο, ἄριστα ὀπλισμένοι, μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Σαλέντης, καὶ ὁ Νέστωρ δὲ, ὁ φιλοκτῆτης καὶ ὁ Φάλανθος, οὓς οὐδετέρους ἐθεώρει ὁ Ἰδομενεύς, εὐρίσκονται ὡσαύτως ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν. Ταῦτα ὁ Μέντωρ ἰδὼν, ἐξέρχεται τῆς πόλεως καὶ μόνος μεταβαίνει σὺν νηυσί, δοθαρός καὶ μεστὸς γενναιότητος, εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον ὅπως προτείνῃ τοῖς πολεμίοις ὄρους συνθηκολογίσεως.

Βλέπων ὁ Τηλέμαχος τὸν Μέντορα ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμμαχικῶν στρατῶν δὲ ἀνδρῶν, καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μάθῃ τί συμβαίνει καὶ τί τέχεται ἡ πολέωρος τοῦτου παρ' αὐτοῖς διαμονή, ἐξέρχεται ἐπίσης τῆς πόλεως καὶ τρέχει παρὰ τῷ Μέντορι· ἡ δὲ παρὰ τοῖς συμμαχοῖς ἐμφάνισις αὐτοῦ συντελεῖ εἰς τὴν τελείαν καὶ ὀριστικὴν ἀποδοχὴν τῶν εἰρηνικῶν προτάσεων ἃς ὁ Μέντωρ ὑπέβαλεν αὐτοῖς ἐξ ὀνόματος τοῦ Ἰδομενεως. Καὶ δὴ, συνθηκολογήσαντες εἰσέρχονται ὡς φίλοι εἰς τὴν Σαλέντην οἱ σύμμαχοι βασιλεῖς, ὁ Ἰδομενεύς ἐλικυροῖ πᾶν τὸ προδυσμῶνον, ἀνταλλάσσονται οἱ ὄμηροι καὶ γίνεται πομπῶδης καὶ μεγίστη θυσία μετὰ τῆς πόλεως καὶ τοῦ στρατοπέδου πρὸς ἐπισφράγισιν καὶ πανηγυρισμὸν τῆς εἰρήνης, ἐξ ἧς ἀπειράριθμα ἀπειδέχονται ἀγαθὰ οἱ πρὸ μικροῦ ἀλλολοσφάγιαν ἐπιζητοῦντες λαοί.

Μετὰ ταῦτα ὁ Νέστωρ, ἐξ ὀνόματος τῶν συμμάχων, ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Ἰδομενεως βοήθειαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, τῶν Δαυνίων, ὁ δὲ Μέντωρ, ἐπιθυμῶν νὰ ἐκπολιτίσῃ τὴν Σαλέντην διὰ τῆς ἐξακρίσεως ἰδία τοῦ λαοῦ εἰς τὴν γεωργίαν, συμβουλεύει αὐτῷ ἵνα πέμψῃ μόνον ἑκατὸν εὐγενεῖς Κρητὰς καὶ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν τὸν Τηλέμαχον. Τούτου δὲ ἀπελθόντος μετὰ τοῦ εὐαριθμοῦ αὐτοῦ στρατοῦ, ὁ Μέντωρ ἐπιθεωρεῖ ἀκριβῶς τὴν τε πόλιν καὶ τὸν λιμένα, λαμβάνει βασίμους καὶ λεπτομερεῖς περὶ παντὸς εἰδήσεις, προτείνει τῷ Ἰδομενεῖ καὶ ἐφαρμόζει δι' αὐτοῦ νέους κανονισμοὺς τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἀστυνομίας, διαίρει τὸν λαόν, συνωδᾷ τῇ οἰκογενεῖᾳ καὶ τῇ θεοῖ ἐκάστου πολίτου, εἰς ἑπτὰ τάξεις, διακρινόμενας ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐνδυμάτων, καὶ, καταργῶν πᾶσαν πολυτέλειαν καὶ τὰς ἀνωφελεῖς τέχνας, κηρύττει τὰ μάλα τιμητικὴν τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς, ἐξυμῶν αὐτὴν καὶ διὰ τῶν ἐπομένων ποιητικῶτάτων καὶ ἐναρμονίων περιγραφῶν.

«Au reste, λέγει ὁ Μέντωρ τῷ Ἰδομενεῖ, ne soyez point en peine de la multiplication de ce peuple; il deviendra bientôt innombrable, pourvu que vous facilitiez les mariages. La manière de les faciliter est bien simple!. Presque tous les hommes ont l'inclination de se marier; il n'y a que la misère qui les en empêche: Si vous ne les chargez point d'impôts, ils vivront sans peine avec leurs femmes et leurs enfants; car la terre n'est jamais ingrate, elle nourrit toujours de ses fruits ceux qui la cultivent soigneusement; elle ne refuse ses biens qu'à ceux qui craignent de lui donner leurs peines. Plus les laboureurs ont d'enfants, plus ils sont riches; car leurs enfants, dès leur plus

*) Ἱε ἀριθ. 28, σελ. 566—568.

tendre jeunesse, commencent à les secourir. Les plus jeunes conduisent les moutons dans les pâturages ; les autres, qui sont plus grands, mènent déjà les grands troupeaux ; les plus âgés labourent avec leur père. Cependant la mère de toute la famille prépare un repas simple à son époux et à ses chers enfants qui doivent revenir fatigués du travail de la journée : elle a soin de traire ses vaches et ses brebis, et on voit couler des ruisseaux de lait : elle fait un grand feu, autour duquel toute la famille innocente et paisible prend plaisir à chanter tout le soir, en attendant le doux sommeil : elle prépare des fromages des châtaignes et des fruits conservés dans la même fraîcheur que si on venait de les cueillir. Le berger revient avec sa flûte, et chante à la famille assemblée les nouvelles chansons qu'il a apprises dans les hameaux voisins. Le laboureur rentre avec sa charrue ; et ses bœufs fatigués marchent, le cou penché, d'un pas lent et tardif, malgré l'aiguillon qui les presse. Tous les maux du travail finissent avec la journée. Les pavots que le sommeil, par l'ordre des dieux, reprend sur la terre, apaisent tous les noirs soucis par leurs charmes, et tiennent toute la nature dans un doux enchantement ; chacun s'endort sans prévoir les peines du lendemain. Heureux ces hommes sans ambition, sans défiance, sans artifice, et quelle joie innocente !

Ὁ Ἰδομενεὺς διηγείται ἀκολουθῶς εἰς τὸν Μέντορα ὅπως ἐμπιστοσύνην εἶχεν ἐμπνεύσει αὐτῷ ὁ Πρωτεσίλαος καὶ πόσας πλεκτάνας εἰς ἀνταμοιβὴν μετεχειρίσθη ὁ εὐνοούμενος οὗτος, ὁ ὅποιος συνεφώνησε μετὰ τοῦ Τιμοκράτους ὅπως καὶ τὸν Φιλοκλέα ἀπολέσωσι καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον προδώσωσιν. Ὁμολογεῖ δὲ ὁ Ἰδομενεὺς ὅτι, παραπεισθεὶς ὑπὸ τῶν δύο τοῦτων κακούργων, εἶχεν ἐπιφορτίσει τὸν Τιμοκράτην νὰ μεταβῆ παρὰ τῷ Φιλοκλεί, ναυάρχῳ τότε διατελοῦντι ἐν τινὶ ἐστρατείᾳ, καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ, ὅτι, τοῦ Τιμοκράτους ἀποτυχόντος ἐν τῇ ἐκ' ἐλέσει τῆς φεβεργᾶς ταύτης ἐντολῆς, ὁ Φιλοκλῆς εἰς μὲν τὸν φόνον αὐτοῦ ἐχάρισε τὴν ζωὴν, ἀπεσύρθη δὲ εἰς τὴν Σάμον, ἀφ' οὗ προηγουμένως παρέδωκε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στόλου τῷ Πολυμένει, ὅστις ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως διορισθεὶς διὰ διατάγματος κομισθέντος ὑπὸ τοῦ Τιμοκράτους, καὶ ὅτι, μολονότι ὁ Πρωτεσίλαος ἀπεδείχθη προδότης, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφασίσῃ τὴν ἀπομάκρυνσίν του.

Ὁ Μέντωρ εἰς ἀπάντησιν ὑποχρεοῖ τὸν Ἰδομενεά ἵνα τὸν μὲν Πρωτεσίλαον καὶ τὸν Τιμοκράτην ἀποστείλῃ ἐξορίστους εἰς τὴν Σάμον, τὸν δὲ Φιλοκλῆ μετακαλέσῃται παρ' ἑαυτῷ καὶ τιμῆσιν ἀναλόγως τῆς τε ἰκανότητος καὶ τῆς τιμιότητος αὐτοῦ. Συγκατατεθέντος τοῦ βασιλέως, τὴν σχετικὴν διαταγὴν ἐκόμισεν εἰς τὴν προορηθείσαν νῆσον μετὰ χαρᾶς ὁ Ἠγήσιππος, ὅς, ἀφικόμενος ἐκεῖ μετὰ καὶ τῶν δύο προμνημονευθέντων αἰσχυρῶν ἀνθρώπων, εὐρίσκει τὸν παλαιὸν αὐτοῦ φίλον Φιλοκλέα, διαβιοῦντα βίον πενιχρὸν μὲν καὶ μονήρη, ἡρεμον δὲ καὶ κατὰ πάντα εὐδαίμονα. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐδίστασεν

οὗτος περὶ τοῦ πρακτέου· ἀλλ' ἐπὶ τέλους, πεισθεὶς ὅτι οὕτως ἔδοξε τοῖς θεοῖς, ἀναχωρεῖ μετὰ τοῦ Ἠγήσιππου καὶ ἀφικνεῖται παρὰ τῷ Ἰδομενεῖ, ὅστις ὑποδέχεται αὐτὸν μετ' εὐμενείας καὶ αἰσθημάτων φιλικῶν, ἐκ τῆς εὐκρινουῆς τῶν ὁποίων διαδηλώσεως πασιφανῆς καθίσταται ἡ μεγάλη ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβολὴ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἡ ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Μέντορος ἐπιτευχθεῖσα.

Ἐνῶ τοιαῦτα συμβαίνουσιν ἐν τῷ κράτει τοῦ Ἰδομενεως, ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν συμμάχων ὁ Τηλέμαχος προσκτᾶται τὴν ἀγάπην τοῦ Φιλοκλήτου, ἐν ἀρχῇ δυσμενῶς πρὸς αὐτὸν διατεθειμένου ἕνεκα ἀρχαίας μετὰ τοῦ Ὀδυσσεως ἐριδος. Ὁ Φιλοκλήτης διηγείται αὐτῷ τὰς διαφόρους τοῦ βίου του περιπετειάς, περιγράφων λεπτομερῶς τὸν θάνατον τοῦ Ἡρακλέους διὰ τοῦ δηλητηριώδους χιτῶνος, ὃν ὁ κένταυρος Νίσσος εἶχε δωρήσει τῇ Ἀπίανειρα καὶ ἐξηγῶν τίνι τρόπῳ ἀπέκτισε τοῦ ἥρωος τούτου τὰ ἀπαίδια βέλη, ἄνευ τῶν ὁποίων ἀδύνατος ἦτο ἡ ἄλωσις τῆς Τροιάδος, πόσον ἐτιμωρήθη ἐπὶ τῆς νήσου Λίμνου, διότι ἀπεκάλυψε τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ μυστικὸν καὶ πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς μετεχειρίσθη τὸν Νεοπτόλεμον ὅπως τὸν καταπέισῃ νὰ μεταβῆ εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἔνθα καὶ ἴσθη ἡ ρυπαρὰ καὶ φρικώδης αὐτοῦ πλῆγῃ ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.

Ὁ Τηλέμαχος ἐν τούτοις φιλονικεῖ μετὰ τοῦ Φαλάνθου διὰ τινὰς αἰχμαλώτους, οὓς ἕκαστος διαμψισθεῖται δι' ἑαυτόν· μάχεται μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἴππιου, ὅστις προσέδραμεν ἐπικουρος τοῦ Φαλάνθου καὶ περιεφρόνησε τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του, καὶ τὸν νικᾷ· ἐν ταῦτῳ δὲ ὁ Ἄδραστος, βασιλεὺς τῶν Δαυνίων, πληροφρονηθεὶς ὅτι οἱ σύμμαχοι βασιλεῖς ἐπιδιώκουσι τὴν εἰρηνοποιήσιν τῆς μεταξύ τῶν Τηλεμάχου καὶ τοῦ Ἴππιου ὑψισταμένης διαφορᾶς καὶ εἰς οὐδὲν ἕτερον ἐπιστώσι τὴν ἑαυτῶν προσοχὴν, προσβάλλει αὐτοὺς αἰφνιδίως, ἀφ' οὗ προηγουμένως κατέλαβεν ἑκατὸν πλοῖά των, δι' ὃν μετέφερεν εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτῶν τὸν στρατὸν του, ἀνάπτει μεγάλην πυρκαϊάν, ἄρχεται τῆς ἐφόδου ἀπὸ τοῦ μέρους ἔνθα ἐστρατήγει ὁ Φάλαθος, ὃν καὶ καταπληγόνει, καὶ οὗ φονεύει τὸν ἀδελφὸν Ἴππιαν.

Τότε ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεως, περιβληθεὶς τὰ ἠρωϊκὰ καὶ θεῖα αὐτοῦ ὄπλα, τρέχει εἰς ἐπικουρίαν τοῦ Φαλάνθου. Καὶ πρῶτον μὲν ρίπτει χαμαὶ τὸν Ἰηκλέα, υἱὸν τοῦ Ἄδραστου, ἀκολουθῶς ἀναστέλλει τὴν θριαμβευτικὴν πορείαν τῶν ἐχθρῶν· ἤθελε δὲ νικῆσει αὐτοὺς κατὰ κράτος, ἐὰν σφοδρότατος ἄνεμος, ὀμίχλη καὶ οἰκτός μὴ ἐπέβαλον αἰφνης τὴν παῦσιν τῆς μάχης. Μετὰ ταῦτα διατάττει τὴν μετακόμισιν τῶν πληγωμένων, οὓς καὶ περιποιεῖται παντοιοτρόπως, ἴδια δὲ τὸν Φάλανθον, εἰς ὃν προσφέρει, μετὰ λίαν τιμητικῶν ἐξωτερικῶν ἐνδείξεων, ἐν χρυσῷ ἀγγεῖῳ ἐναποτεθηκυμένῃν τὴν κόριν τοῦ προσφιλοῦς αὐτῷ ἀδελφοῦ Ἴππιου.

Ἄλλ' ὄνειρα ἀλλεπάλληλα καὶ ζωνρότατα, ἐπὶ πολλὰς νύκτας τὸν ὕπνον αὐτοῦ κατατράξαντα, πείθουσι τὸν Τηλέμαχον ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὃν ἐπὶ τῆς γῆς ζητεῖ νὰ ἀνεύρῃ, δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τοῖς ζῶσιν. Ὅθεν, ἀποφασίσας τὴν εἰς Ἄδου κάθοδον, ἀποχωρεῖ κρυφίως τοῦ στρατοπέδου, συνδεδυόμενος

ὑπὸ δύο Κοιτῶν, καὶ βαίνει μέχρι ναοῦ κειμένου παρὰ τῷ περιψήμφῳ Ἀχερουσίῳ ὀππλαιῳ. Ἐκεῖ, ἀποχαριτεῖται τοὺς ἑαυτοῦ συντροφίους, προχωρεῖ ὄλονεν καταβαίνων ἐν σκοτεινῷ ζοφερῷ καὶ ἀγρίῳ, βλέπει μετὰ μακρὸν ὁρόμον ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν Στύγα, καὶ ὁ Χάρων δέχεται αὐτὸν ἐν τῷ ἀπαισίῳ αὐτοῦ σκάφει, παρουσιάζεται εἰς τὸν Πλούτωνα, ὅστις καὶ ἐπιτρέπει αὐτῷ τὴν ἀναζήτησιν τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ἐπισκέπτεται τὸν Τάρταρον, ἐν τῷ ὁποίῳ βλέπει καὶ ἀκούει μετὰ φρικῆς τὰ βάσανα, ἅπερ ὑφίστανται οἱ ἀχάριστοι, οἱ ἐπίορκοι, οἱ ὑποκριταί, οἱ φονεῖς κλπ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ.

Αἱ ΠΡΟΣ ΕΡΜΗΝΕΙΑΝ
ΤΩΝ ΗΨΑΙΣΤΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ
ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΘΕΩΡΙΑΙ.

Καθ' ἴν στιγμήν συννεπία τῶν νέων ἐν Ἑλλάδι καταστρεπτικῶν τοῦ ἐνοσίχθονος σεισμοῦ φαινόμενων ἀφ' ἐνός μὲν γενναῖα καταβάλλονται συνδρομαὶ πρὸς παροχὴν βοηθημάτων εἰς τοὺς φερεοίκους καὶ ἀνεστίους ἐναπομεινάντας δυστυχεῖς τῶν ἑλληνικῶν ἐκείνων ἐπαρχιῶν κατοίκους, ἀφ' ἐτέρου δὲ διενεργοῦνται ἐπιστημονικαί ἐρευναι καὶ μελέται πρὸς καθορισμὸν τῆς φύσεως τῶν σεισμῶν τούτων καὶ δημοσιεύονται μακρὰ ἄρθρα περὶ τῶν αἰτίων τῆς γενέσεως αὐτῶν, λίαν πρόσφορον ἠγοῦμεθα τὴν δημοσίωσιν τῆς παρὰ πόδας πραγματείας, μεταγλωττισθείσης ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, ἐν ἧ δὲ ἐκτίθενται συντόμως καὶ κατὰ τὸ δυνατόν εὐλόγητος αἱ πρὸς ἐρμηνεῖαν τῶν ἠψαιστειακῶν καὶ τῶν σεισμικῶν φαινόμενων ἐξενηχθεῖσαι θεωρίαι.

Α'.

Αἶτια τῶν ἠψαιστειακῶν ἐκρήξεων.

Οἱ ἀρχαῖοι παρεδέχοντο τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Γῆς ὑπαρξίν πυριφλεγῶν ἐστιῶν, ὁμοίων πρὸς τὰς ἐπὶ τῆς Γῆς τοιαύτας ἡμετέρας. Συμβολοποιούντες δὲ τὴν ἀφελῆ ταύτην θεωρίαν ἐραντάζοντο τὴν Αἴτναν καὶ τὰ ὑποθετικὰ αὐτῆς σπήλαια ὡς τὴν κατοικίαν τῶν Κυκλώπων, τῶν σιδηρουργῶν τούτων τοῦ Ἡραίστου. Ὑπὸ τὸ βάρος τῶν στρωμάτων αὐτῆς ἐστέναζεν ὁ Τυφῶν,¹

1) Τὰ κατὰ τὸν Τυφῶνα τούτου καὶ τὴν Αἴτναν γραφικώτατα, συντομώτατα ἀλλὰ καὶ περιεκτικώτατα ἐκτίθενται ἐν τοῖς ἀκολουθῶσι ὅροις ἀληθῶς στίχοις τοῦ Πινδάρου:

.....
ὅς τ' ἐν αἰνῇ Ταρτάρῳ κεῖται, θεῶν πολέμιος,
Τυφῶς ἑκατονταχάρανος· τὸν ποτε
Κιλικίον βρέφεν πολωνύμιον ἄντρον· ἴδεν γὰρ μὲν
ταί θ' ὑπὲρ Κύμας ἄλιερκέας ὄρχαι
Σικελία τ' αὐτοῦ πιέζει στέρα λαχράερα· κίων δ' οὐρα-
[ρία συνέχει,
τιφῶεσσ' Αἶτρα, πάντες χιόνος ὀξείας τιθήνα·
τῆς ἐρέγονται μὲν ἀπλάτου περὶ ἀγρόταται

ὁ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἠττηθεὶς καὶ κατκακρωθεὶς, οἱ δὲ σεισμοὶ οὐδὲν ἄλλο κατ' αὐτοὺς ἦσαν εἰ μὴ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κινήσεων τοῦ γίγαντος τούτου καὶ τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ, ὅπως ἀποσεισῆ τὸν ὄγκον, δι' οὗ ἐπεβάρυνεν αὐτὸν ἡ ὄργη τῶν θεῶν.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ III' αἰῶνος, ἡ γεωλογικὴ σχολὴ τοῦ Βέρνερ ἠρμήνευεν εἰσέτι τὴν διάπυρον κατάστασιν τῆς λάθης, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι, δεχομένη τὴν γένεσιν μεγάλων ὑποχθονίων πυρκαϊῶν λιθανθράκων, λιγνιτῶν καὶ θειωδῶν ἢ ἀσφαλτωδῶν ὑλῶν. Ὁ Δάβυ ὅμως μεταξὺ ἄλλων ἀντιρρήσεων πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ Βέρνερ, παρετήρει ὅτι ἡ ἐντὸς τῆς Γῆς καύσις στρώματος γκιανθράκων, ὅσον καὶ ἂν θεωρηθῆ σημαντικὴ, δὲν θά ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἔντονον θερμότητα, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐλλεῖπει ἐλευθέρως κυκλοφορίας τοῦ ἀέρος, τὸ παραγόμενον ἀνθρακικὸν ὀξύ τείνει εἰς τὴν παρακώλυσιν τῆς ἀναπτύξεως τῆς καύσεως. Ἡ δὲ παρατήρησις καταδεικνύει τὴν ὀρθότητα τῆς ἀντιρρήσεως ταύτης. Συχνάκις ἐν τοῖς ἀνθρακουργεῖσι παρατηροῦνται ἀναρρέξις στρωμάτων γκιανθράκων ἐκ τούτων, προστίθῃσιν ὁ Δάβυ «παραγάγεται ἀργίλλος καὶ σχιστόλιθος, οὐδέποτε δὲ σῶμα ὁμοιάζον πρὸς τὴν λάθην».

Πρὸ ἐνός ὅμως ἤδη αἰῶνος ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις πρὸς ἐρμηνεῖαν τῶν ἠψαιστειακῶν ἐκρήξεων. Γνωστὸν εἶναι τὸ πείραμα τοῦ ἠψαιστείου τοῦ Λεμερού, συνιστάμενον εἰς τὴν διὰ λεπτοῦ στρώματος χώματος περιχύσειν ὑγροῦ μίγματος ἀνθίων θείου καὶ ρινημάτων σιδήρου. Μετὰ τινὰς στιγμὰς, τὸ χῶμα ἐξογκοῦται, καλύπτεται ὑπὸ σχισμάδων, ἐκ δὲ τοῦ μίγματος ἀναδιδόνται ἄφθονοι θειώδεις ἀτμοί, καὶ τέλος ἡ ἐκ τῆς χημικῆς ἐνώσεως παραγόμενη θερμότης ἐπιφέρει τὴν διαπύρωσιν τῶν οὕτως ἀναμιχθειῶν ὑλῶν. Διὰ τοῦ πειράματος τούτου ὁ διάσημος χημικὸς ἰσχυρίζετο ὅτι ἐξήγει ἐν μικρῷ τὰς ἠψαιστειακὰς ἐκρήξεις. Αἱ χημικαὶ ἀντιδράσεις ἐν τῷ πείραματι τούτῳ συνίστανται εἰς τὴν παραγωγὴν ὑδρογόνου καὶ ὑδροθείου, ὡς ὑπόλειμμα δὲ δίδουσι κυρίως θειοῦχον σίδηρον. Ἡ ἔλλειψις ὅμως τοῦ τελευταίου τούτου σώματος καὶ ἡ μεγάλη σπάνις τῶν ἀερίων ὑδρογόνου καὶ ὑδροθείου ἐν ταῖς ἠψαιστειακῶν ἐκρήξεσι, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἄλλοι λόγοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀπόρριψιν τῆς θεωρίας τοῦ Λεμερού, ἥτις κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἦτο γενικῶς παραδεδεγμένη.

Ὁ Γαί-Λουσκὰν προέτεινεν ἄλλην θεωρίαν πρὸς ἐξήγησιν τῆς διὰ τὰ ἠψαιστειακὰ φαινόμενα ἀναγκαίας θερμότητος. Ὁ διάσημος οὗτος φυσικὸς καὶ χημικὸς ἐνόμι-

ἐκ μεγάλων παραί· ποταμοὶ
δ' ἡμέραισιν μὲν προχέοντι ῥοοὺν καπνοῦ
αἰθῶν· ἀλλ' ἐν ὄρησιν πέτρας
φοίνισσα κυλινδομένη φλόξ ἐς βαθεῖ-
αν φέρει πότον πλάκα σὺν πατάγῳ·
κεῖνο δ' Ἀφαιστόιο κρουνοῦς ἐρπετὸν
δειροτάτους ἀναπέμπει· τέρας μὲν θαυμάσιον προσ-
ιδέσθαι, θαῦμα δὲ καὶ παρῶν-των ἀκοῦσαι, κτλ.

ζεν ότι η θερμότης αὕτη ἦτο δυνατόν νὰ παράγεται ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ διὰ τῆς διεισδύσεως εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς γῆς εἰσχωροῦντος ὕδατος ἐπὶ στρωμάτων χλωριούχου ἀργιλίου καὶ χλωριούχου πυριτίου. Τὰ προϊόντα τῶν χημικῶν ἀντιδράσεων, ἧτοι ὑδροχλωρικὸν ὄξύ, πυρίτης καὶ ἀργίλιος, εἶναι πράγματι τὰ ὑπὸ τῆς λάθας καὶ τῶν ἀεριοδῶν προϊόντων τῶν ἡφαιστειακῶν ἐκρήξεων παραγόμενα. «Ἡ ὑπόθεσις αὕτη, λέγει ὁ Φουκέ, φαίνεται συμπίπτουσα μετὰ τῶν φυσικῶν φαινομένων πολὺ καλλιτέρον τῶν προηγουμένων· δὲν εἶναι ὅμως ὀρθή. Καὶ πρῶτον, ὡς αὐτὸς ὁ Γαί—Λουσάκ παρατήρησεν, ἡ ποσότης τοῦ παραγομένου ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος κατὰ τὴν ἐκρήξιν δὲν ἀναλογεῖ πρὸς τὴν σφοδρότητα τῶν φαινομένων τῆς ἐκρήξεως. Εἶτα δὲ λίαν δυσχερῶς θὰ ἡρμηνεύετο πῶς οὐσία πτητικῆ, ὡς τὸ χλωρικὸν πυρίτιον, δύναται νὰ διαμενῇ ἐγκλεισμένη εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Τέλος δὲ ὑπολογίζοντες τὴν κατ' ἐλάχιστον ὄσον ἀναγκαίαν ποσότητα τοῦ σώματος τούτου, ἧτις ἀπαιτεῖται πρὸς παραγωγήν τῶν θερμοκλιτικῶν καὶ μηχανικῶν φαινομένων ἐκρήξεως, οἷα ἡ τῆς Αἵτνης κατὰ τὸ 1865, εὐρίσκουμεν ἀριθμὸν τοσοῦτον σημαντικόν, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς γῆς ὑπάρχει τοσαύτη ποσότης σώματος, ὅπερ μέχρι τοῦδε ἦτο ἀποκλειστικὸν προϊόν τῶν χημείων»¹.

Μεταξὺ τῶν εἰς τὰς χημικὰς ἐνεργείας τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν τῆς λάθας ἀποδιδόντων συγκεταλέγετο καὶ ὁ Δάβυ, παραδεχόμενος ὅτι ἡ θερμοκρασία αὕτη προήρχετο ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὕδατος ἐπὶ τοῦ καλίου, τοῦ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν γήινων στρωμάτων περιλαμβανομένου, ἀναλυμένου τοῦ ὕδατος διὰ τῆς μετὰ τοῦ μετάλλου τούτου ἐπαφῆς καὶ τοῦ ὄξυγόνου ἐνομένου μετὰ τοῦ μετάλλου. Ἐκ τούτου προέρχεται, κατὰ τὸν Δάβυ, ζωνρὰ θερμοπότης, ἀναφλέγουσα τὸ ἐκλυόμενον ὑδρογόνον. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη μετ' ὀλίγον ἐγκατελείφθη, ὡς καὶ ἡ τοῦ Λέμερις καὶ ἡ τοῦ Γαί—Λουσάκ, μόνον ἕνεκα τῆς δυσχερείας, ἧτις προὔβαλλετο πρὸς παραδοχὴν τῆς ὑπάρξεως ποσοτήτων καλίου, ἐπακουσῶν πρὸς παραγωγήν τῶν μεγάλων ρυάκων λάθας, οἵτινες παρατηροῦνται κατὰ τὰς ἐκρήξεις. Ὡσαύτως δὲ πρὸς ἀπόρριψιν τῆς θεωρίας τοῦ Ἀγγίλου σοφοῦ συνετέλεσε καὶ ἡ σπανίως παρατηρουμένη ὑπαρξίς τοῦ ὑδρογόνου κατὰ τὰς ἡφαιστειακὰς ἐκρήξεις καὶ κατὰ τὰς ἀεριοδῶδες ἀναθυμιάσεις.²

ὑπολείπονται ἤδη τρεῖς ὑποθέσεις, ἃς ἀσπάζονται σήμερον οἱ γεωλόγοι. Αὗται δὲ εἶναι, πρῶτον ἡ περὶ ὑπάρξεως γήινου πυρῆνος, διατηροῦντος εἰσέτι τὴν διάπυρον καὶ ρευστὴν αὐτοῦ ἀρχέγονον κατάστασιν, δευτέρον ἡ ὑπόθεσις ὑπάρξεως ρευστοῦ στρώματος συνεχοῦς, ἔχοντος δὲ ἰκανόν τι πάχος καὶ κειμένου μεταξὺ τοῦ

γήινου πυρῆνος καὶ τοῦ φλοιοῦ, στερεῶν ἀμφοτέρων· τέλος δὲ ἡ παραδοχὴ ὑπάρξεως μεμονωμένων λιμνῶν λάθας, ὑφισταμένων κάτωθι τῶν χωρῶν, ἐν αἷς ἐπικρατοῦσιν αἱ ἡφαιστειακαὶ ἐνεργεῖαι.

Οἰαδῆποτε τῶν τριῶν τούτων ὑποθέσεων καὶ γείνη παραδεκτὴ, ἐξεταστέον ποῖος ὁ τρόπος τοῦ σχηματισμοῦ τῶν κῶνων καὶ τῶν κρατῆρων τῶν ἡφαιστειῶν, καὶ ποῖα ἡ αἰτία τῶν ἐν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου ἐπισυμβαινουσῶν ἐκρήξεων. Γενικῶς εἶναι παραδεδεγμένον ὅτι ἡ φυσικὴ δύναμις ἡ τὸν σχηματισμὸν τοῦ κρατῆρος ὡς καὶ τὴν ἐκ τοῦ κρατῆρος ἐκρήξιν παράγουσα εἶναι ἡ ἐλαστικότητα τῶν ἀερίων καὶ τῶν ἀτμῶν, αὐξανόμενη κατ' ἀναλογίαν τῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς πίεσεως, ὡς καὶ κατ' ἀναλογίαν τῆς συμπυκνώσεως τῶν ἀεριοειδῶν ὑλῶν ἐντὸς τῶν ὑπογείων κοιλοτήτων. Πῶς ὅμως ὅμως ἐνεργεῖ ἡ δύναμις αὕτη ἐπὶ τῶν στρωμάτων, τῶν ὁποίων ζητεῖ νὰ ὑπερικήσῃ τὴν ἀντίστασιν; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην διττὴ ἐδόθη ἀπάντησις ὑπὸ δύο γεωλογικῶν σχολῶν, βασιζομένων ἐπὶ ἀντιθέτων ἀρχῶν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Γῆς. Καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τοὺς Λεοπόλδον Μπούχ, Ἄ. Οὐμβόλδον καὶ Ἡλίαν Μπωμόν θεωροῦσι τὰ μεγάλα κρατηρόμορφα ἡφαιστεια, οἷον ἡ Αἵτνα, ὡς σχηματισθέντα ἐν ἀρχῇ ὑπὸ καθέτου πίεσεως, ἐνεργοῦσης ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω, προερχομένης δὲ ἐκ τοῦ ρευστοῦ πυρῆνος ἢ ἐκ τῆς ἐλαστικῆς δυνάμεως τῶν ἐσωτερικῶν ἀερίων ἐπὶ στρωμάτων ὀριζοντεῶν κατ' ἀρχάς. Ὅταν ἡ ἀντῶθησις αὕτη καθίσταται ἰκανῶς ἰσχυρά, ὅπως ὑπερικήσῃ τὴν ἐκ τοῦ βάρους τῶν ἐπιτεθειμένων στρωμάτων ἐνασκουμένην πίεσιν, τὰ στρώματα ταῦτα ὑποχωροῦσι μικρὸν κατὰ μικρὸν. Οὕτω δὲ κατ' ἀρχάς μὲν σχηματίζεται εἰς τὸ τὴν ἐλαχίστην ἀντίστασιν παρέχον σημεῖον ἐξόγκωσις κωδωνοειδῆς, μετ' ὀλίγον δὲ, ὑπερβαλλόμενου καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐλαστικότητος τοῦ γήινου στρώματος, σχηματίζεται ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κωδωνοειδοῦς ἐξογκώματος ρήγμα, ὅπερ εἶναι τὸ ἀνοιγμα ἢ ὁ κρατῆρ τοῦ ἡφαιστείου, ὁ κῶνος τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἀνυψωθέντων τοιχωμάτων τοῦ γήινου στρώματος, ἔχοντος πανταχοῦ τὴν αὐτὴν κλίσιν.

Ἡ ἑτέρα σχολή, συγκαταριθμοῦσα σοφοῦς, οἱοὶ ὁ Κωνστάν Προβὸ, ὁ Λυέλ, ὁ Πουλέ—Σκρόπ, ἀποδίδει εἰς ἑτέραν αἰτίαν τὸν σχηματισμὸν τῶν κῶνων καὶ τῶν κρατῆρων αὐτῶν. Καὶ αὕτη παραδέχεται ὡς δύναμιν τὴν πίεσιν τῆς ρευστῆς μάζης, ἐνεργοῦσης ἐπὶ τῶν ὑπερτεθειμένων στρωμάτων καὶ παραγούσης τὰς σχισμάδας καὶ τὰ ρήγματα. Οἱ κῶνοι ὅμως τῶν ἡφαιστειῶν δὲν παραγόνται, κατὰ τούτους, ἐκ τῆς ἀνυψώσεως τῶν γήινων στρωμάτων, ἀλλὰ πρὸς σχηματισμὸν αὐτῶν ἀκούσιν αἱ ἐκ τοῦ ρήγματος ἐκπεμπόμενοι ὕλκι. Ὅταν ἡ πίεσις ἐπαρκεῖ ὅπως ἡ σχισμὴ φθάσῃ μέχρι τῆς ἐπισπινείας τοῦ ἐδάφους, ἡ λάθα ὑψοῦται μέχρις ὅτου ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς ἀτμοσφαιρας· τότε αἱ φουσαλίδες τοῦ ἀτμοῦ, τὰς ὁποίας ἐνέκλειε καὶ τὴν ἀνάπτυσιν καὶ ἐξόγκωσιν τῶν ὁποίων παρεκώλυεν ἡ μεγάλη πίεσις, καθιστάμεναι ἐλεύθεραι ἐκρήγνυνται μετὰ δυνάμεως, ἀναλογούσης πρὸς τὴν τάσιν αὐτῶν, εὐρύνουσι τὴν σχισμὴν καὶ προσοίδουσιν αὐτῇ τὸ σχῆμα τῶν ἡφαιστεια-

1) Ἐκθεσις περὶ τῶν χημικῶν φαινομένων τῆς ἐκρήξεως τῆς Αἵτνης τῷ 1865.

2) Ἡ ὑπόθεσις τοῦ κ. Δάβυ, λέγει ὁ κ. Φουκέ, εἶναι ἡ τελευταία σπουδαία ὑπόθεσις, ἐξ ἐκείνων αἵτινες προτάθησαν πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἡφαιστειακῶν φαινομένων ἀνευ τῆς μεσολαθήσεως τοῦ υπογῆνιου πυρός. Βλέπομεν λοιπὸν ὅτι δὲν ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῆς ἐπιμελοῦς ἐρευνῆς· ὥστε δέον νὰ ἐγκαταλειφθῇ, μετ' αὐτῆς δὲ δέον νὰ καταπέσῃ καὶ πᾶσα ἰδέα πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐκρηκτικῶν φαινομένων διὰ τῶν χημικῶν ἐνεργειῶν. (Ἐνθα ἀνωτέρω).

κῶν ἀνοιγμάτων ἢ κρατῆρων. Ἐπαξ δὲ τῆς ἐκρήξεως ἀρξάμενης, τὰ διὰ τῆς ἐκρήξεως εἰς τὰ ἔξω ριπτόμενα τμήματα λάθας, αἱ σκωρίαί, αἱ τέφραι καὶ τὰ τοιαῦτα συσσωρεύονται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ κρατῆρος, οὕτω δὲ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀνυψούμενος σχηματίζεται ὁ ἐξωτερικὸς κρατῆρ τοῦ ἠφαιστείου. Πολλάκις δὲ ἡ λάθα ψυχομένη καὶ στερεοποιουμένη φράσσει τὸ ἐξωτερικὸν ἀνοιγμα τοῦ κρατῆρος, μέχρις ὅτου νέα ἐκρήξις διαπάσῃ τὸ στόμιον, εὐρύνουσα πολλὰκις δὲ καὶ ὀλοσχερῶς καταστρέφουσα τὸν πρῶτον κρατῆρα.

ὑπολείπεται πρὸς ἐξήγησιν ἡ γεωγραφικὴ διανομὴ τῶν ἐνεργῶν ἠφαιστειῶν, ἅτινα πάντα σχεδὸν κείνται κατὰ μῆκος τῶν παραλλήλων, ἢ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ μὲν τῶν ἠπειρῶν, ἄλλ' εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀπόστασιν. Ποῖα σχέσις ὑφίσταται μεταξὺ τῆς γεινιάσεως τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῶν ἠφαιστειακῶν ἐκρήξεων; Αὕτη εἶναι ἡ ἐξῆς. Κατὰ τὰς θεωρίας ταύτας αἱ ἐκρήξεις ὀφείλονται εἰς τὴν διὰ τῶν σχισμᾶδων καὶ τῶν ρωγμῶν τῶν βράχων μέχρι τῶν ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ διατελούντων βθέων στρωμάτων διείσδυσιν τοῦ θαλασίου ὕδατος. Ἡ ἐπαφὴ τοῦ ὕδατος μετὰ τῶν διαπύρων ὑλῶν προκαλεῖ ἐκτὸς τῆς παραγωγῆς ἀφθόου ποσότητος ἀτμῶν, χημικὰς ἀντιδράσεις, ἐρμηνεύουσας ἄριστα τὸν σχηματισμὸν τῆς λάθας.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἠφαιστειακῶν φαινομένων ἐπίδρασις τοῦ θαλασίου ὕδατος δὲν φαίνεται ἐπιδεικτικῆ ἀμβολίας. Ἡ χημικὴ ἀνάλυσις τῶν προϊόντων τῶν ἠφαιστειακῶν ἐκρήξεων, εἴτε τῶν ἐκ τῶν κυρίων ἐκρήξεων προερχομένων, οἷον ἐστὶν ἡ λάθα, εἴτε τῶν ἐν καταστάσει ἀερίων καὶ ἀτμῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑπολάνθανουσης ἐνεργείας τῶν ἠφαιστειῶν ἐκπεμπομένων, κατέδειξεν ὅτι πᾶσαι αἱ ὕλαι, ἃς περιέχουσιν ὑφίστανται σχεδὸν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν ἐν τοῖς ὕδασι τῶν ὠκεανῶν. Τὰ κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τῶν ἐκρήξεων σχηματιζόμενα προϊόντα τῶν χημικῶν ἐνώσεων, τὰ ἀέρια, ἅτινα εὐρίσκονται εἰς τοὺς ἀτμοπίδακας (fumerolles), τὰ κρυσταλλικὰ καταθέματα, ἅτινα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς περίξ βράχοις, ἄριστα ἐξηγοῦνται, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς συστάσεως τοῦ θαλασίου ὕδατος, διὰ τῆς ἐπενεργείας τῆς θερμοκρασίας ἐπὶ τῶν ὑλῶν τούτων, ἢ διὰ τῶν ἀμοιβαίων χημικῶν ἀντιδράσεων. Ἡ χημικὴ ἀνάλυσις τῶν ἐκ τῶν ἠφαιστειῶν ἀναδιδόμενων ἀερίων ἢ ἀεριωδῶν σωματίων, περὶ ὧν ἀπεπειράθημεν νὰ δώσωμεν ἀνωτέρω ἰδέαν τινὰ, παρέσχε μέγιστον βθμὸν πιθανότητος εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς θεωρίας τῶν ἠφαιστειακῶν φαινομένων, ἥτις θεωρεῖ ὡς κυριωτέραν αἰτίαν τῶν ἠφαιστειακῶν ἐκρήξεων τὴν ἐπίδρασιν τῶν διὰ τῆς διείσδύσεως εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἐξικνουμένων θαλασίων ὑδάτων ἐπὶ τῶν ἔνεκα τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας ρευστοποιηθέντων γλίνων στρωμάτων. Πῶς ὅμως γίνεται ἡ διείσδυσις αὕτη τοῦ ὕδατος; ποῖαι περιστάσεις καθιστῶσι ταύτην δυνατὴν, καὶ τίνα τὰ αἴτια δι' ἃ τοῦτο συμβαίνει κυρίως ἐν ταῖς χώραις, ἐν αἷς παρατηροῦνται τὰ κέντρα τῆς ἠφαιστειακῆς ἐνεργείας; Οἱ τὴν θεωρίαν ταύτην ἀποδε-

χόμενοι ἀπαντῶσιν εἰς ταῦτα ὅτι ἡ διείσδυσις τοῦ θαλασίου ὕδατος δυνατὸν νὰ γείνη εἴτε διὰ τῶν σχισμᾶδων τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης, εἴτε βραδύτατα διὰ τῶν πόρων τῶν πορωδῶν βράχων. Παρατηρητέον ὅτι τὰ παρὰ τὰς ἠφαιστειακὰς ἐστίας στρώματα τοῦ ἐδάφους ὑπῆρξαν κατ' ἐποχὰς μᾶλλον ἢ ἥττον μεμακρυσμένας τὸ κέντρον γεωλογικῶν κατακλισμῶν. Ἐκ τούτου προήλθον ρήγματα καὶ σχισμᾶδες τοῦ γλίνου φλοιοῦ, καθιστῶντα εὐνόητον τὴν πιθανότητα τῆς διείσδύσεως τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ ἐνεργὰ ἠφαιστεια κείνται παρὰ τὸν ὠκεανόν. Ἐν ταῖς τοιαύτας ἀνατροπὰς ὑφισταμέναις χώραις, αἱ εἰς τὴν διείσδυσιν τοῦ ὕδατος διόδον παρέχουσαι ρωγμαί, δύνανται εὐκόλως νὰ ἐμφραχθῶσι, οὕτω δὲ ἐξηγοῦνται τὰ ἀπὸ τῆς μιᾶς μέχρι τῆς ἐτέρας ἐκρήξεως τῶν ἐνεργῶν ἠφαιστειῶν μεσολαθοῦντα διαστήματα. Ἄν τοῦναντίον ἡ διείσδυσις αὕτη ἐκτελεῖται ἄνευ δυσκολίας καὶ διαρκῶς, αἱ ἐκρήξεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συχναί οὔσαι, ἔχουσι μικρὸν μεσολαθοῦν χρονικὸν διάστημα, ὡς τοῦτο παρατηρεῖται παρὰ τῆς ἐν στρομβολικῇ¹ ἐνεργείᾳ διατελοῦσιν ἠφαιστειοῖς.

Πρὶν ἢ ἀναγνωρισθῇ ἡ πιθανότης καὶ μάλιστα ἡ ἀνάγκη τῆς μεσολαθήσεως τοῦ θαλασίου ὕδατος ἐν τοῖς ἠφαιστειακοῖς φαινομένοις, οἱ τὴν ὑπαρξίν διαπύρου καὶ ρευστοῦ πυρῆνος ἀποδεχόμενοι γεωλόγοι, προσέτρεχον διὰ τὴν ἐξήγησιν τῶν ἐκρήξεων εἰς διαφόρους ὑποθέσεις, αἵτινες σήμερον ἀπερρίφθησαν εἴτε ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, εἴτε κατὰ μέρος.

Κατὰ τοὺς μὲν αἱ στολιδώσεις τοῦ γλίνου φλοιοῦ, προερχόμεναι εἰς τὴν ἐκ τῆς ἀποψύξεως καὶ τῆς στερεοποιήσεως παραγομένην συστολήν, προκαλοῦσι πίεσιν ἐπὶ τοῦ ρευστοῦ τῆς γῆς πυρῆνος καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνύψωσιν τῆς λάθας ἐν ταῖς ἠφαιστειακαῖς ἐστίαις.

Ὁ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀποδεχόμενος Κορδιὲ ὑπελόγησεν ὅτι συστολὴ τοῦ πυρῆνος τῆς γῆς κατὰ $\frac{1}{5000}$ τοῦ χιλιοστομέτρου θὰ ἴσκει πρὸς ἐκπομπὴν τῆς λάθας, ἣν ἐξερύεται ἠφαιστειῶν τι κατὰ τὴν σφοδροτάτην τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς παρατηρηθειῶν ἐκρήξεων, ὅτι δὲ ἐλάττωσις τῆς ἀκτίνος τῆς γῆς κατὰ ἐν χιλιοστομέτρον θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ 500 ἐκρήξεις ἐκ τῶν σφοδροτάτων.

Τινὲς τῶν γεωλόγων τούτων παρεδέχοντο τὴν ἐνεργείαν τῆς ἐλξεως τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Ἥλιου ἐπὶ τοῦ ὑπογθονίου ρευστοῦ ὠκεανοῦ. Κατὰ τὸν Περαιί, ἐξηγοῦντα διὰ τῆς αὐτῆς θεωρίας καὶ τοὺς σεισμοὺς, αἱ ἐκρήξεις ὀφείλονται εἰς τὴν παλίρροϊαν τῆς λάθας, προκαλουμένην ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἥλιου

1) Οὕτω καλεῖται τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἠφαιστειακῆς ἐνεργείας ἐκ τῆς εἰς τὰς Αἰπύρας νήσους ἀνηκούσης νήσου Stromboli, τῆς Στρογγύλης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λεγομένης, ἣν δὲ τινες θεωροῦσιν ὡς τὴν παρ' Ὀμήρῳ Αἰολίην, ἐν ἣ ἡ κατοικία τοῦ Αἰόλου. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὑπάρχει ἐνεργὸν ἠφαιστειον, ἐκπέμπον ἀνὰ πᾶν τέταρτον τῆς ὥρας ὑψηλὴν στήλην φλογός, ἀναμειγμένην μετὰ κισσῶρων, ποδοῦ καὶ λάθας, καὶ συνοδευμένην ὑπὸ ἰσχυροῦ κρότου (Σ. Μ.).

καὶ τῆς Σελήνης, "Ἄν τὰ πράγματα εἶχον οὕτως, ἔδει νὰ παρκτηρήται αὐξήσις περιοδικὴ τῆς ἐνεργείας τῶν ἡρμιστείων, αἱ δὲ σφοδρότεραι ἐκρήξεις ἔδει νὰ συμπίπτωσι μετὰ τῶν παλιρροῶν τῶν συζυγιῶν. Ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς κ. Φουκέ, συζητῶν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, παραδέχεται μὲν τὴν ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ρευστοῦ τῆς γῆς πυρῆνος ἐνεργεῖαν τῆς ἑλξείως τοῦ Ἥλιου καὶ τῆς Σελήνης, διὰ διαφόρους ὁμῶς λόγους δὲν παραδέχεται ταύτην ὡς τὴν πραγματικὴν αἰτίαν τῶν ἐκρήξεων, πιστεύει δὲ μόνον ὅτι ἡ δύναμις αὕτη δύναται νὰ ὑποβοηθήσῃ τὰς ἐκρήξεις, ὅταν τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα διὰ τὴν παραγωγὴν αὐτῶν. « Ὅταν ὁ φλοιὸς τῆς γῆς, λέγει, πλησιάζει νὰ διαρραγῇ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐξασκουμένων ἐσωτερικῶν ἐνεργειῶν, ἡ ὄθησις ὑποχθονίου παλιρροίας ὅσον ἀσθενὴς καὶ ἂν εἶναι δύναται νὰ ἐπαρκεσῇ ὅπως προξενήσῃ εἰς τὸν φλοιὸν ρωγμὴν, ἐξ ἧς ἐκρέει ἡ λάβα καὶ αἱ ἄλλαι κατὰ τὰς ἐκρήξεις ἐκπεμπόμεναι ὕλαι ».

Κατὰ τῆς ὑποθέσεως περὶ ὑπέρθεως γήινου φλοιοῦ καθ' ὅλοκληρίαν ρευστοῦ καὶ διαπύρου ἀντετάχθησαν διάφοροι λόγοι, οὓς δὲν θὰ ἀναφέρωμεν ἐντὺθα. Πράγματι δὲ διὰ τὴν θεωρίαν τῶν ἡρμιστειακῶν φαινομένων δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνη δεκτὴ ἡ θεωρία αὕτη καθ' ὅλοκληρίαν. Ἄρκει νὰ ὑποτεθῇ ὅτι εἰς βάθος τι ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὑφίσταται ρευστὸν στρώμα, οἰουδήποτε πάχους, περιλαμβανόμενον μετὰ τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ στερεοῦ ἐπίσης πυρῆνος. Αἰὶν πιθανὸν ὁμῶς εἶναι ὅτι τὸ ρευστὸν τοῦτο στρώμα ὑφίσταται πανταχοῦ ὑπὸ τὸν φλοιὸν, μὴ ὄν ἕτερον, εἴμῃ τὸ μὴ ἀποφυγὴν καὶ μὴ στερεοποιηθῆν εἰσέτι μέρος τῆς ἀρχικῶς ρευστῆς γήινης σφαίρας. Ἄδιόφορον ἂν τὸ πάχος τοῦ στρώματος τοῦτο εἶναι μικρὸν ἢ μέγα τμήμα τῆς γήινης ἀκτίνος. Ἡ βεβαιότης μετὰ τοῦ βάθους αὐξοῦσα θερμότης τῶν γήινων στρωμάτων, ἥτις δὲν δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ διὰ τῆς θεωρίας τῶν ἀντιδράσεων, κατὰ μείζονα δὲ λόγον ἡ τοσοῦτον ὑψηλὴ θερμοκρασία τῆς λάβας συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς θέσεως τῶν ἡρμιστείων, κειμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον παρὰ τὰς ἀκτὰς τῶν θαλάσσιων καὶ τῶν ὠκεανῶν, καὶ αὕτη εἶναι ἀπλουστάτη. Πράγματι δὲ ἐν τοῖς μέρεσι τοῦ γήινου φλοιοῦ, ἐν αἷς συνεπέειχ τῆς κάτωθεν πίεσεως ἐσχηματίσθησαν ἀπ' ἐνὸς μὲν ξηρὰ καὶ ὀρέων σειραὶ, ἀπ' ἑτέρου δὲ θάλασσαι, ὁ γήινος φλοιὸς ὑπέστη πλείονας καὶ μείζονας διαθλάσεις καὶ σχισμάς, διὰ τῶν τελευταίων δὲ τούτων εἰσορμήσαντα τὰ θαλάσσια ὕδατα ἐθλάσαν μέχρι τῶν ἐν ὑψηλῇ θερμοκρασίᾳ διατελούντων στρωμάτων, καὶ, ἐξατμισθέντα, προῦκάλεσαν τὴν ἀνύψωσιν τῆς λάβας καὶ τὸν σχηματισμὸν ἡρμιστειακῶν ἑστιῶν, διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν ὁμοίων διεμορφώθησαν βραδυτέρον οἱ τε κυριώτεροι καὶ οἱ δευτερεύοντες κῶνοι.

(Ἐπεταί τὸ τέλος.)

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ν. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΠΟΛΚΑ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΝ.

I.

Διέτρεχον τὰς πρώτας ἑβδομάδας τῆς σελήνης τοῦ μέλιτος.

Σπανίως ἀπαντᾶται τοιοῦτο ζεύγος. Ὁ Λουδοβίκος ἦτο τριάκοντα ἐτῶν, μελάγχρους καὶ γαλανόφθαλμος· ἡ δὲ Εὐγενία δέκα ὀκτώ, ξανθὴ καὶ μελανόφθαλμος.

Ποῖος εἶνε ὁ φιλόσοφος, ὅστις εἶπέ ποτε: Φοβοῦ τὰς μελανοφθαλμούς καὶ ξανθὰς γυναῖκας; Βεβαίως γέρον τις Ὁθέλλος.

Ὁ Λουδοβίκος δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀσπάζονται τὴν ἰδέαν ταύτην· ὑπερηγάπα τὴν σύζυγόν του καὶ εἰς τὸ βάθος τῶν λαμπρῶν αὐτῆς ὀφθαλμῶν δὲν ἀνεγίνωσκεν ἄλλο ἐκτὸς τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλοστοργίας. Καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐξ ἄλλου ἠγάπα τὸν σύζυγον αὐτῆς καὶ ἐφρόντιζε μόνον περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Λουδοβίκος λοιπὸν καὶ ἡ Εὐγενία ἦσαν εὐτυχεῖς. Καὶ ὑπάρχει εὐτυχία μεγαλειτέρα τοῦ νὰ ἦναι τις νέος, ὠραῖος, πλούσιος καὶ νεόνυμφος;

Ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων προσηρημάτων ἡ Εὐγενία ἦτο καὶ ἀρίστη μουσικός. Νὰ ἐβλέπατε μετὰ πόσης χάριτος, μετὰ πόσης τέχνης ἔκρουον τὸ κλειδοκύμβαλον οἱ μικροὶ καὶ κομψότατοι αὐτῆς δάκτυλοι καὶ ὁ ἀ ἐλέγχετο, ἐὰν εἶχε δίκαιον ὁ Λουδοβίκος ἰσθάμενος πλησίον τῆς ἀφ' ἐνὸς μὲν ὅπως στρέφῃ τὰ φύλλα τοῦ μουσικοῦ τετραδίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅπως θωπεύῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν κομψὸν καὶ χιόνος λευκότερον λαίμῳ τῆς.

II.

Ἐσπέραν τινὰ, ἐπανερχόμενοι ἐκ τοῦ συνάθους τῶν περιπάτου, εἰσῆλθον εἰς τὸ κατάστημα νεαροῦ τινος ἐκδότου μουσουργημάτων, ὅπως ἀγοράσωσι τὰ νεώτερα ἔργα. Εἶχον ἦδη ἐκλέξει πολλὰ τεμάχια καὶ ἠτοιμάζοντο νὰ ἀπέλθωσιν, ὅτε οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Εὐγενίας ἀνεκάλυψαν ἔργον τι τοῦ ὁποίου ὁ τίτλος τῆς ἦρεσεν. Ὁ Λουδοβίκος ἔλαβε τὸ ἔργον καὶ ἀνέγνωσεν:

Η ΠΟΛΚΑ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΝ

ὑπὸ ΑΝΑΤΟΛΙΟΥ ΒΕΛΟΥΑΖΟΝ.

Ἠρώτησεν ἐὰν τὸ ἔργον ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸν τίτλον καὶ ἐπὶ τῆ ἀπαντίσει τοῦ πωλητοῦ: Ἐγοράσατέ το, ὁ ἀ εἶπε ἀρέσῃ, ἂν καὶ εἶναι ἔργον νεαροῦ καὶ ἀγνώστου μουσικοῦ, τοῦ Ἀνατολίου Βελουαζόν», ἡ «πόλκα τῶν ἐρώτων» ἐκλείσθη μετὰ τῶν ἄλλων τεμαχίων εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον τῆς Εὐγενίας.

Μετὰ ταῦτα οἱ νεαροὶ σύζυγοι πληρώσαντες ἐπανάκαψαν οἶκαδε. Εὐθύς ὡς εἰσῆλθον ἡ Εὐγενία ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ ἤρχισε νὰ παίξῃ, χάριν δοκιμῆς, ὅλα τὰ ἀγορασθέντα τεμάχια, τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου. Ἡ «πόλκα τῶν ἐρώτων» τῆς ἠρρεσε τόσον πολὺ, ὥστε τοῦ λοιποῦ πολλῆς τῆς ἡμέρας δὲν ἐπαιζεν ἄλλο παρὰ τὴν πόλκαν τοῦ Ἀνατολίου.

III.

Ἦτο λυκαυγὲς ἑαρινὸν τοῦ μαῖου. Αἱ ὁδοὶ ἦσαν πληγεῖς πρωϊνῶν περιπατητῶν, ἐξεληθόντων ὅπως ἀναπνεύσωσι τὴν υδροδερὰν αἶσαν. Ἡ Εὐγενία, πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου καθημένη, ἐπαιζε μελαγχολικὸν τι ἄσμα καὶ ὁ Λουδοβίκος, ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐξώ-

σπου, ἠκροῦτο τῆς μουσικῆς τῆς συζύγου αὐτοῦ. Φαίνεται ὅμως ὅτι οὐδόλως τῷ ἦρεσε τὸ μελαγχολικὸν ἄσμα, διότι μετ' ὀλίγον παρεκάλει τὴν σύζυγον αὐτοῦ νὰ παίξῃ τὴν «πόλκαν τῶν ἐρώτων».

Χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ νέαν παράκλησιν ἡ Εὐγενία, ἤρχισε νὰ παίξῃ τὴν ζητηθεῖσαν πόλκαν μετὰ τέχνης οὐ τῆς τυχοῦσης.

Μόλις ἐτελειώσεν ἡ πρώτη στροφὴ καὶ ὁ Λουδοβίκος βλέπει εἰς τὸ ἀπέναντι παράθυρον κομψὸν κύριον παρατηροῦντα ἀδιακρίτως πρὸς τὸ μέρος τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Κατ' ἀρχὰς δὲν ἔδωκε προσοχὴν, ὑποθέτων ὅτι ἀναμφιδόλως ὁ γείτων του ἠγάπα τὴν μουσικὴν· κατόπιν ὅμως, βλέπων ὅτι τὰ βλέμματά του δὲν ἔπαυσαν προσηλωμένα εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του, ἤρχισε ν' ἀνυσυχῆ, εὐρίσκων τὴν διαγωγὴν τοῦ γείτονός του ὀλίγον ἀπρεπῆ.

Αἱ ὑπόνοιαι γεννῶνται ταχέως.

Ἄρα γε μήπως ἐξ ἄλλου αἰσθήματος κινούμενος ὁ γείτων μου παρατηρεῖ τὴν οἰκίαν μου; Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ἐνεθυμήθη ὅτι ἡμέραν τινὰ εἶδε τὴν σύζυγόν του εἰς τὸν ἐξώστην, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τὸ ἀπέναντι παράθυρον ἴστατο ὁ κομψὸς κύριος. Ἀφεύκτως κάτι τρέχει ἐσκέφθη.

Καὶ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ Εὐγενία τὸν ἀπατᾷ. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ εὐθύς ὡς ἡ Εὐγενία ἤρχισεν ἄλλα τεμάχια ὠραιότερα καὶ μελωδικώτερα τῆς «πόλκας τῶν ἐρώτων», ὁ κομψὸς κύριος ἀπεμακρύνθη τοῦ παραθύρου, ὁ Λουδοβίκος ἐσκέφθη ὅτι ὁ γείτων αὐτοῦ πόρρω ἀπείχε τοῦ νὰ ἦναι μελομανῆς.

— Πῶς εἰν ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν ἀπεμακρύνθη καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχισαν τὰ ὠραιότερα τεμάχια; Αὐτὸ δὲν τὸ ἐννοῶ. Στοιχηματίζω ὅτι ὁ κύριος κάτι ἄλλο ἀγαπᾷ, καὶ ὄχι τὴν μουσικὴν.

IV.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Λουδοβίκος εἰσῆλθετο εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου του ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Εὐγενία ἐτελειῶσε τὴν ἀγαπητὴν αὐτῆς πόλκαν. Μηχανικῶς ἐγκατέλειπε τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην. Φαντασθῆτε τὴν ὀργὴν τοῦ Λουδοβίκου, ὅταν εἶδεν ὅτι εἰς τὸ ἀπέναντι παράθυρον ἴστατο ὁ κομψὸς γείτων!

Ὁ κύριος ἐφαίνετο κατενθουσιασμένος καὶ μεγάλῃ ὑπερηφάνια ἀνεγινώσκετο ἐπὶ τοῦ φαιδροῦ αὐτοῦ προσώπου.

Ὁ Λουδοβίκος, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ σύζυγος αὐτοῦ τὸν ἀπατᾷ· ἀλλὰ τὴν ὑπερηγάπα· ἐπομένως ἦτο ζηλότυπος· διότι δὲν ὑπάρχει δυστυχῶς ἔρως ἀνευ ζηλοτυπίας.

ἤρχισε λοιπὸν νὰ ὑποπτεύεται.

— Ὁ κύριος οὗτος μὲ στενοχωρεῖ, ἐπιθύρει. Ποῖος τοῦ ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ παρατηρῇ τὸν ἐξώστην μου; Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ ὑποψίαι ἐγίνοντο μεγαλειότεραι.

Εἶδε τὸν γείτονά του δις ἐμφανιζόμενον εἰς τὸ παράθυρον ὑπὸ τοὺς ἦχους τοῦ ἰδίου τεμαχίου. Μήπως λοιπὸν ἡ «πόλκα τῶν ἐρώτων» ἦτο συμπεφωνημένον σύνθημα; Ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ ἤρχισε νὰ τρέμῃ καὶ ὠχρὸς ὡς κηρίον ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην, ἐνῶ ἡ Εὐγενία εἰσελθοῦσα ἤρχισε νὰ παίξῃ ἄλλα τεμά-

χια. Ἦδη ὅμως ὁ γείτων αὐτοῦ ἐγκατέλειπε τὸ παράθυρον δυσαρεσθηεὶς, ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ συζύγου. Τίς οἶδεν, ἐσκέφθη ὁ Λουδοβίκος· ἴσως ὅλα τὰ τεμάχια ἔχουν καὶ τὴν σημασίαν των. Τὸ ἔνθα σημαίνει: ὁ σύζυγός μου εἶναι ἐδῶ· τὸ ἄλλο πρόσεξον· αὐτὸ δὲ τὸ ὁποῖον παίζει τώρα θὰ σημαίνει ἀφεύκτως ἀπομακρύνσου, διὰ τοῦτο ὁ κύριος ἐσπευσε νὰ ἀπομακρυνθῆ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὰ παιζόμενα τεμάχια δὲν εἶχον κανὲν θέλητρον διὰ τὸν γείτονα, μόνον δὲ ὅταν ἐπανήρχισεν ἡ πόλκα, ὁ ὀχληρὸς κύριος ἐπανῆλθεν εἰς τὸ παράθυρον.

V.

Ὁ αἰθριὸς οὐρανὸς τοῦ νεαροῦ ἀνδρογύνου ἤρχισε νὰ καλύπτηται ὑπὸ νεφῶν. Ὁ Λουδοβίκος ὑποθέτων ὅτι ἡ σύζυγός του ἀπατᾷ αὐτὸν ἐφέρετο πρὸς αὐτὴν ψυχρῶς.

Εἰς τὴν εὐτυχῆ οἰκίαν δὲν ἀντηχοῦσι πλέον οἱ γέλωτες τοῦ ἔρωτος.

Ὁ Λουδοβίκος ἠλλαξε πολὺ· καὶ ἡ Εὐγενία δὲ ἀφ' ἑτέρου βλέπουσα τὸν σύζυγον αὐτῆς τόσον σκυθρωπὸν ἠπόρει τὰ μέγιστα· ἡμέραν τινὰ μάλιστα ἐτόλμυσε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ:

Διατί δὲν ἴστασαι πλέον πλησίον μου, ὅταν παιζῶ τὸ κλειδοκύμβαλον; Φαίνεται ὅτι δὲν σοὶ ἀρέσει πλέον ἡ μουσικὴ μου;

Ἐκεῖνος δὲν ἀπεκρίθη. Καὶ τί ἠδύνατο νὰ ἀποκριθῆ; περιέμενε μεγαλειότεραν ἀποδείξιν τῶν ὑπονοιών του.

Ἠμέραν τινὰ λοιπὸν καθ' ἣν ὦραν ἡ Εὐγενία ἐκοιμᾶτο εἰσέτι, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ἡ ζηλοτυπία τῷ ἐνέπνευσε μίαν ἰδέαν.

Ἦνοιξε τὸ χαρτοφυλάκιον τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἔλαβε τὴν γνωστὴν πόλκαν καὶ ἤρχισε νὰ παίξῃ ἐνῶ συγχρόνως ἔρριπτε καὶ κρύφια βλέμματα πρὸς τὸ παράθυρον τοῦ γείτονός του.

Ἡ πρώτη στροφὴ εἶχεν ἤδη τελειώσει καὶ ὁ κομψὸς γείτων δὲν ἐνεφανίσθη εἰσέτι. Θὰ ἐνόησεν ἐσκέφθη ὅτι δὲν εἶναι ἐκεῖνη.

Μόλις ὅμως ἤρχισε τὴν δευτέραν στροφὴν καὶ βλέπει τὸ παραπέτασμα κινούμενον καὶ τὸν γνωστὸν κύριον προβάλλοντα τοῦ παραθύρου καὶ ζητοῦντα διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ἡρώϊδα τοῦ συμπεφωνημένου συνθήματος.

Τώρα πλέον εἶναι βέβαιος. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἔχει φίλον, ἡ σύζυγος αὐτοῦ τὸν ἀπατᾷ. Πρέπει νὰ τὴν ἐκδικηθῆ· καὶ ἀποτόμως ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ διηυθύνθη εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Εὐγενίας.

Αἰθῆνης ὅμως ἠλλαξε γνώμην. Ὅχι, ἐπιθύρειδεν ἡ σύζυγός μου εἶναι ἐδῶ, δύναμαι νὰ τὴν ἐπανεύρω ὁπότεν θέλω· ἐκεῖνον τὸν ἄθλιον πρέπει νὰ ἐκδικηθῶ.

VI.

Μετὰ τινὰ δευτερόλεπτα ὁ Λουδοβίκος εὐρίσκει εἰς τὴν θύραν τοῦ γείτονός του. Ἐκρουσε τὸν κωδῶκα γηραιὰ ὑπηρετρία τῷ ἠνοίξει. Ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ ὠχροῦ ἐξ ὀργῆς ἐπισκέπτου ὠπισθοχώρησε κατατετρομαγμένη.

Ὁ Λουδοβίκος εἰσῆλθεν ὡς βέλος καὶ πάραυτα ἐβρέθη ἀπέναντι ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἐζητεῖ.

— Ἀθλίε! ἐφῶναξεν· ἔρχομαι νὰ σε μάθω νὰ συμ-

περιφέρθησάι καλῶς. Ἐάν δὲν εἶσαι ἄνανδρος θά σέ ἀποδείξω πῶς ἐκδικούμαι τὴν τιμὴν μου. Ἰδοὺ τὸ ἐπισκεπτήριόν μου.

Ὁ νεαρός κύριος ἐφαίνετο ἐκπεπληγμένος.

— Πόσον οἱ ἄθλιοι ἠξέυρουν νὰ προσποιῶνται ! ἐσκέφθη.

Θά ἐλεγέ τις ὅτι ὁ γείτων του τὸν ἐξελάμβανεν ὡς τρελλόν.

— Ἀλλά, κύριε, εἶπεν ἐπὶ τέλους. Ἀπατάσθε. Δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίζω.

— Τότε λοιπὸν θά λάβω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς κάμω νὰ γνωρίσητε. Αὐριον τὸ πρῶν οἱ μάρτυρές μου θά εἶναι ἐδῶ. Λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ τοὺς δεχθῆτε ὅπως πρέπει.

— Ἀλλά, κύριε, σᾶς βεβαιῶ ὅτι ἀπατάσθε, ἐπανελάβε γελῶν ὁ δυστυχῆς γείτων. Ἀπατάσθε, ἐκτὸς ἄν... ἐκτὸς ἄν...

Ἦθελε νὰ εἶπῃ : ἐκτὸς ἄν εἴσθε τρελλός, ἀλλ' ἐφοβήθη μήπως ἐξάψῃ περισσότερο τὸν ἄγριον ἐπισκέπτην.

Διὰ νὰ ἀπαλλαχθῆ ἐξέβαλε τοῦ χαρτοφυλακίου του ἕν ἐπισκεπτήριον καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Λουδοβίκον. Οὗτος ἐβρίσκει ἀμέσως περιέργον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτήριου διὰ νὰ μάθῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀντιπάλου καί, ὦ τοῦ θαύματος ! πάραυτα ἠλλαξεν ἡ φυσιογνωμία του. Ἡ ὀργὴ αὐτοῦ κατεπραύνη καὶ μικρὸν μεϊδιάμα ἐφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

Εἰς τί λοιπὸν ὠφείλετο ἡ αἰφνίδιος αὐτῆ μεταβολή; Ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτήριου εἶχεν ἀναγνώσει.

ἈΝΑΤΟΛΙΟΣ ΒΕΛΟΥΑΖΟΝ

Συνθέτης μουσουργημάτων.

— Ὑμεῖς λοιπὸν εἴσθε, ἠρώτησεν, ὁ συνθέτης τῆς «πόλλας τῶν...

— Τῆς «πόλλας τῶν ἐρώτων» μάλιστα, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Ἀνατόλιος μετ' ὑπερηφανίας.

— Ὡ !

— Μάλιστα, κύριε· ἐγὼ εἶμαι ὁ μελοποιήσας αὐτήν.

— Καὶ ἀγαπᾶτε νὰ τὴν ἀκούετε παιζομένην :

— Ὡ ! κύριε, ἀνέκραξεν ὁ Ἀνατόλιος· ἐάν τὴν ἀγαπῶ ! Τρελλαίνομαι, καταμαγεύομαι, μεταρσιούμαι εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὅταν ἀκούω μουσικὸν παίζοντα ὀρθῶς τὴν πόλλαν μου. Οἱ ἀντικρυνοὶ γείτονες, παραδείγματος χάριν, τὴν παίζουσι τόσον καλῶς, ὥστε καθὼς ἀρχίσωσι τοὺς πρώτους ῥθόγγους, ρίπτομαι εἰς τὸ παρᾶθρον ὡς τρελλός. Ἀλλά φαίνεται νὰ τὴν ἐδάρυνθησαν πλέον, διότι πρὸ ὀλίγου ἐτι τὴν ἐπαιζον ὄχι μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ἀφεύκτως ὁ παίζων θά ἦτο ἀρχάριος· ἐάν ἤμην ἐκεῖ θά ἐδιώρθωνον πολλα λάθῃ.

Ὁ Λουδοβίκος, χαίρων ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκίῳ ταύτῃ συναντήσῃ, ἐβρίθη εἰς τὸν τράχηλον τοῦ Ἀνατολίου, ἐνγκαλισθὼν αὐτὸν καὶ ἐζήτησε συγγνώμην.

— Εἶχατε δίκαιον, κύριε Ἀνατόλιε, λέγων ὅτι ἠπατήθην· μάλιστα ἠπατήθην ὡς πρὸς τὴν ὀροφήν. Νὰ μὲ συγχωρήσητε.

Καὶ χαιρετήσας ἀπῆλθεν, ἀφήσας τὸν ἐκπεπληγμένον μουσικὸν πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ὠμίλησε περὶ μουσικῆς μετ' ἐνὸς παράφρονος.

Ἐπανελθὼν οἶκαδε ὁ Λουδοβίκος ἔτρεξεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὄχι πλέον οἶα νὰ τι-

μωρήσῃ ἔνοχον, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐναγκαλισθῆ ἄγγελον. Οὕτως ἡ εὐτυχία ἐπανῆλθεν εἰς τὸ νεαρὸν ζεῦγος. Πόσον τυραννικὸν πάθος εἶναι ἡ ζηλοτυπία !

(Κατὰ τὸ γαλλικόν).

ΑΝ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ Ἐρετρίας.

Συνεχίζων τὸ περὶ Ἐρετρίας ἄρθρον μου, δημοσιεύθην ἐν τῇ τοῦ *Νεολόγου* ἐγκρίτῳ *Ἑβδομαδιαίῳ* Ἐπιθεωρήσει (ἀριθ. 23 τρέχ. ἔτους) παρατιθῆμι ὧδε ἐπιγραφὰς τινὰς καὶ κερχμικὰ τινὰ ἐνεπίγραφα, ὑποδείχθέντα μοι κατὰ Μάρτιον τοῦ 1893 ὑπὸ τῶν χωρικῶν.

1.— Ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή τῶν μακεδονικῶν χρόνων ἐπὶ λίθου λευκοῦ, σχηματίζοντος ἄνωθεν πλαίσιον μετ' ἀετώματος.

ΣΩΣΑΝΔΡΟΣ

Σώσανδρος

ΕΥΒΟΥΛΟΥ

Εὐβούλου

ΠΛΕΥΡΩΝΙΟΣ

Πλευρώνιος

2.— Ἐπιτύμβ. ἐπιγραφή τῶν ρωμ. χρόνων ἐπὶ λίθου λευκοῦ.

ΔΑΜΟΞΕΝΟΣ

Δαμόξενος

LI . . . AIOY . . . . .

3.— Ἐπιτύμβ. ἐπιγρ. τῶν μακεδ. χρόνων ἐπὶ λίθου λευκοῦ.

ΠΕΤΘΑ I

Πετθ[αλός ;]

ΣΙΜΜΙΑΙΣ

Σιμμιαίος.

Σιμμιαίος υἱὸς τοῦ Σιμμία. Πατρωνυμικὸν ἐν θεσσαλικῷ ἰδιώματι. Τὰ πρωτόκλητα κύρια ὀνόματα σχηματίζουσι τὸ πατρωνυμικὸν εἰς —αῖος, —αία, —αῖον, οἶον, *Ξερόφαντος Νικιαῖος* (= υἱὸς τοῦ Νικίου. παραβ. *Heuzey, Macéd. appendice* κλπ.). Τὰ δὲ δευτερόκλητα καὶ τριτόκλητα εἰς —ειος.—εἰαειος) οἶον. «*Καλλίστρατος, Εὐδόξιος* (= υἱὸς τοῦ Εὐδόξου). *Ἰπποκλέας Σπενδοῦνειος* (υἱὸς τοῦ Σπενδωνος). *Παρχῶ. Heuzey*, ὡς ἄνω, ἐπιγραφ. *Ρίζα*, καὶ *Mittheil. tom. VII. p. 64—69*, ἐπιγραφὴν *Λαρίσης* ἐν αἷς πλείστα τοιαῦτα θεσσαλικά ὀνόματα ἐν ἰδιώματι ἀναγράφονται.

4.— Πινάκιον ἐνεπίγραφον μοι ἀνεκοίνωσε βλαχοποιμὴν τις, ὀρθογωνίου σχήματος, γεγραμμένον κύκλω.

ΜΕΘΙΣΤΑΣ ΠΙΘΟΥΝΕΙ ΞΣ Μεθίστας Πειθούνειος
ΑΠΛΟΥΝ : Ἀπλου[ν]

Ἡ γραφή ἐστὶν ἀρχαϊκῆ. Παρατηρητέον ὅτι τὸ Λ ἔχει ἐτι τὴν μορφήν τοῦ L. Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἐπιγραφῆς οὐδὲν εἰκονίζεται· ἐκ δὲ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τὸ πινάκιον ἐστὶ τεθλασμένον.

Τοιαῦτά εἰσι τὰ τελευταῖα εὐρήματα ἐν τοῖς ἐρείπιοις τῆς ἀρχαίας Ἐρετρίας, ἐφ' ὅσον ἐγὼ οἶδα· πλείστα δὲ εὐρήματα πολλοῦ λόγου ἄξια ἀπεμπολοῦνται ἢ καταστρέφονται ὑπὸ τῶν χωρικῶν.

Ἐν Ἀμυρῷ 1894.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Ὁ ἐπιπέμνων

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ